

మార్చి 01-15, 2023

సంపుటి 03, సంచిక 10

తెలంగాణ జాగ్రత్త

శైవర్గ్రహి

తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

మహా బినోత్తువ
ప్రత్యేక సంచిక



నందగీర ఇంబిడా దేవి



పోల్చుంపల్లి శాంతాదేవి



మాటిరెడ్డి సులోచన



మల్లు స్వరాజ్యం



చక్రవర్తుల లక్ష్మీనరసమ్మ

మహిళా బినోత్తువ శుభాకాంక్షలతో...



సరోజిని నాయుడు

Printed, Published and Owned by : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

Printed at : **HARSHITHA PRINTERS**, Khairatabad, Hyderabad - 500 004.

Published at : **TELANGANA JAGRUTHI**, Pasham Amruthaaram Residency, H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor,
Near NTR Stadium Aravind Nagar, Domalguda, Hyderabad - 500 029. Telangana State.

Editor : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

10

ఆమె కంటిమీద కునుకు లేని
రాత్రులని పలవరించే కల్పనా రెడ్డి
కవిత “జడ్వని దుఃఖం ఆమెది...”

04

చిరునవ్వులో హరివిల్లు
పూస్తుందన్న అయినంపూడి
శ్రీలక్ష్మి కవిత “దరహస చాలనం”

35

మల్లెల పరిమళాన్ని మనసులో
ఇంకించుకున్న స్వాతి శ్రీపాద
మహిళ కథ “మల్లెపూల మనసు”

19

సమాజానికి బలైన ఓ పిచ్చి తల్లి కథ
కొండపల్లి నీహరిణి “తొక్కులాట”

39



31



మగతవు పశుత్వాన్ని ఎదిరించి
నిలిచిన ఆడ బతుకు కథ....
భవాని “గలిచిన ఆమె”

05



నాటి వ్యవస్థలో తన మనోభావాల్ని
వ్యక్తపరచలేని, ఒక శ్రీ నిస్పతోయ వేదన,
నిడదవోలు మాలతి నాటి కథ “మంచ దెబ్బ”

37



నిజమైన మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వచిస్తున్న
పింగళి భాగ్యలక్ష్మి వ్యాసం “నారి శక్తిని
చాటి చెప్పున్న మహిళలు”

“కవిత్వంలో శ్రీ వ్యక్తిత్వానికి”
అద్దం పడుతున్న అనిశ్చటి
రజిత వ్యాసం ...పేజీ 11

కన్నముసిన గజల్
కవియాత్రికి కన్నిటి
జ్ఞాపకాలు తెలిపిన జ్యులిత
“అప్రు నివాళి...”
...పేజీ 17

శ్రీ అవశ్యకత చెప్పిన చీడెళ్ళ వ్యాసం “శ్రీ
సంపన్న శక్తివంతురాలు” ...పేజీ 13

ఈ మహా ప్రపంచానికి మూలం మా ప్రపంచమే
అని చాటి చెప్పున్న సరోజ వింజామర కవిత “చిన్న
ప్రపంచ” ...పేజీ 22

నాటి జంట కవయిత్రుల కవితా విశ్లేషణ
చేసిన రాజేశ్వరి దివాకర్ల “లక్ష్మీ శారదలు...”
...పేజీ 41

మధ్యతరగతి తల్లి మనసు చప్పుడు
వివరించిన లక్ష్మారాజు నిర్మల కథ... “ఓ
అమృ కూతురికి రాసిన లేఖ” ...పేజీ 27

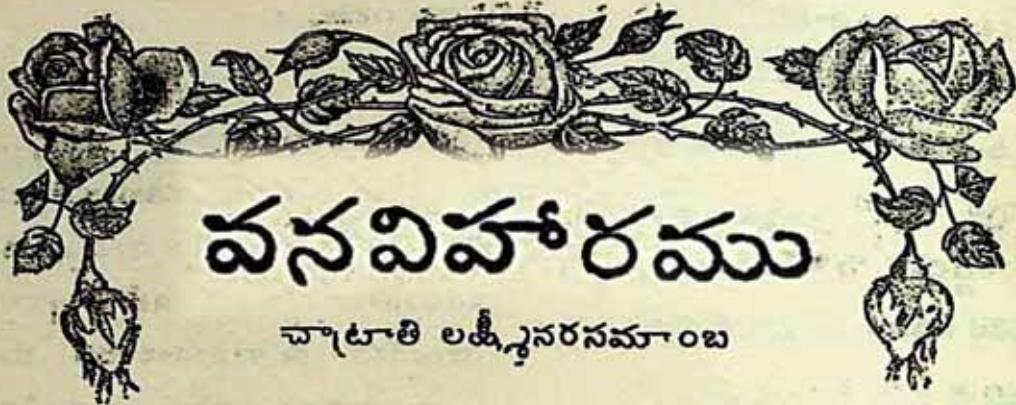
శ్రీ తరతరాల మాతృభావనా
పరిమళాన్ని చిత్రించిన వక్క వాసు కవిత
“నేవ” ...పేజీ 21

కంటే కూతుర్చే కను అన్న తండ్రి గుండెను
అవిష్కరించిన ఎత్ర శ్రీదేవి కవిత “నాను
దీవిన” ...పేజీ 28

వేలికొసల నడ్జతాన్ని వెలిగించే తైతన్యం
అనుభవించే సిహాచ్ ఉపోరాజి కవిత...
“అకు తేలుతున్న రాగమది” ...పేజీ 30

ఇంకా... మరెన్నో కవితలు, సాహితీ శిఖరం,
సమాజం, పుస్తక పరిచయం, స్మీకారం..
మొదలైనవి...





వనవిషోరము

చాట్రాతి లక్ష్మీనరసమాంబ

రాముడు సీతతో:

ఉ. కమ్మని తెమ్ముతెమ్ముకలు గ్రమ్మగదమ్మ వలంతిమేడకుఁ
(దిమ్మరినచ్చి) తుమ్ముడలు దీటుచు సీటుగ శాటపాడగా
గొమ్మనిశూవుడేనియను గూరిమినామెత నిచ్చి తేటుఁ
జమ్ములువోవ్రదావి యట సూక్కగణేను దమ్ముళూచితే.



అత్తరి,

చ. ప్రవనవరజంచాగిఁ బనవుపయ్యెడభంగినిభాసిలంగ ను
ల్లసదలీజాలముల్ కచకలొపముభాతి జనించుచుండ బ
క్షీనముదయంచు భూమణవిశేషము ల్లనుమోగ వారికిం
పొనఁగ వనేందిరా రమణి యొయ్యనవిందానరింపవచ్చగా.

సీత రామానిలో,

క. చిదుగు బూపుల బూపల నగణితసుందరఫలముల నథిరామంబై
జగతీజము లలరెవనిఁ తొగు మిసిమిగొల్పుచుండ తోరంపుననత.

చ. లతలు విభూతినోఁడె వనలక్ష్మినిచొండెను విద్రుమంబులు
జతసములాయు భృగుములు సాకెకుగీతము లాస్యవిద్యలు
సతతము కీరణాల ముగి శావ్యవదంబుల బలుఁ చుండెదు
మతికిసిమోదమయ్య పీకమంజులరాపము శోతుపెయ్యము.

చాట్రాతి లక్ష్మీనరసమాంబ కాలం సుమారుగా 1882 - 1948 అని తెలుపున్నది.
అమె స్వస్థలం సూర్యాపేట దగ్గర చందుపట్ల.

- సేకరణ : సంగిశెట్టి శ్రీనివాస



తెలంగాణ జాగ్రత్త
తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

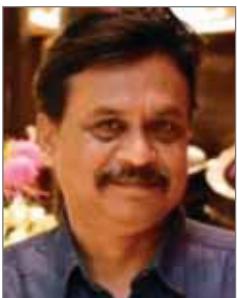
01-15 మార్చి, 2023

సంఖ్య 03

సంచిక 10



శ్రీమతి కల్యముండ్ల కవిత
ఎడిటర్



డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

ఎడిటరీయల్ బోర్డ్ :
ఫునపురం దేవేందర్
రంగు నవీనాచారి

భారతదేశంలో స్త్రీ

భూ రత్నదేశంలో మొదట పరిధిల్లినది మాతృస్వామికమే అని అనేకమంది పరిశోధకుల అభిప్రాయం. చరిత్రకారుల అభిప్రాయం ప్రకారం క్రీస్తుపూర్వం 3200 సంపూర్ణరముల నుండి క్రీస్తుపూర్వం 1700 వరకు కొనసాగిన సింఘాలోయ నాగరికతలో మాతృస్వామిక సమాజమే ఉంది. ఈ మాతృస్వామిక సమాజం తర్వాత వచ్చిన ఆర్యనాగరికత వల్ల మార్పులకు గుర్తింది. బుగ్గీదకాలపు తొలి రోజులలో అనగా క్రీస్తుపూర్వం 1800 నుండి 800 వరకు, ఈ మాతృస్వామికమే కొనసాగింది. తరువాత క్రీస్తుపూర్వం 1000 నుండి 700 వరకు కొనసాగిన యజ్ఞాల్యోదం కాలంలో క్రమంగా కొత్తదనం చోటు చేసుకుంది. మొదట్లో గణ వ్యవస్థగా నడిచినా, కాలక్రమంగా రాజరిక వ్యవస్థకు దారితీసింది. బ్రాహ్మణాలు, క్షత్రియ, వైశ్య వర్ణాలుగా విడిపోయిన సమాజం క్రమంగా హౌదకులాన్ని స్పష్టించినది. నాలుగు వర్ణాలుగా ఉన్న సమాజంలో శ్రమ జీవులు, పారిత్రామికులు నిమ్మవర్గాలలో చేరిపోయారు. రాజరికం క్రమంగా చుక్కవర్తిత్వం వైపు ప్రయాణం చేసింది. ఏకస్వామ్యమే జడలు విప్పింది. క్రమంగా కుటుంబ వ్యవస్థలో పురుషస్వామికమే ఉపాధీయం అయింది. పంచమకులం కూడా నిర్మాణం అయిపోయింది. పురుష స్వామికం బల్పోవేతం అయింది. శ్రీ పూర్విగా బానిస స్థాయికి నెట్టేయేయబడింది. నాగరికతలో క్రమంగా వికసించిన చక్రం, ధనుస్సు, నాగలి ఇప్పటి కూడా పురుష శ్రామికశక్తికి, పురుషోర్యానికి ప్రతీకులగా నిలిచాయి. అక్కడక్కడ శ్రీ ప్రాధాన్యానికి సంబంధించిన సంఘములు, కథలు కనిపీంచినా, అది కేవలం నామ మాత్రమే. ఉపనిషత్తులలో కొందరు ప్రీతిలు మేధావులుగా కనిపించినా, అని అరకొర ఉదాహరణలే. పురాణ కథలు, పత్రివతల కథలు ఆమెను దేవతా స్వరూపించిగా చేసే అద్యాత్మికరణాలు అన్ని గౌరవంగా కనిపించిన బానిస రూపాలుగా నిలిచాయి. దేవతలలో కూడా శ్రీ దేవతలు పురుషదేవతలకు అనుచరులుగా అనుకూర్చులుగా ఉండిపోయారు. మాతృస్వామిక ప్రపంచంలోని శ్రీ దేవతలు అందరూ పితృస్వామ్యం వచ్చే వరకు మానువతల అనుచరులుగా మారిపోయారు.

కుటుంబ వ్యవస్థలో శ్రీ బాల్యంలో తండ్రి, యవ్వనంలో భద్ర, వ్యాధిప్యంలో కొడుకు సంరక్షణలో ఉండాలని అపవాద సంప్రదాయాలు చోటు చేసుకున్నాయి. రాజకీయపర్వతమైన సిద్ధాంతాలు, సామాజిక కూర్చులు, కొత్త వ్యవస్థల అలోచన కనులు తెరుస్తున్న క్రమంలో శ్రీ భామిక కూడా క్రమంగా మారిపోయింది. ప్రజాస్వామిక యుగంలో శ్రీ స్వాతంత్యానికి చట్టబడ్డమైన రష్టణ వచ్చింది. శ్రీ శాస్త్రీయమైన జీవన విధానానికి కొత్తదారులు ఏర్పడుతున్నాయి. భాగస్వామ్యమే తప్ప స్వామిత్వం అనేది శాస్త్రీయం కాదని అధునిక భావనలు రూపుదిద్దుకున్నాయి. శ్రీ పురుషులు సహాదరులుగానే కొనసాగాలని అవగాహన కలుగుతున్నది.

కాగా ఇదంతా విద్యావంతుల సమాజాలలోని పద్ధతి. ఇస్పుటికీ అవగాహన లేని చాలా సమాజాలలో పెత్తుస్వామిక చట్టంలోనే బతుక్కిప్పలనిన పరిస్థితి కనబడుతున్నది.

సుమారుగా 1982 తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రారంభమైన శ్రీవాదం అనేకులను కదిలించింది. సాహిత్య ప్రియుల, విద్యావంతుల దోరణిలో కొంత కొత్త మాపు నిస్సుండేవంగా అలవడింది. పురుషుడు సానుభూతితో రానే కవిత్వం కన్నా శ్రీ తన బాధను తానే వ్యక్తికరించుకునే పద్ధతి మరింత ప్రభావంతంగా ఉంటుందని తెలియ వచ్చింది. తెలంగాణలో శ్రీ దృష్టిథం వర్ధమాన పరిస్థితులను ప్రతిఫలిస్తూ కొత్త చైతన్యం సంతరించుకోసాగింది. సాహిత్యంలో ఈ భావాలులం మాట సరే... సామాన్య ప్రజల మాటేమిటి? ఈ భావజాలం ప్రజలందరికి చేరవలని ఉంది.

తంగేడు కూడా ఈ ప్రజాచైతన్యం కోసం తనవంతు ప్రయత్నం చేసుకొనే ఉంది. ఈ చైతన్యంలో భాగంగానే ఈ ప్రత్యేకసంచికను నిడుదల చేసుటుంది. మన కృషి పలిస్తుందని, మహిళ పూర్తి వ్యక్తిత్వంతో మరింత నూతనంగా వికసిస్తుందని ఆశిద్దాం.

శ్రీ తెలంగాణ.... శైజాగ్రత్త

కుల్మకు ప్రాంతి

ఎక్కడైనా రైతులు కనిపిస్తే
క్రావ్ హాలిడే ప్రకటించి
అత్యవసర పంటగా
నవ్వుల పంట వేయమని చెప్పండి
కట్టిలేనివి... నాసిరకం కానివి
తాలు రానివి... పుచ్చులు పట్టని
నవ్వుల విత్తులు విత్తుమని వేడండి
నవ ధాన్యాలు పండి భూముల్లో
నవ్వల్ని ఎందుకు పండించలేమో
అలోచించమనండి
అన్నం పెట్టి మనిషిని బతికించినట్టే
నవ్వల్ని పంచి జగతిని వెలిగించమని వేడండి
అప్పుడు మనం ఎంచక్కా
ఎక్కడికి వెళ్లినా
జేబుల్లోనూ... బ్యాగుల్లోనూ
కాసిన్ని నవ్వల్ని పోసుకు వెళ్లిచ్చు
నవ్వ లేని నిరుద్యోగులు
నవ్వేరాని నిర్మగ్యులు
ప్రపంచమంతా ఉన్నారుగా
వారికి కొన్ని నవ్వల్ని దానం చెయ్యుచ్చు
కృతిమంగా నవ్వల్ని పులుముకుని
పెదాలు సాగిన జబ్బును వారికి
నికార్పొన నవ్వని లేపనంగా అద్దిచ్చు
నవ్వుదానం - మహాదానం
నవ్వ ప్రసాదం - పంచినక్కాదీ పెరిగే అడ్డయం
నవ్వగలిగినంత కాలం మనిషికి లేమి
నవ్వన్నంత కాలం జగతికి కరువూ ఉండదు
ఏ డబ్బు తెగులు మనసుకు పట్టిందో
నవ్వులు మృగ్యమయ్యాయి
ఆరోగ్య భాగ్యానికి తూట్లుపడ్డాయి
నచ్చినవి కడుపునిండా తినగలగటం
దిగుళ్ళు లేకుండా మనసారా
నవ్వగలగటం చెయ్యలేనిమనిషి
జీవగ్రథ లేని పంట పొలం కదా!

పదండి !
నవ్వుల బస్తాల్ని ఎడ్డ బండ్డ మీద వేసి
లోక ఫ్రయాణం మొదలెడదాం
చేతి సంచులే తెచ్చుకుంటారో
హృదయ కవాటాలనే తెరిచి
పట్టుకుంటారో వారి ఇష్టం
మనం నవ్వల్ని పంచేస్తూ పోదాం

దరహస చాలనం

అయినంపూడి శ్రీలక్ష్మి, 9989928562



వారిచ్చే ప్రతిపల నవ్వులతో
మన బస్తాలు మళ్ళీ నిండుతూ వస్తాయి
అవును మిత్రుమా!
డబ్బు ఇస్తే వెనక్కి రాదు
నవ్వల్ని ఇచ్చి చూడు
ఎస్సెన్ని నవ్వుల సీతాకోక
చిలుకలు సీకూడా వస్తాయో
కరచాలనాలు మానేసి దరహస
చాలనాలు మెదలెట్టు
ప్రతి మనసూ నిన్న మనసారా
ఆలింగనం చేసుకుంటుంది
ప్రతి ప్రాంతం నీకు పాదాక్రాంతం అవుతుంది
హారివిల్లులు ఆకాశంలో కాదు
చిరునవ్వుల్లో కూడా పూస్తాయన్న కొత్త సత్యం
అనుభవంలోకి వస్తుంది

మంచ దెబ్జు

మూడో ప్రకృతికి బలైపోయిన నాటి శ్రీ కథ...



నిదదవోలు మాలతి

వ శ్రీమదిక్కున వివ్యలవిడిగా
చెలరేగుతున్న శారదనీరదపంక్తుల్ని
చూస్తూ డాబా మీద నిల్చున్నాను. ఇవేనేమా
వప్రక్రీడాగజ ప్రేషణియంగా కనిపించినని.
నల్గా బండరాళ్లలూ కారు ఎనుముల్లా
ఉన్న ఆ మేఘాలు అస్త్రమిస్తున్న
సూర్యుడిని దాచ ప్రయత్నిస్తున్నాయి.
సూర్యునారాయణుడు అల్లరిపిల్లవాడిలా
అడుగు నుంచే చేతులు చాపుతున్నాడు.
దివ్యకాంతులు విరజిమై మునశ్యామ
సుందరుడు ఇలాగే ప్రకాశించేడు
కాబోలు. అంత ఎత్తుకు ఎగరలేని రాధ
కిందనించి దిగులుగా “నీ లీలలకి
అమాయకమైన నేనే దొరికేనా?” అన్నట్టు
చూస్తుంది కాబోలు.

నాకూ ఆ మేఘమాలకీ మధ్య వచ్చి
నిలచిన రాధ - ఎదురుగా డాబామీద
మెల్లిగా కదిలి నేపథ్యంలోకి మాయమైంది.
ఆ నడక తీరు జంకొదవెడి కాళ్లతోడు
మెల్లిగా మెట్లు దిగుతున్న రాచపిల్ల
పోలికనుంది.

నాకు తెలిసినంతమటుకు ఆ యింట్లో
ఒక వ్యాఘ్ర వనిత ఉంది. అయింటికి ఆమే
యజమానురాలు. ఆ యిల్లు మా యిల్లు
నానుకుని వెనక వేపుంది. మూడుతరాలకి
ముందు ఆ యింటికి ఈ యింటికి
ఒక్కడే యజమాని అనడానికి సాక్ష్యం
రెండు డాబాల్ని వేరు చేస్తూ నిలచిన
మూడుగుల పిట్టగోడ. రాజమార్గాన

రచయిత్తి గురించి....

నిదదవోలు మాలతి జూన్ 26, 1937లో జన్మించారు. ఆమె అంగ్గబూషణ సాహిత్యంలో మాస్టర్ డిగ్రీ చేసారు. ఆమె లైబ్రరీ సైన్సోస్ ఎం.వి. చేసారు. ఆమె లఘు కథా రచయిత్తిగా సుపరిచితురాలు. ఆమె 9 సంవత్సరాల పాటు తిరుపతిలో లైబ్రరీయన్‌గా 1964-1973 మధ్య పనిచేశారు. 1973 నుండి అమెరికాలో ఉంటున్నారు. ఆమె 1978-2005 మధ్య కాలంలో యుడబ్బు. మాడిసన్‌లో తెలుగు భాషను రెండవ భాషగా బోధించారు. నిదదవోలు మాలతి 1950లో కథలు ల్రాయదం మొదలు పెట్టి ఇప్పుడు తన సాంత వెబ్ పత్రికలు, తెలుగు, ఇంగ్లీష్ తులికలు నిర్యాహిస్తూ దాదాపు వంద తెలుగు కథల్ని ఇంగ్లీష్‌లోకి అనువదించి ఇంగ్లీష్‌లో మూడు అనువాద కథాసంకలనాలు వెలువరించారు. తెలుగులో “నిజానికి ఫెమినిజానికి మధ్య” అనే సంకలన 44 కథలతో 2005లో వచ్చింది.

సింహద్వారం వేరాలంటే ఓ వంద గజాలు
నడిచి రెండు మలుపులు తిరగాలి.

రాత్రి భోజనాల దగ్గర అమృతో
అన్నాను - ఆ వెనక యింట్లోకి ఎవరో
వచ్చినట్టున్నారే అని.

“ఆ ముసలావిడకి మనవడో ఏదో
అవుతాట్ల. మొన్న పదో తారికున
పెళ్లయింది. పిల్ల కుందనపొమ్మలూ
ఉంది. ఆ కణ్ణ ఇలా తిప్పిందంటే ఈ
చివరకొస్తూ. ఏం లాభం? ఏదో జబ్బుట.
మాటాడదు. అన్నం తినదు. గజ్జల
గుర్రంలా దాట్లేనే పిల్ల జీవచ్చవంలా
తయారయిందని ఆవిడ గోలెత్తుతోంది”.
చౌచితికి తగిన అంగన్యాసకరన్యాసాలతో
అమ్మ వివరిస్తుంటే ఇంత బోగట్టూ ఎలా
సేకరించినప్పుడు ఆశ్చర్యం కన్నా పెళ్లయి
వారం రోజులయినా పెదిమ కదపని ఆ

ముద్దరాలి ప్రవర్తన ఎక్కువ ఆశ్చర్య
పరచింది నన్ను.

“మూగపిల్లెన్మా” అన్నాను.

“సరేలే.”

తలత్తి అమృతేషు చూశాను ఎందుకు
కాకూడదూ అన్నట్టు.

“పెళ్చిచూపులనాడు అష్టపది
పాడింది. ఆ పాటకే మురిసిపోయి
చేసుకున్నారుట.”

“ఏం పాట బాబూ అదీ?” అన్నాను
నవ్వుతూ.

“ధీరసమీరే”

తృప్తిపడ్డాను. ఆపాట అంత
మనోరంజకంగా పాడగల మనిషిని నాకు
తెలుసు. నేను గుంటూరులో థర్రుఫారం
చదువుతున్న రోజుల్లో నాతోపాటు
స్వాలుకి వచ్చే వక్క. తన పాట విని

పెళ్ళి చేసుకోడం ఓ ఉద్దరింపు కాదు. తన పాటకి పామలే ఆడతాయి. సూక్ష్మల్లో ఖద్ద తిక్కన నాటకంలో వకుళ వార్తాపూరు డుగా ఒక నిముషంపాటు స్టేజిమీద కనిపించి తన కంరమాధురితో ప్రేష్టకుల హృదయాల్లో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయిన వకుళ. తిక్కన మరణించేడని చెప్పడానికి వచ్చి చానమ్మ. వీరపత్నిగా ఆచంద్రతా రార్చుం కీర్తింపబడుతుందని చెప్పే ఘట్టం. వకుళ పద్యం చదువుతుంటే స్థాణువులయిపోయిన ప్రేష్టకులు వన్న మౌర్ అంటు కేకలేస్తే చానమ్మకి అయ్యా అని వాపోడానికి అవకాశమే దొరకలేదు. నేను సాయంత్రం డాబామీద చూసింది ఆ వకుళనన్నమాట.

మా ఊళ్ళో శలవులకి తోచదని ఇక్కడికొచ్చి ఇక్కడ కాలక్షేపం కోసం కొట్టుకుపోతున్న నాకు నచ్చిన స్నేహితు రాలు దొరికిందని సంతోషించేను. కానీ అంతలోనే జ్ఞాపకం వచ్చిరది- మతే పోయిందో, మనసే పోయిందో, రోగమో, నొప్పో ఏది తెలీదు. కన్న తల్లిదండ్రుల తోనూ, కట్టుకున్న భర్తతోనూ మాటాడని వకుళ నాతోమటుకు మాటాడుతుందా?

వాళ్ళకంటే నేను ఎక్కువా? అందులోనూ మా ఘట్టరికం ఏనాటి మాట!!.

ఆఖరికి అప్పు మీద విసుక్కున్నాను. “మాటాడానికి కాదు సరికదా దెబ్బలాడ్డు నికేనా ఎవరూ లేని అడవి. నేను రానంటుంటే తీసుకొచ్చేవిక్కడికి.” అని, వకుళ పగలల్లా ఎక్కుడా కనిపించ లేదు. కానీ సాయంత్రం సరిగ్గా నిన్నటివేళకి డాబామీదకి వచ్చింది. ఆకాశం ముసురేసి ఉంది.

చినుకు పడితే తగలబడిపోతుందని డాబామీద ఎండబట్టిన ఆవకాయ ఎత్తిపెట్టడానికి వచ్చింది అమ్మ. నేనూ సాయం చెయ్యడానికి అటు వెళ్ళిను.

వకుళని పిలుద్దాం అనుకుంటుంటే ఒకతను వచ్చేడు వాళ్ళడాబా మీదికి. పొట్టిగా నల్లగా ఉన్నాడు. “అమ్మ వాళ్ళూ ఎవరూ లేరు. నేనలా బయటికెళ్తున్నాను” అన్నాడు వకుళతో.

వకుళ అలవోకగా అతనివేపు చూసి మొహం తిప్పుకుంది.

“ఏం?” అన్నాడతను మళ్ళీ.

వకుళ ఈమారు ఆ మాత్రం చూడను కూడా లేదు..

“చీ ఏం మనిషి అత్తకి చూపుచేటూ కోడలికి మోపుచేటూ” అతను గొఱుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయేడు.

సరసుడే అనుకున్నాను.

వకుళకి నాకూ చిత్రమైన స్నేహం ఉండేది. మేమిద్రరం కలిసి ఆడుకున్న వాళ్ళం. కాదు. ఒక కంచంలో పడుకున్న వాళ్ళమూ కాదు. కాని వకుళ దేనికైనా బాధ పడితే నాదగ్గరకొచ్చి కూచునేది. మాయిద్రరు మధ్య మాటలూ, సమస్యలూ, సమాధానాలూ లేకపోయినా మాకేమీ వెలితి ఉండేది కాదు. ఎదటి మనిషి కాల్లో ములు విరిగితే తన గుండెల్లో గుపాలు గుచ్ఛుకున్నట్టు విలపిల్లాడే వకుళ “చీ” అనిపించుకుంటూ బతుకు సాగించు కుంటోందంటే ఏదో జరిగి ఉండాలి. కానీ అది ఏమిటి? కడుపులో బాధ కన్నతల్లికి చెప్పుకోని వకుళ నాకు చెప్పుండన్న భ్రమ నాకు లేదు. కానీ ఒకటో రెండో కథలు కల్పించి రాసిన నాకు వకుళ మౌన కారణం మాత్రం కల్లా దొరకని పజిల్లా ఉండిపోయింది. ఆ రాత్రంతా ఆలోచించినా తెగలేదు.



అమ్మ, దగ్గర్చుంచి రాబట్టిగలిగిన కథ ఇటీ- ముందురోజు సాయంత్రం వకుళ - అత్తగారు ఓ పాయసు వెలుగుతో పట్టిసు ఆడుతుండగా, ఆమె భర్త నరహాలి వీధిలోకి వెళ్ళపోయేడు వకుళతో చెప్పి (అది నిజం అనడానికి నేనే సాక్ష్యం.) అలా అతను ఆ చల్లని సాయంవేళ పికారు కెళ్ళన సందర్భం అసరా చేసుకుని దాలన పాఠతున్న ఒక సీజరు సావిట్లో ఉన్న రేడియో, లక్ష్మే కుల్చీమీద నీటుగా జ్ఞ్మ చేసి పెట్టిన పట్టుచీరా తీసుకుని వెళ్ళి పాయాడు.

మర్చుడు పొద్దున్న అమృ మళ్ళీ డాబామీదికి రావడంతో నేనూ స్నానం చేసి వచ్చేను. వకుళ బట్టలూరేస్తోంది వాళ్ళడాబామీద. తెగించి పిలిచేను. వకుళ ఉలికిప్రడి నావేపు చూసి వెళ్లిపోయింది.

“ఏం? మవ్వు దిగి వచ్చేననుకుంటున్నావేమిటి?” అంది అమృ వకుళ నాకు సమాధానం చెపులేదని.

“ఏం జబ్బీ?” అన్నాను సాలోచనగా. “జబ్బీమిటి తెగులు,” అంది అమృ. నేను తెల్లబోయేను. నిన్న గాక మొన్న తనస్తితికి జాలిపడిన అమృ ఇవాళ ఇంత కరినంగా మాటల్డునికి వకుళ చేసిన నేరం ఏమిటో?

అమృ దగ్గర్నుంచి రాబట్టగలిగిన కథ ఇదీ- ముందురోజు సాయంత్రం వకుళ - అత్తగారు ఓ పొరుగు నెలుగుతో పచ్చిసు ఆడుతుండగా, ఆమె భర్త నరహరి వీధిలోకి వెళ్లిపోయేదు వకుళతో చెప్పి). (అది నిజం అనడానికి నేనే సాక్షం). అలా అతను ఆ చల్లని సాయంతేళ పికారు కెళ్లిన సందర్భం ఆసరా చేసుకుని దారిన పోతున్న ఒక సేజరు సావిట్లో ఉన్న రేడియో, అక్కడే కుర్చీమీద నీటుగా ఇస్తే చేసి పెట్టిన పట్టుచీరా తీసుకుని వెళ్లి పోయాడు. అతడు ఇంట్లో ప్రవేశించిన దగ్గర్నుంచి మండువాలో మంచంమీద కూర్చుని ఉన్న వకుళ అతను ఇంటిలో ప్రవేశించిన క్షణంనించీ చూస్తునే ఉందిట పరమానందయ్య శిష్యులకైనా సిగ్గు తెప్పించగల నిశ్చలతతో.

“చిత్రంగానే ఉంది” అన్నాను నప్పుతూ.

“నీకు సరదాగా ఉందేం- నూటయాబై రూపాయల ఆరణి చీరి,” అంది అమృ ఆ చీరె తనదే అయినట్టు.

చీరె స్వంతదారే చీర పోతున్న దారి చూస్తూ ఉంరుకుంటే నాకెందుకు నొప్పి? కాలుబారి పడేవాళ్ళ పడితే నవ్వగలిగినవాళ్ళ నవ్వరాదంటుంది అమృ. ఆ పరిస్తితుల్లో అది నా చీరె అయినా నవ్వి ఉండేదన్ని, “కాఫీరంగు ఆరెంజి బోర్డరు- ఎలా అంటే అలా

ఉండేది” అంది అమృ మళ్ళీ, గతుక్కుమన్నాను. “పెళ్ళిచీరలన్నీ కొనడం అయిపోయన తరువాత వకుళ ఆ చీరె చూసి పట్టు బట్టి కొనిపించింది.”

ఆడవాళ్ళకి చీరలమీద మోజు కట్టుకున్న మగవాడి మీదైనా ఉండక పోడంవల్లే సంసారాల్లో కలతలు వస్తున్నాయని ఒక ప్రాజ్ఞుడి అభిప్రాయం. వకుళ కోరి తెచ్చుకున్న పట్టుచీర చేబేతులా పారేసిందంటే ఈమారు నాకు నవ్వు రాలేదు. తనకి ఆరంజి రంగు అంచుమీదున్న ప్రేమ నాకు తెలియనిది కాదు.

రోజు సాయంత్రం అదే వేళకి వాళ్ళడాబా మిద తనూ మా డాబామీద నేనూ చేరేవాళ్ళం. మూడు రోజులు పోయేక కాబోలు నావేపు చూసింది. ఆ చూపులో గుర్తించేనస్తుట్టు అనిపిస్తే నేను చిన్న చిరునవ్వు నేన్నేను. వకుళ గిరుక్కున వెనుదిరిగి వెళ్లిపోయింది! కిందకొచ్చి మంచం వాల్పుకుని పడుకున్నాను.

చిన్న కునుకు తీశాను కాబోలు కళ్ళు విప్పే వేళకి వెనక గదిలో ఎవరో మాటలు వినిపించాయి. కంఠం పరిచయమైయునట్టే ఉంది. ఆవిడ వకుళ వాళ్ళమృ. నన్ను చూడగానే, “కల్యాణి కదూ! ఎంత పెద్ద దానివయేవూ?” అంది.

చీరసంగతి తెలిసి ఆవిడ వచ్చిందిట. ఆవిడకీ వకుళ సంగతేమీ అర్ధం కాలేదు వకుళధోరణి. రోజుకొక డాక్టరుకి చూపిస్తున్నారు. ఎక్కు రేలు తీయిస్తున్నారు. స్పెషలిస్టులని కలుసుకున్నారు.

లాభం లేకపోయింది. అసలు పేపంట తన బాధీమిటో చెప్పుకపోతే డాక్టరేం చేస్తాడు? దేవుడే “నీకేం కావాలో”ని అడిగికానీ నరం ఇష్టుడు. పిచ్చాసుపత్రికి తీసుకెళ్ళారు- ఇద్దైనా పిచ్చి సంబంధమేమానని. రెండు రోజులు అక్కడ ఉంచమన్నారుట. సరేనని నరహరి స్పెషల్ వార్డులో ఒక గది తీసుకుని అందులో ఉంచాడు. కానీ

వకుళ మాటలడలేదు మాటల్డకసోపడం

తప్ప ఆమెలో ఏ లోపమూ లేదు.

అన్నిరకాల టెస్టులూ అయ్యాక, “అ

పిల్లకేం పిచ్చి- అలా అన్న వాళ్ళకి పిచ్చి.

చీర సంగతి తెలిసి ఆవిడ వచ్చించిట. ఆవిడకీ వకుళ సంగతేమీ అర్ధం కాలేదు వకుళ ధోరణి. రోజుకొక డాక్టరుకి చూపిస్తున్నారు. ఎక్కురేలు తీయిస్తున్నారు. స్పెషలిస్టులని కలుసుకున్నారు. లాభం లేకపోయింది. అసలు పేపంట తన బాధీమిటో చెప్పుకపోతే డాక్టరేం చేస్తాడు? దేవుడే “నీకేం కావాలో”ని అడిగికానీ వరం ఇష్టుడు. పిచ్చాసుపత్రికి తీసుకెళ్ళారు- ఇద్దైనా పిచ్చి సంబంధమేమానని.

ఆ అమృయి జబ్బు మనోవ్యాధి. ఆ అమృయికేం కావాలో కసుక్కొండి” అన్నాడు ఆ పిచ్చి డాక్టరు.

“మీకు పిచ్చిలా ఉంది. దానికి నిజంగా మనోవ్యాధి అయితే మేం తీసికిళ్చిన డాక్టరుండరి దగ్గరికి అదెందుకు వస్తుంది?” అంది వకుళ తల్లి వరలక్కుమృ.

డాక్టరు నప్పి, “నేను రాసిస్తానమ్మా! ఆ అమృయికే విధమైన జబ్బు లేదని, మీరు ఇంగ్లండు తీసికిళ్చినా అంతే. బహుశా ఈ పెళ్ళి ఇష్టుం లేదేవో” అన్నాడు.

వరలక్కుమ్మగారు పిల్లని తీసుకొచ్చారు.

పెళ్ళి నిశ్చయం అయినప్పుడు వకుళ బొత్తిగా డాన్సు చెయ్యలేదు కానీ మరలాటి కళలూ చూపలేదు. పల్లెటూళ్ళో నాయనమ్మి సమక్కణలో పెరిగిన వకుళ ప్రేమా గీమా అంటూ రేగే అవకాశం లేదు. అట్టి సంగతి వకుళ ఎరగనిది, పైగా ఈ ముగనోము పట్టింది పెళ్ళయిన నాలుగో రోజు నంచి.

ఇంట్లో వంటపని ముసలావిడ చూసుకున్నా పైపనంతా చేసేది, చేసినపని చేతకానట్లు చేసినట్లు గాని, అఇష్టంగా చేసినట్లు గాని ఉండేది కాదు.

ఆఖరికి నరహరి “నీకేం కావాలో” చెప్పి. నేను సాధించుకొస్తానన్నాడు”.

ఆపద మొక్కలవాడికి మొక్క కున్నారు. నిలువుదోస్తామని. నరహరి సైకాలజిస్టు దగ్గరికి తీసుకేళ్ళేడు. అతను సహాలక్ష్మి ప్రశ్నలు వేశాడు. ఆ అమ్మాయి పెరిగిన వాతావరణం ఎలాటిది? తల్లిదండ్రులు ఎలాటివారు? అమ్మాయి అభిరుచులేమిటి?

నరహరి తనకి తోచిన సమాధానాలు చెప్పేడు. అవేమంత సంత్ప్రాపికరంగా లేవు చివర్లు, “రోజు సార్యాప్రసుమయం వీక్షిస్తుందని” చెప్పేడట. తనని ఆ సమయంలో చూస్తానన్నారట.

అవేళ సాయంకాలం పిట్టగోడకి ఇటు నేనూ అటు వక్కా నిల్చుని ఉండగా ఆయన వచ్చేరు.

నేను బాగుండదేమానని వెనుదిరగ బోయాను.

వక్క చప్పున నా చేయి పుచ్చుకుని ఆపింది. నేను తన భావం గ్రహించుకుని అక్కడే నిలబడ్డును. ఆ ప్రోఫెసర్ వేసే వెయ్యిన్నోక్క ప్రశ్నలకి తను సమాధానం చెప్పదు (చెప్పలేదో?) లేకపోతే తనకి మిగిలిన ఈ ఒక్క గడియ ఆనందాన్ని తనకి కాకుండా చేయనుంకించిన ఈ మానవుణ్ణి పొమ్మని చెప్పమనో.

“ఇంచ ఆకాశం బాగులేదు.”

అన్నారాయన.

వక్క ఒక్క క్షణం ఆయనవేపు చూసి డాబా పిట్టగోడ దూకి మాంట్లోకి వచ్చేసింది! మరుక్షణంలో అక్కడ ఎదురెదురుగా నిలబడింది. నేనూ, వక్క మనోభావాల్ని కనిపెట్టడానికొచ్చిన సైకాలజిస్టును!

“ఆ అమ్మాయిని మీకెంతకాలంనుంచీ తెలసు?” అని ప్రశ్నించేరాయన నన్నద్వేశించి.

“నాకెంతకాలంనుండి తెలీదు. నేను పోర్చుపారం చదివేరోజుల్లో తను థర్సు పారం చదువుతూండేది” అన్నాను.

వక్కగురించి నాకు తెలిసింది చెప్పమని అడిగారు.

నెనక్కి తిరిగి చూసేను. వక్క నాగదిలో మంచంమీద వెల్లకిలా పడుకుని రెండు చేతులతో కళ్ళు మూసుకుంది.

“మీరు సైకాలజిస్టు కనక, తనని గురించి నాకు తెలిసింది చెబుతున్నాను. అది కేవలం నా ఊహించా కావచ్చు కూడా. నాకు తెలిసినంతవరకూ వక్క పుప్పులాటి మనిషి పసిపాపవంటి అమాయకురాలు. పుప్పకాల్లో ఎత్తి చూపే మోసమూ, దగ్గా, స్పర్శలూ, అసూయలూ పుప్పకాల్లోని తప్ప నిజంగా ఉండవని నమిన్నాన ముగ్గ. తనని చూస్తోంటే నాకు ఎప్పుడో ఎక్కుడో చదివిన వాక్యాలు నాకు గుర్తుకొస్తాయి. బహుశా మీరూ చదివే ఉండోచ్చు, ఒక ఆడదానికి మతి భ్రమించిందంటే ఒక మహా కవయిత్రి మనకి దక్కుకుండా పోయినట్టు అని. ఒక అడవిమనిషి మూలికలు ఏరుకుంటూ తిరుగుతోందంటే ఒక ధీశాలిని మేఘస్సి వృధా అయిపోయిం దన్న మాట అని. వక్కణి చూస్తోంటే నాకు అదే జ్ఞాపకం వస్తుంది.” అన్నాను..

“అది నిజమే కావచ్చు. కానీ ఆ అమ్మాయిలో మార్పు తెచ్చిన సంఘటన ఏదో కనుక్కోండి- ప్రయత్నించి. ఒక మనిషి పోక్క తినడం ఎంత సహజమో, దానినుండి తేరుకోడం కూడా అంతే సహజం. కారణం తెలిప్పే, మళ్ళీ దానికి ప్రతి ఆలోచించివచ్చు.”

ఆయన వెళ్ళిపోయినా నాకు వక్క దగ్గరికి వెళ్ళి సాహసం లేకపోయింది. తనకి ఇష్టమయిన ఆ సాయంళోభని తిలకిస్తూ నిలబడ్డ నాకు తను వచ్చి నా వెనకే నిలబడినట్టు తెలీలేదు. తనముహం

చూశాక దొంగతనం చేసినట్టు ఫీలయేను.

వాళ్ళమున్ని చూస్తే జాలేసింది నాకు.

అర్దాయుష్మాడయిన కొడుకా?-

ఐదవతనం లేని కూతురా - అన్నట్టు

నలభయ్యాపడిలో పడ్డక ఒక్క కూతురు. బుతుకూ ఇలా తెల్లవారుతోంది.

నిజంగా వక్క శక్తి ఈ పెళ్ళి ఇష్టం లేకపోతే, తమ ఊరు తీసుకపోడానికి సిద్ధం అవుతోంది ఆవిడ. తల్లిప్రాణం!

వక్క ఎంతో కాన్పిడంటగా నా

పక్కన నిలబడడం గుర్తొచ్చింది. ఎలా

ప్రశ్నించను నీ మిష్టరీ ఏమిటని? అది

మిగిలిన వాళ్ళకెలా చెప్పను? చరిత్రలో

విషిషణుడి దగ్గర్చుంచీ దేశదేశాలా

మున్నారు కాలాలా ప్రసిద్ధికెక్కిన పేర్లన్నీ

కళ్ళముందు మెదిలేయ. నా ద్రోహానికి

ళ్ళకు ఉండదు. కానీ వక్క మామూలు

మనిషులు ఎందరు సంతోషిస్తారు. నాకు

మాత్రం అది సమ్మతం కాదూ!

మర్మాడు పొర్చున్న కాఁ తాగి, నేను

“వాళ్ళంటికి వెళ్ళున్న” అన్నాను.

“అళ్ళద్దేదు” అంది అమ్మా

తరవాత తెలిసింది దెయ్యం

పట్టిందేనో - అన్నారట ఎవరో.

భూతవైద్యుణ్ణి పిలిపించారు. వాడు

వక్కని నఫశిఖపర్యంతం నాలుగు మాటల్లు

చూడా. తనచుట్టూ తిరిగాడు.

“మూగదయ్యం,” అన్నాడు. అయిదు

వందల రూపాయల కుప్ప పోయంచేడు.

దానిమీద చక్రం గీశాడు. నాలుగు

కూతలు కూడా.

“పలుకు,” అన్నాడు. వక్క పలకలేదు.

పేపుమండలతో బాదేడు. పసుపూ,

కుంకుమా, బూడిదా ఇల్లల్లా జల్లేడు.

“అమ్మా అను” అన్నాడు. వక్క

అనలేదు. వాడు వెళ్ళిపోయిక వక్కచేతి

మీద మణికట్టునుండి మధ్యవేలివరకూ

జెరిపోతులాంటి ఎర్రని గీత

కనిపించడంతో ఎవరికి నోట మాట

రాలేదు.

నిజంగా ఆ పిల్లకి ఏం జబ్బందో

దానివల్ల ఏం బాధ అనుభవిస్తోందో తెలీదు

కానీ త్రీచెంటు పేరున ఆపిల్లని వీళ్ళు

వక్క ఎంతో కాన్పిడంటగా

నాపక్కన నిలబడడం గుర్తొచ్చించి.

ఎలా ప్రశ్నించను నీ మిష్టరీ

ఏమిటని? అది మిగిలిన వాళ్ళకెలా

చెప్పను? చరిత్రలో విభీషణుడి

దగ్గర్చుంచి దేశదేశాలా మున్నారు

కాలాలా ప్రసిద్ధికెక్కిన పేర్లన్నీ

కళ్ళముందు మెదిలేయ. నా

ద్రోషసికి శిక్ష ఉండదు. కానీ

వక్క మామూలు మనిషులు ఎందరు సంతోషిస్తారు. నాకు

మాత్రం అది సమ్మతం కాదూ!

నానా హింసా పెడుతున్నారు. “ఎందు కొచ్చిన మందులండీ ఇవన్నీ. అసలు జబ్బుకన్నా ఏటి బాధి ఎక్కువగా ఉన్నట్టుంది. కొన్నాళ్ళపాటు ఊరుకోండి. అవే సర్కుకంటాయి,” అన్నాను వరలక్ష్మీమృగారితో.

“మేమూ అదే అనుకుంటున్నాం. పైగా నీను అతడు కూడా మాయ చేసి పశువుని అంటగట్టేరని ఏసుర్లు ఏసిరేడు. మాణిక్యంలాటి పిల్ల ఇలా అయిపోయిందని మేం ఏడుస్తుంటే ఈ పోటుమాటలు. ఏదయితే అదవుతుంది. దాన్ని తీసుకుపోతాం. బాగుంటేనే పంపిస్తాం.” అందావిడ.

వకుళ పరిసరాల్లో జరుగుతున్న వేపీ పట్టించుకోకపోతే, గ్రహించుకోకపోతే తనంత అద్భుపంతురాలు మరొకరు ఉండరు అనిపించింది నాకు.

“నేను ఇంట్లో ప్రేశించగానే నావెనే సరపారి వచ్చేడు. “మీరు తీసికొళ్ళి ఆ పట్లెటూళ్ళో ఏం చేస్తారు? నాతోనే పంపించండి. నౌస్సీహితుడొకడున్నాడు స్పెషలిస్టు, చూపిస్తాను,” అన్నాడు. నోరూ వాయా లేని లేగదూడవంటి అమాయ కురాలిని తొమ్మిది వందల మైళ్ళు పంపిస్తారా? వరలక్ష్మీమృగారు విచిత్రంగా చూసేరు అతడిషైపు.

“అవును. నాతోనే తీసుకొళ్ళి నేనే త్రీట్చెంటిప్పిస్తాను.”

అంతవరకూ అక్కడ తనని కాదన్నట్టు నిర్వికారంగా కూచుని ఉన్న వకుళ భర్తవేపు దృక్కులు సారించింది.

అది తపోసిపుడయిన పాలాక్కడు మూడోకన్ను వీపి మన్మథుడిని చూసిన చూపు. యుగయుగాలగా మగవాడి అన్యాయానికి వినయంతో తలవంచిన ప్రీత్యం మేలుకొని చూసిన చూపు. గగనంలో విహారిస్తున్న గరుత్యంతుని శివుని కంరహారమైన కోడైత్రామ చూసే చూపు.

ఆ చూపులో శ్లేష లేదు. నరపారి తల వంచుకుని వెనుదిరిగి వెళ్ళిపోయేడు.

ఆ రాత్రి గాలి లేదని డాబామీర మంచం వేసుకుని పడుకున్నాను. వకుళ

నాకు వద్ద

మాటాడాలనుండి. తనకి దైర్యం చెప్పాలనుంది. కానా స్థభినిశీధిలో - జడప్రకృతిలో జడభరతునిలా వకుళ - ప్రకృతిలో ఓభాగంగా కనిపించింది. నేను తనకి ఏం చెప్పగలను? దేవతలకి పంచాంగం చెప్పగలదానిని కాను నేను.

గూర్చిన ఆలోచనలు నిద్ర పోసీయలేదు. వకుళకి ఈ పెళ్ళి ఇష్టం లేదనడంలో సందేహం లేదు. యుగధర్మాన్నికి ఎదురు చెబుతున్నట్టనిపించింది. అతడు నవమవ్యాఘ్రుడు కాకపోవచ్చు. కాని తల్లిదండ్రులు మెడలు విచి చేసింది మాత్రం కాదు. మొదట తనందుకు వూరుకుంది?

ఎప్పుడు నిద్ర పట్టిందో తెలివొచ్చేసరికి గదిలో గడియారం రెండు కొట్టింది. మంచంమీద ఎవరో ఉన్నట్టనిపించి కళ్ళు తెరిచేను. వకుళ!!

నేను లేని కూచున్నాను. పున్నమి చంద్రుడు పిల్లజీమీందారులా వెన్నెలలు వెదజల్లుతున్నాడు. వెన్నెల్లో తన కళ్ళు నీటిలో చేపల్లా మెరుస్తున్నాయి.

నాకు ఏదో మాటాడాలనుంది. తనకి దైర్యం చెప్పాలనుంది. కానా స్థభినిశీధిలో - జడప్రకృతిలో జడభరతునిలా వకుళ - ప్రకృతిలో ఓభాగంగా కనిపించింది. నేను తనకి ఏం చెప్పగలను? దేవతలకి పంచాంగం చెప్పగలదానిని కాను నేను.

“వకుళా!”

వకుళ మాటాడుతోంది! వంద ప్రశ్నలు నాలో చెలరేగేయి. ఏది ముందు? ఏది వెనక?... వకుళ నిశ్శబ్దంగా నాచేతిని తనచేతిలోకి తీసుకుంది.

“కల్యాణి, అతను తృతీయప్రకృతివాడు. “

నిస్సహాయంగా వకుళ ఆడినమాట నాకు విక్రుతంగా ధ్వనించింది ఆ చీకట్లో. తను ఇంక చెప్పవలసింది ఏమీ లేదు. తనని గురించిన మిస్టరీ ఏమీ లేదు.

మంచుదెబ్బ తిన్న తమిపువ్య, నలిపి పారేసిన గులాబీపువ్య మళ్ళీ మొహం ఎత్తదు.

వకుళ వెళ్ళిపోవడం నాకు తెలీదు. నేను నిదపోవడం నాకు తెలీదు. మళ్ళీ నాకు తెలివొచ్చేసరికి రేడియోలో ఇంగ్లీషులో వార్తలు వస్తున్నాయి. భరణిపుల్ల తీసుకుని పెరట్లోకి వెళ్ళన్న నన్ను చూసి అమృ “వకుళ” అంది.

“అవును,” అనబోయి, అమృ మొహం చూసి ఆగిపోయేను.

వకుళ చచ్చిపోయింది.

అరుగుమీద శంచుట్టూ చేరి అందరూ ఏడుస్తున్నారు. నాకు తెలీకుండానే ఒక నిట్టుర్చు వెలువడింది. వకుళ సుఖపడింది.. వరలక్ష్మీమృగారు తల్లుకు తల్లుకు కుమిలిపోతున్నారు. వాళ్ళ నాయనమృ ముందుగా చెప్పి పోయింది. అలాగే ఈపిల్లకి కూడా తనచావు గురించి ముందే తెలుసేమోనని ఆవిడబాధ.

రాత్రి పాతాత్తుగా కడుపునొప్పి వచ్చి చుట్టుకుపోవడం మొదలువెట్టింది. ఆస్పత్రికి తీసుకెళ్తుంటే సగం దారిలోనే ప్రాణం పోయింది.

చూడలేక వెనుదిరిగేను. నరపారి గేటుదగ్గర నిలబడి కల్లుబోల్లి ఏడుపులు ఏడుస్తున్నాడు. లాగి చెంప పెట్టు పెడదామనిపించింది.

★ ★ ★

వకుళజీవితం అలా ముగిసింది. కానీ నరపారి ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకున్నాడు? అంత డబ్బు ఎందుకు ఖర్చు పెట్టేడు? అని నవ్వడక్కుండి. వట్టి పుణ్యాన్నికి అబద్ధాలు చెప్పేవాళ్ళూ, వృద్ధాన్యాధి భంగము గావించెడువారూ, రెండు రూపాయలు ధర్మం చేసి మూడు తరలాపేర్లు చెక్కించుకునేవాళ్ళూ వాళ్ళివరైనా అడిగితే చెబుతారు సమాధానం.

(1964-65 ప్రాంతాల్లో తొలిసారిగా “రచన” మాపపత్రికలో ప్రచరితం. తరవాత 1969లో “ప్రగతి” వారపత్రికలో పునర్విభజితం.)





ఒడ్యని దుఃఖం ఆమెది...



తుమ్మల కల్పన రెడ్డి, 9640462142

మూర్చులు
 దుముళ్ల తాళి నాలుగుకాళ్ల మంచం
 మీద నలిగిపొమ్మని చెప్పుందా...
 కాలికి పెట్టిన సుట్టుమట్టిలు
 మగాడి కామదాహం తీర్చమని శాసిస్తుంద..
 జీవంలేని జిలకర బెల్లంతో ముడికట్టి మనసున్న ఆడదాని
 అఱువఱవు దోచుకోమ్మంటే...
 ఆమె ఆరుగజాల చీర
 ఏడడుగుల బంధానికి భయపడ్డదే తప్పా బరోపా కాలేదు...
 ఆమె గుండె మంటతో అత్తారింట్ల పొయ్యంటించి...
 మూలకున్న చీపిరితో దోష్టి చేసి...!!
 పెంకుల కిందనే ఫేరు తెచ్చుకుందని పెదవి విప్పలేదు...
 పెళ్లంటే పందిట్ల పోలు పోయడం కాదు....
 ఇరకై ఏండ్ల ఆడదాని జీవితాన్ని విప్పి చూడడం...
 కాబికల్లే వరకి కష్టాలు ఆమె కొంగును పట్టుకొని తిరిగితే..

అమ్మానై పుట్టినందుకు కష్టాన్ని కూడా
 ఒక బిడ్డ లెక్కనే అనుకున్నది....
 ఆమె అంగాల కొలతలు కట్టేటోనికి
 కాలిపోతున్న ఆమె కలల కుప్ప కనిపించదు....
 ఒక్కసారి ఆమె మోకాళ్లు దగ్గర పెడితే నువ్వు మగాడివే కాదు...!!
 ఆడదే లేకపోతే మగాడికి మనిషసే గుర్తింపే రాదు....!!
 అనుభవించాల్సింది ఆమె దేహాన్ని
 కాదు ఆడదానిలోతు మనసును...!!
 లెక్క పెట్టాల్సింది ఆమె ఒంటి
 మీద పుట్టుమచ్చల్సి కాదు....
 ఆమె కంటి మీద కునుకు లేని రాత్రుల్సి
 మొస్సముర్రని ఆమె దుఖాన్ని...

తెలంగాణ కవయిత్రుల కవిత్వంలో ప్రీతి అస్తిత్వం

ప్రీతి దృష్టిధంతో రాసిన 15 మంది
కవయిత్రులను ఆవిష్కరిస్తున్న వ్యాసం....



అనిశెట్టి రజిష
98494 82462

తరతరాలుగా ప్రీతి అస్తిత్వం
సమాజానికి తెలిసినదే. కాలం
మారుతున్న పైపై రూపాలు మారినట్టు
కనిపిస్తూ పునాదుల్లో స్థిరపడిన ప్రీ
అస్తిత్వపు అసమానత్వపు అభాగ్యతలు ఏవీ
మారలేదు. ప్రీతి పట్ల సమాజం వల్లించే
నీతులూ, వ్యవహారించే తీరు, అణివీచేతల
రూపాలు ఇంకా సమాజాన్ని అసమ
తుల్యంగా, అసమగ్రంగా, అమానుషంగా
యుద్ధాతథంగా నిపిపి ఉంచుతున్నది.
ఆధునికత వస్తు సాంకేతికతల్లోకి, అనైతిక
పోకడల్లోకి వ్యాపిస్తున్న రాతి
మధ్యయుగాల్లో మన మెదభ్యు కాళ్ళు
దిగబడిపోయి ఉన్న వాస్తవం ఏ
విధంగానూ కాదనలేము. ప్రధానంగా మన
దేశం, సమాజం, కవిత్వం కూడా
పురుషుమే. మనుషులందరికి సహజ
సహజాత్మన భావనలు లిఫితం,
ముద్రితం అయినా కాకపోయినా మనలో
పుట్టడాన్ని ఎవరు నిలువరించగలరు?

ప్రకృతి అంతా ప్రీత్వమే. కానీ
ప్రకృతిని ప్రీతిని మనేకం చేసే బతుకమ్మ,
బతుకునిచ్చే అమ్మపై అణిచివేత,
విధ్వంసం, అత్యాచారం నిత్యం
నిరాఫుటంగా కొనసాగుతూ వస్తున్న
విక్రతం.

తెలుగుదేశం కవి పురుషులైంది అని
తొలితరం రచయితి, పండిత పరిశోధక
రాలైన పాకాల యశోదారెడ్డి అంటారు.

అందుకు తను సంతోషించాను అని
కూడా అంటారు. భాష కూడా పురుష
ప్రధానమైనదే అయినందున ఆమె
తెలుగు నేల కవిత్వమయమైంది, కవిత్వం
పండిది అనే ఆర్థంలో తీసుకొని
ఉండవచ్చు అనుకుందాం.

పాకాల యశోదారెడ్డి ఉగాది కవి
సమ్మేళనాల కోసం రాసిన కవితలతో
1996లో ‘ఉగాదికి ఉయ్యాల’ అనే కవితా
సంపుటినీ 1996లో ‘బావిక’ కవితా
సంపుటిని ప్రచురించారు.

మనకు దేశమంటే భారతమాత.
భారతమాత ప్రీతికి ప్రతికి ‘ఉగాదికి
ఉయ్యాల’ సంపుటిలో ‘కాళ్ళిర లక్ష్మీ’ అనే
కవితలో దేశం, కాళ్ళిరంల ప్రీత్వాన్ని
ప్రసాపిస్తూ... కాళ్ళిరాన్ని ప్రీగా భావిస్తూ ...

“వినిపించిదొక ఆర్ధానాదం / అది /
అల కూయిని మించిన - ఆడకూయి
అమె / మనక ముసుగులో - కారే
కన్నీటితో / ఇగజారిన పూలతో /
దిగజారిన ఘైర్యంతో / తరిగిన వైభవంతో
/ పాడువారిన భవనంలో / మాగువారిన
చంద్రబింబంలా... గోడు గోడుమంటూ
కనిపించింది...” వస్తు తరిగిన ముఖం
రూపుదాల్చిన దైన్యం... చూడగానే
కడుపులో కలిచివేత. ఎవరు తల్లి నీవు
అని అడగబోతే తెలిసింది ఆమె ఈ
దేశంలో ఒక ప్రాంతం దుష్టికి మూల్యం
చెల్లిస్తున్న ప్రీతి అస్తిత్వమని. ఆమె ఎన్నో

వస్తేల అలంకారాల, మరపురాని
మనుషులను కన్న తల్లి అయినా తప్పని
అగచాట్లు, విచ్చిన్నం చేస్తున్న కత్తిగాట్లు,
ఆర్ద్రనాదాలతో అత్యాచారాల్లో కునారి
ల్లతున్న ఆడతనపు అవమానకరమైన
అఫోరింపులు.

‘బావిక’ సంపుటిలో ‘ప్రీతి’ అంటూ
రాసిన కవిత ప్రగతిబాటలో ప్రీ
చౌన్నత్తాలను వర్ణిస్తూ ప్రీతిత్వాన్ని
“ఆమె మాత్రమూర్తి - అమృత స్వరూప /
తల్లి! అంటూ - పాదాభివందనం చేసారు
/ ఈమె స్ఫైర్ ప్రధానకారణం /
విడియరాని రమణీయ ప్రశ్నాలిక /
అయినా - ఆమె స్వతంత్ర కాదు / భోక్క
అయిన పురుషుడికి - భోజ్యరూప
ప్రకృతి” ఇలా సాగిన కవితలో ఆమె విష
సాందర్భంలో ఎన్ని ఆవేదనలు, ఎన్ని
మాతుకాలు, ఎంత బడబానలం, ఎన్నెన్ని
అగ్ని పర్వతాలు, ఎంత ప్రశాంతి, ఎంత
అమృతం, ఎంత మధురిమ, ఎంత
దైన్యం, ఎంత కన్నీరు.. అంతేనా ప్రీతి
వ్యాధిత్వమేనా? కాదు అది ఎల్లకాలం
సాగదు “కుములుతున్న ఆ నిష్పత్తి /
ఎస్తుడు రాజుకుంటుందో? ఎస్తుడు?
కోరలు చాస్తూ కాలాగ్నిలా జ్వలిస్తుందో?
ఎసరులా, ఉపైనలా, భూమిపుండులా
కుతకుత ఉడుకుతుందో, చిట్టతుందో,
పేలుతుందో, కాగుతుందో కాలుస్తుందో...
అంటూ అంతలేని దుఃఖాకోశాన్ని

వ్యాసం

ప్రకటిస్తుంది. ప్రీతేత్నికరణ అనివార్యతనూ, అప్పుడు కాలం, క్రూరత్వం తోక ముడుచుకుని సోకతప్పని భావనను మంటాపధంగా చెప్పుతుంది 'ప్రీతి' కవిత ద్వారా. చరిత్ర తొలిదీపం వెలిగేస్తే ప్రీతి సాంస్కృతిక సారథిగా ఆ దీనేను కొడిగట్టకుండా కాపాడింది అని చెబుతూ 'దీపావళి' కవితలో ప్రీతి - సాధుజన బాధాకరుడు ఎవడైనా ప్రీతి శక్తికి విజుంభించక తప్పలేదు, అపరాధి ఎవడైనా శిక్షించక తప్పలేదని ప్రీతి అప్పిత్యాన్ని చిత్రిస్తుంది.

బండ సరోజన 2008లో 'ఒక పూవు పూసింది', 2012లో 'ఎర మందారం' కవితా సంపటిలు వెలువరించారు. భావకవితా వీచికల్చి రచించిన 'ఒక పూవు పూసింది' సంపటిలో 'శుతి' కవిత 'తల్లి'ని వరిస్తూ సాగింది. భావకత నిండా అలరారిన కవిత ఇది. తల్లి పట్ల మనం ఇచ్చుకునే నిర్వచనాలు తల్లి పట్ల మనలో విచ్చుకునే భావనలు "కష్టాల కడలిలో / చుక్కాన్ని నా తల్లి / జడీవానలో నిలిచి / గొడుగైన నా తల్లి / "రేయనక పగలనక / శ్రమియించే నా తల్లి / కంచుకోటట్టె మమ్ము / కాపాడే నా తల్లి" ... అంతేనా పేద బతుకులో ఆశట్టు, ప్రేమభిక్షువై, ఆపద్యాంధవిట్టు నిలుస్తుంది తల్లి అని తల్లి పట్ల అమితమైన ఆప్తితో కవితాక్షరాలను చిలుకరిస్తుంది. తల్లిగా ప్రీతి అస్తిత్వంలో మన్మేకమయిన అంశాలు అన్ని ప్రస్తావనకు వస్తాయి ఈ కవితలో..

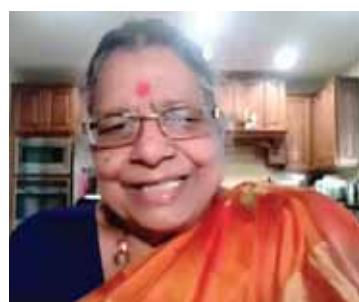
ప్రతిస్ఫుర్తి, ప్రతిప్రాణికి పదం పదం ప్రాణపదం అధిదేవత అయినది అమృషపదమని సృష్టికి అమృతనం



పాకాల యశోదారెడ్డి

నిర్వచనాలను అద్దుతుంది 'అధిదేవత' కవితలో... 'కాంతిరేఖ'లో ప్రీతి విషాదాల గురించి వాపోతూనే చివర్లో కన్నుల కాంతిరేఖాలైతివా అని దగాపడిన చెల్లి గురించి దు:ఖాప్రశ్నవల్సి రాలుస్తుంది. కన్నుల కాంతిరేఖ నీటి బిందువై మెరిసేది. తల్లి నుండి లేదా ప్రీతి నుండి పొందాల్సి నవస్తీ పొంది ఆమె మమతలనూ, శ్రమలనూ నిత్యం దోషించేసి, ఆమె అబలని వికట్టహసం చేసే మూర్ఖులను దేశించి "నీతిని మరిచిన జాతిహీనులు / చచ్చిబతికిన చరిత్రహీనులని" చెప్పున్నా నేను అని ప్రీతి అబలత్యపు అస్తిత్వంపై 'అబల' కవితలో చెప్పుంది. అనేక విధాల తిరస్కరితులై అనాధలవుతున్న ప్రీతి మూర్ఖుల అస్తిత్వమే "అరని జోతి" కవిత... వీధులపాలైన ప్రీతి ఆరని దు:ఖ దీపాల రెపరెపలూ, తనవాళ్ళే త్యజించిన ప్రీతి అస్తిత్వాలు. ఎంత అనాగిరికం ! నమ్మి మోసహోయిన యువతి గర్జంలో ఉన్నది పాపమట, పెళ్ళికాకుండానే పిండాన్ని మోయడం నేరమట. అందుకే ఆ పేచ్చి తల్లి 'అగ్నితో పాపాన్ని కడిగేసు కుందిట. ప్రీతి అస్తిత్వంలో చీలికలు.. ధర్మం, శాస్త్రం, వైతికతలంటూ పోలికలు. పెళ్ళి తంతు జరగని ప్రీతి బిడ్డను మోయగూడదు ఇదొక సంఘనీతి, దానికి కట్టబడి ఉండేదే ప్రీతి ఉనికి. ఇదీ బండ సరోజన గారి కవిత్వంలో ప్రీతి అస్తిత్వచిత్రం.

ముందు తరం కవయిత్రుల్ని తెలుసుకున్న తరవాత గత అర్థ శతాబ్ది నుండి రచనలు చేస్తూ వస్తున్న కవయిత్రుల కవిత్వం తీసుకుంటే 1990 నుండి కవిత్వం రాస్తున్న తుర్లపాటి లభ్యి



బండ సరోజన

శ్రీ అంటే శీలం... అది
పితృస్వామ్యం ప్రపంచించిన శీలం, పవిత్రత, ప్రీతి అంటే త్వాగం. తనను తాను అల్పించుకుని అందరికోసం కొంత కొంత తనను తాను కొల్పోయే రాహిత్యం. అందుకే తొడిగారు "ఇనుప కచ్చడాలు" కనిపించేవి, కనిపించనవి. జిల్లా ప్రీతి అస్తిత్వం. ప్రీతి అంటే గర్జనంచి పాంచుకున్న దేహం, మగిల్లల్ని కనిప్పాల్సిన యంత్రం. ప్రీతి అంటే ఇష్టుడు అదై గర్జాలు కూడా మోసి పరికరం... సహజంగా ఏర్పడే "తల్లి జిడ్డ బంధం పేరు / పురుషాభిక్షత కాకుంటే/ కార్బోరేటు కల్లరు అనుకుండా" .. తన ప్రమేయం లేకుండానే నిర్ణయాల బరువులు మోసే నిత్య కూతీ ప్రీతి.

2002లో "తల్లిత్తి" ... కవితా సంపటి ప్రచురంచింది. ప్రీతి అస్తిత్వం తరతరాలుగా బంధిగా చేసిన సంకెళ్ళను తెంచుకోవడమే అని సూచిస్తూ సంకెళ్ళ తెంచుకుని తల్లిత్తి నినదిస్తున్న ప్రీతి ముఖచిత్రం ఆ సంపటిది. ప్రీతి అంటే చీలికల పీలికల ఒక మాంసపు ముద్ద. శరీరం, అనుభూతి, ఆలోచన ఏమి లేని ఒక బానిస. మరయంత్రంలా ఉండటమే ప్రీతి అంటుంది సమాజం. ఒక యజమాని పెత్తనంలోని కుటుంబం, అధికారుల అధికార్యంలోని సమాజం వెరసి అసమానత్వ, అసమగ్ర ప్రపంచం. పితృస్వామ్యమే ప్రతి వైకల్యానికి మూలం. ప్రధానంగా పితృస్వామ్యం చేసేది సృష్టిలో సగ భాగస్వామ్య మున్న ప్రీతి జాతిఐ అధిక్యతనూ అణిచినేతనూ అమలుపరుస్తూ ఉండటం. మాటల తూటాలూ, కర్రపెత్తనం తప్ప చేతగానివాడిగా పురుషున్ని నిలబడితే, తలవంచి అన్ని భరించే వ్యవస్థ విషమలయంలో ఇరుక్కొన్న ప్రీతి చూపిస్తుంది. ఆ దృశ్యాన్ని ఉపహాంచు కుంటే ఈ నూరేళ్ళ కాలగమనంలో ఏమి మారింది? ఎంత మారింది? అన్న విచారం

వ్యాపారంది.
 తుర్లపాటి లక్ష్మీ కవితలు ప్రీతిత్వానికి సంబంధించిన ఎన్నో అంశాల్ని సృజించాయి. ‘నిట్టూర్పు’ కవితలో ఆడపిల్ల పుట్టగానే మొదట నీరసంగా ‘ఆడపిల్ల’ అని ప్రకటించే నర్సునుండి ఆకన్ధతల్లిని అనేక విధాలుగా ఆత్మనాస్వతకూ, అవమానానికి గురిచేసే అయ్యాలు ! నిట్టూర్పులు ! “నాన్నతో ఆడుకుండామని, నవ్వుకుండామని / వరుకులు, పరుగులతో వస్తే / మొదట చూసిన నర్సే నీరసంగా ‘ఆడపిల్ల’ అంది / అమృ ముడుచుకుపోయింది / నాన్న నవ్వు ఆపేసి / భారంగా నిట్టూర్పుడు”.. ఇదీ ఆడపిల్ల అస్తిత్వానికి అందరూ ఏకమయ్య ఇచ్చే తిరస్కృతి... నిట్టూర్పుల స్వగతం.

కొలిపాక శోభ 2004లో “చలనం” కవితా సంపాది ప్రచురించింది. “విరిగిన రెక్క” కవితలో... శకలాలైన దుఖం / అనుకోని ఉపైన / రెక్కలు విరిచి బతుకును చిత్తికించి / అంతా ఊడ్చుకెళ్లిన తలంపు”... “బటిపోయిన పడవలో / సరంగును నేనే / చుక్కానిని నేనే / సముద్రాన్ని నేనే”... ఒక్కసారిగా ఒంటరి బతుకును ఈంద్రాలి వచ్చినపుడు ప్రీతిగిన రెక్కలో చేసే పయనం... “ఒంటిరితనమే ఎన్నోసార్లు / భయపెడుతుంది / ఎన్నోసార్లు బాధపడుతూ / తోడుంటుంది”... “ఒకానొక పురాతన ప్రక్రియ” చక్కంలా తిరుగుతూనే ఉంటుంది... ప్రీతిత్వం ఎప్పటికపుడు “గుండెను గుప్పిల్లో పెట్టుకుని / చిత్తికి చివికి శిథిలమైతుంది”... మనసు చిరిగిన చోట అంటకట్టుకొని / బొమ్మిడికంతో కుట్టుకొని కప్పుకొని / ఖాయిలాపడ్డూ పడుతూనే సాగుతూనే ఉంది / నిన్నటి / నేటి / రేపటి ప్రీతి మూర్తిలా”...

ప్రీతి అంటే శీలం... అది పిత్యస్వామ్యం ప్రవచించిన శీలం, పవిత్రత, ప్రీతి అంటే త్యాగం. తనను తాను అర్పించుకుని అందరికోసం కొంత కొంత తనను తాను కోల్పోయే రాపిత్యం. అందుకే తొడిగారు

“ఇనుప కచ్చడాలు” కనిపించేవీ, కనిపించనవి. ఇదీ ప్రీతి అస్తిత్వం. ప్రీతి అంటే గర్జసంచి పొచుపుకున్న దేహం, మగపిల్లల్ని కనిప్పాల్సిన యంత్రం. ప్రీతి అంటే ఇప్పుడు అర్థా గ్రాయలు కూడా మోసే పరికరం... సహజంగా ఏర్పడే “తల్లి చిడ్డ బంధం సేరు / పురుషాధిక్యత కాకుంటే/ కార్పోరేటు కల్పరు అనుకుందాం”.. తన ప్రేమేయం లేకుండానే నిర్ణయాల బరువులు మోసే నిత్య కూరీ ప్రీతి.

వురిమళ్ళ సునంద 2014లో “వరిమళ్ళ వసంతం” 2020లో “మెలకువ చిగురించిన వేళ” కవితా సంపుటాలు ప్రచురించింది. “ఎన్ని ఆటుపోటును తట్టుకొని / గుంభనంగా పెదవులపై చిరునవ్వులు వెలిగిస్తుందో” అని షైన అలలతో అలరించే సముద్రం లోపల సుడిగుండాలను నిత్య గండాలను పోలుస్తూ ప్రీతిత్వం, ప్రీతిత్వం సముద్రంలాటిది అని “అనంత జీవకోటి ఉనికికి ఆధారభూతమైన / అపార పారావారం అమో...” అంటుంది.

సునంద కవిత్వం ద్వారా ప్రీతిత్వం ప్రశ్నిస్తుంది.. “సున్నితత్వం పోయి / కసింతైనా కరుకుదనం రావాలని/ మాటలను ఎన్నిసార్లు మనసు / సానవై పదును పెట్టిందో”.. “అధిపత్యాన్ని ధిక్కరించి / హక్కుల కోసం ప్రశ్నించేందుకు/ తనను తాను ఎన్నిసార్లు కలిన శిలగా / మార్పుకోవాలని చూసిందో”.. “ప్రశ్నించేందుకు” సమాయత్తమవతున్న ప్రీతిత్వం ఈ కవిత.

ప్రీతి.. “ఆశల ఆకాశం నుండి / ఈ లోకంలోకి ప్రవహించిన జీవనది” అంటుంది. ‘అమె ఓ అమృ నది’.. భావుకత్తుంలో నిర్వచించినా ప్రీతిత్వం ఓ జీవనది, పాపస నది, ప్రేమ నది, హృదయ నది, మొత్తంగా సజీవ నదిలాంటిది అని వర్ణిస్తుంది.

పొద్దుటూరి మాధవీలత 2014 - 2015లో మూడు వచన కవితాసంపుటాలు ప్రచురించింది, మనస్సునామీ, తంగేడు పూలవనంలో, గాయాలైషైనా..

‘ఆకాశంలో సగం’ ప్రీతి అంటే అన్నింటా సగం ఆమె అస్తిత్వ భాగస్వామ్యం అని ఊదరగొట్టే లోకం “ఆకాశం అంచుల్లో ఉరితీయబడ్డ ఊహాలకై / పురావస్తు ప్రదర్శనశాల తలుపులు తెరిచే ఉంచారు” అంటుంది మాధవీలత. ఆడతనమే నేరమైనట్టుగా ఆమెను మృగాశ్చు పీక్కుతినడం గురించి మనిషి జంతువులా మారిన నైచ్యాన్ని దుయ్యబడుతూ “ఇక్కెనా విషపు కోరికల మూలాలను తెగ నరికితేనే / అమృతనపు ఆనవాళ్ళు కాప్పయినా మిగులుతాయి”.

ప్రీతిత్వపు ఆనవాళ్ళ కోసం పురావస్తు ప్రదర్శనశాలల్లనే వెతుక్కివాల్సిన దుష్టితికి ఈ రోజు ప్రీతిత్వం నెటీవేయబడింది అంటే అతిశయ్యాకీ లేదనిపిస్తుంది. అనునిత్యం ప్రీతికమ, ప్రీతిత్వం అమృకానికి గురవుతున్న వేళ “అవేదనల అశ్రుబిందువులన్ని ఏకమై / దుర్మార్గాన్ని సమాలంగా రూపు మాపే దృశ్యాన్ని / నా మది వీష్ణిస్తునే ఉంది” అంటుంది. ‘మానవత్యం అముడుపోతున్న వేళ’ కవితలో చరమాకాని కొచ్చిన యుగాంతపు ప్రశయం సరికొత్త స్ఫైక్ సమీకరణాలు సేకరిస్తోంది కనిపించడం లేదా అని ప్రశ్నిస్తుంది.

బి. కళాగోపాల్ 450 పైగా కవితలు

ముందు తరం

కవయిత్తుల్లి తెలుసుకున్న తరవాత గత అర్ద శతాబ్ది నుండి రచనలు చేస్తున్న వస్తున్న కవయిత్తుల కవిత్వం తీసుకుంటో 1990 నుండి కవిత్వం రాస్తున్న తుర్లపాటి లక్ష్మీ 2002లో “తలెత్తి”... కవితా సంపుటి ప్రచురించింది. ప్రీతిత్వం తరతరాలగా బంధిగా చేసిన సంకేళను తెంచుకోవడమే అని సూచిస్తున్న సంకేళను తెంచుకుని తలెత్తి నినచిస్తున్నప్రీతి ముఖుచిత్తం ఆ సంపుటిది.

వివిధ పత్రికల్లో ప్రచురింపబడ్డాయి.
2015లో 74 కవితలతో “మట్టి చిగురించనీ” కవితా సంపుటి ప్రచురించింది.

బుతువులు మారుతుంటాయి కాని ట్రై జీవితం ఎప్పుడూ శిశిర బుతువులో దహించుకుపోతూ ఉంటుంది. ట్రై “కాటేసే కాలం నదిలో / ఒంటరి నావికురాలిలా / పోరు సల్పుతూనే ఉంది”... ఉంటుంది. లోకం పోకడల్లో “నయవంచన” ట్రైని ఒంటరిని చేస్తుంది... తల్లుల కంటి తడిని ఎలా ఆపేది అని తన్నాడుతుంది. బలిపీరంటై ట్రైల మరణ ఫోషలు వినబడని క్షణాలేవీ. అమానుష్ట్యాలకు శాడిజాలకు బలిపీరంటై నీ పరిశుద్ధ రక్తం / ఏ పొపులను తడవలేదు / సంచభూతాలు స్తుబ్ధులయ్యాయి / జరిగే దారుణాన్ని చూస్తూ / దిక్కులు ఘనీభవించాయి”. ‘అపరాజిత’ కవితలో అత్యాచార భారతంలో అబలానారీ రోదనలు వినిపిస్తుంది. పరాజితగా నశించిపోతున్న ట్రై అస్తిత్వం అపరాజితగా పరిణామం చెందాలన్న ఆకాంక్ష కళాగోపాల్ది.

నాంపల్లి సుజాత 2015లో “మట్టి నా ఆలాపన”, 2021లో “జోన్సుకంకి” కవితా సంపుటాలు ప్రచురించింది. ఈ విశాల సంకుచిత దుర్దీతి ప్రపంచంలో ఉన్దోగాలు చేసే ట్రైలు “అడవిలో జింక కాదు / జనారణ్యాన్ని చీల్చుకుపోదే / ఆడపులి”.. పురుషాధిక్య భారతావాటిలో అతివల అగచాట్లు... తోష్యలనిండా ఇసప్పాములూ ఇంగిలీకాలే సంచరిస్తాయి... నిర్ఘయలు, దిశలు దారుణాతిదారుణంగా హింసలకు బలిపోతున్నారు. అందుకే ట్రై నుద్దేశించి “నువు జన్మన్నిస్తేనే / వీళ్ళకు పుట్టగలి/ కనడమా.. మానడమా తేల్చుకునే రోజు దగ్గరినే ఉంది”... బలిపపులు బలిపీరంటై అంతరించిపోతున్న ట్రైత్వం... కనడమా మానడమా అన్న కరిన అలోచన చేస్తున్న ట్రై అస్తిత్వం సందర్భం ‘దిశా న్యోశం..’ కవిత.

తోట నిర్మలారాణి 2014లో

‘లోపలిమెట్లు’ 2018లో ‘ఒక చినుకు కోసం’ కవితా సంపుటాలు ప్రచురించింది. “అప్పుడప్పుడే ప్రాణం పోసుకుంటున్న / లేలేత పిండాన్ని కాకపోతే అస్తిత్వాన్ని / కంటి చివర పొడుస్తున్న కలల పొద్దునో/ అడుగుడుగునా హక్కుగా హత్య చేసే తల్లిదండ్రులు !”.. పుట్టుకుండానే.. పుట్టేన తరవాత గానీ హక్కుగా ఆడపిల్లను హత్య చేసే హక్కు తల్లిదండ్రులదీ, సమాజానిది... పిండంగా ఉన్న అస్తిత్వాన్ని అంతంమొందించే కన్నవాళ్ళు అమానపీయ సంస్కారులు. దానికి చెల్లిస్తుంది బలవన్నరణపు మూల్యం ఆడపిండం - అదే జన్మగండం. పుట్టిగిట్టడానికి ఆడ అస్తిత్వం ఎన్ని సముద్రాలాటి రావాలి నిటారుగా నిలబడునికి?

ఈనాడున్న ట్రై అస్తిత్వపు అలజడిని అరికట్టడానికి తను మారి తీరాలన్న స్మృత్పా “ఇక మార్యాది నేనే” అన్న కవితలో వ్యక్తికరించబడింది. ట్రై ఒక్క జన్మలోనే ఎన్నో జన్మలు జీవిస్తున్నది. ఒక్క లష్టిత్వం అనేక అస్తిత్వాలుగా చీలి పీలికలై ఉన్నది. రెండు జన్మలుంటే బాగుండునని నిట్టూర్పడం కాదు. ఉన్న జన్మలోనే “మరో” ప్రపంచానికి జన్మనివ్యాడానికి” తనను తాను తెలుసుకొని సమాయత్తం కావడమనే అంతస్సూత్రాన్ని నిర్వూలారాణి ట్రై కేంద్రిక్యతమైన కవిత్వం ద్వారా వినిపిస్తుంది.

2010లో ‘మనోదర్శణాం’ కవితా సంపుటిని ప్రచురించింది శారదా హనుమాండ్లు “ఎందుకీ ఆడజన్మ అని / సృష్టి మానంగా విలపిస్తుంది / ఎవరు చేశారీ పని ?” అడుగుతూ “అణబట్ట గుండెలో” ఎగిసిన మంటలా / పడమటి ఆకాశం కనిపించింది / అన్యాయానికి ఎర్రబట్ట కంటిలో సూర్యాడు కనిపించాడు / మనసు కన్నిటి చెలిమ అయింది / కన్నలు రక్తధారలను ప్రవేంపజేశాయి... ‘ఎందుకీ ఆడజన్మ’ అన్న కవితలో దుఃఖితగా ప్రశ్నిస్తుంది. ట్రైని అడుగుడుగునా నిలువరిస్తుంటే ‘కొత్త

బానిసను’ కవితలో కన్నిటి సింధువైన ట్రై “కొత్తపథంపై / సరికొత్త అడుగునే నవుతాను” అంటుంది. ట్రై అయితే బానిస లేదంటే కొత్త బానిస.. అంతేనా!?

లక్ష్మలాడ మంది ట్రైలు విహారం వల్ల ఇంద్రధనస్సులకు హత్యకొని, రెక్కలు మొలిచి విహారస్తామనుకొని భంగపడ తారు. ఈ అంశంపై భంగపడ ట్రై అస్తిత్వాన్ని ప్రస్తావిస్తూ కవయిత్రులు అందరూ కవితలు రాయడాన్ని గమనించారి. ఆడబిడ్డకు భర్త ఇంట్లో ఎదురయ్యే అగచాట్లు మెడచట్టు చిగుసుకుంటున్న ఉరితాష్టై ఊపిరాడనియ్యవు. ఆ ఊపిరాడని బతుకులే ఆరు పదులు దాటిన వయసులో తిరస్కృతనూ బహిష్కృతనూ చేస్తాయి. ట్రైల జీవితాలకు సుఖాంతా లక్ష్మ దుఖాంతాలే ముగింపులవుతాయి. ఆడవాళ్ళను తాము ఆడమన్నట్టు ఆడే బోమ్మలను చేసింది కుటుంబ వ్యవస్థ. ట్రైని గారివించే, పూజించే తీరు ఈ నయవంచనల బోనుల్లో బందిని చేసి ఆడకోవడమేనంటే అతి కాదు కదా. రామానుజం సుజాత 2016లో ‘మను పొరల్లోంచి’ కవితా సంపుటిని ప్రచురించింది. “ఊడలు విదిల్చిన మర్చి చెట్టులా / పురుషత్వం అత్యాచార భాతమై విస్తరిస్తుంటే / ట్రైత్వం అవేతనమై జనన మరణాల మధ్య / కు ష్మించిపోతుంటే.. ఏ జనని అయినా ఏం చేయగలదు / నరకాసురుల వధకు శంఖారావం పూరించడం తప్ప”... ‘ఇంకేం చేయగలం’ కవితలో ట్రైత్వం అత్యాచార ల్లో అచేతనమై చిర్మలైపడం గురించి వాపోతూ నాలుగు పాదాలతో నడవాల్సిన ధర్మం “కూకటి వేళ్ళు తెగిన మహా వ్యాషంలో / కూలిపోతుంటే... ఇంకా కొత్తగా చేప్పేదేముంది / ధర్మ రక్షణకై అడవిబాట పట్టడం తప్ప !!” అనే మార్గం సూచిస్తుంది. ట్రై ఏ వేళ్నేనా మృగాళ్ళ నుండి తననుతాను రక్షించుకునే సమయస్వార్థిని కలిగి ఉండాల్సిన అవసరాన్ని “లాజిక్” కవితలో “లంచ్బాక్సులో లాజిక్సను / గుండెలో

దైర్యాన్ని / మెడడులో సమయస్వార్థిని/
వెంట బెట్టుకొని సాహసం నడక
సాగించింది”... అని వివరిస్తుంది.
అప్రమత్తత, సడలని దైర్యం
సమయస్వార్థి, ప్రీతి చేతన కావాలని
నూతనంగా చెప్పుంది సుజాత.

అనిశేషీ రజిత 1984వ సంవత్సరం
మండి కవిత్వాన్ని ప్రమరిస్తున్నది. 1997
లో ‘నోక నల్లమబ్బునవుతా’, 1998లో
‘చెమట చెట్టు’, 2002లో ‘ఉసురు’,
2005లో ‘అనగనగా కాలం’, 2016లో
‘నిర్భయకాశం కింద’ కవితా సంపుటాలు
ప్రమరించింది.

ప్రీతులు హానంలో కూరుకుపోయి,
చీకటి కోణాల్లో పడి ఉండే అస్తిత్వ దశ
నుండి రాహిత్యపు ఇనుప తెరల్సి
చీల్యుకొని సాధికారికంగా మాట్లాడుతూ,
నిలదీస్తూ, ప్రశ్నిస్తూ తను తాను
ఆవిష్కరించుకునే ఉద్యమకాలంలో
ఉన్నారు. అనేక యుగాలుగా, తరాలుగా,
కాలచరిత్ర పొడుగునా బలహీనులనీ,
నిస్పహోయులనీ, ఆటబోమ్మలనీ, సొంత
ఆస్తులనీ సమస్త తక్కువతనాలతో
అవమానికరింపబడుతూ, అనూపియ
పరిష్ఠితుల్లో చెరలుబడుతూ ఉన్నది
శతకాలుగా రాయబడినవి. కానీ
“భూమిపుత్రిక మానవి / తన శక్తిని
గుర్తెరిగితె / అతివ అస్త్రధారిణియై /
తిరగబడితే” ఏమివును అన్న దశలో నేడు
ప్రీతి అస్తిత్వం చైతన్యంతో ప్రజ్యరిల్లు
తున్నది. మృగత్వాలను అంతముందించే
యుద్ధం మొదలయ్యాంది.

నేడు ప్రీతి అస్తిత్వం అలసిన జీవన
సుర్ఖాలతో శాంతినీ సామరస్యాన్ని
కోరుకుంటున్నది. మానవాళి అంతా
‘నిర్భయకాశం కింద’ నిశ్చింతగా
ఉండాలని కాంక్షిస్తున్నది. శతాబ్దాల
శృంఖలాలను ! తెంచుకుంటున్నది.

“పవిత్ర పుణ్యభూమి మనది /
ధర్మాన్ని కొలిచె నేల మనది / అయ్యా!
అడదాని బతుకులెందుకే ఓ అక్కలార!
బలిపువుకన్న హీనమాయెనే ఓ
అక్కలార”.... అని ప్రశ్నిస్తూనే “గులాబీల
దండ్పు కట్టరే ... అనే కవితలో

పిలుపునిస్తుంది. “నిశిరాత్రుల్ని నీలి
అనుభవాల చెరసాలలుగా / బ్రతికేసిన
నేను ఇక / అనాథిగా దుర్మాత్రమణలతో
తమ / పరాక్రమాల చిట్టతో అధమంగా
/ పాతాళంలోకి తొక్కివేయబడిన /
క్రామిక మానవి చరిత్రను విముక్తం
చేసేందుకు / ఒక కోలిలై / ఒక కెరట
సమూహాన్ని / ఒక గర్జనాన్ని పిడుగునై /
అవమానిత ప్రీతి కరుల పాయనై / ఇన్నాళ్ళ
నా బ్రతుకు లోని బేలతనాన్ని గాక /
నీలితనాన్ని బడబానలంలా కుంభవ్యాంచే
/ నల్లమ బ్బునవుతా నేనోక
నల్లమబ్బునవుతా”... నేనోక
నల్లమబ్బునవుతా కవితా ఫోష్ ఇది.
జ్యలించే గులాబీల పోరు గీతం ఇది.

ప్రీతులు సౌందర్యాలను వీషించి,
పరీక్షించి, కొలిచి తలానై అందాల రాణిహనే
పెట్టే వజ్రకిరిటాలు “బందీలకు వేసే
ఖరీదైన బంధనాలు!” “ముళ్ళ కిరిటాలు”...
కంతి బాధలతో కోటి తిప్పులు పడుతూ /
దినముక్క గండంగ అవతారమెత్తుతూ/
బతుకు ప్రయాణాన దూరభారంతో /
దసిపోయిన ఓ చెల్లెలా”. ఎంతకాలమే
చెల్లెలా? కవిత ప్రీతి తన ఉనికిని సార్థకం
చేసుకునేందుకు, విషభావజాలాన్ని
తుత్తునియలు చేసేందుకు, నీ బతుకు
నువ్వు స్వేచ్ఛగా బతికేందుకు “పొగబట్టి
మసిబారి వికలమయిన మనం / ఎర్ర
కలువలై విచ్చుకుండామిక / ఎర్ర వెన్నెలై
పరుచుకుండామిక”... అంటూ ప్రీతి అస్తిత్వ
వేదనను అస్తిత్వ సమరంగా మలుచు
కోమంటుంది ‘ఎంతకాలమే చెల్లెలా’ అన్న
కవితలో. ప్రపంచంలో అతిపెద్ద
పిడితవర్గమైన ప్రీతి జాతి జన్మగండాలను
బతుకు రాహిత్యాలను చేదించుకుంటూ
‘రాజుకోవాలి’ అన్న సందేశమస్తుంది.

ప్రీతి చెమట చెట్టు, చల్లనీ చెట్టు, నిత్యం
తనను తాను అర్ధించుకునే ఆధిరిచెట్టు.
ఇంతకూ ‘అమె చెట్టు’ సంపదలనూ
నేవలనూ అందించే చెట్టు, అందరి
పుకుంలు పాటించే అమె పని మనిషి
పనుల మనిషి చాకిరి యంత్రం మజిలి
మజిలీకి అవతారమెత్తే నీలలోహాత,
కర్కుజీవి. బహుపాత్రల్ని సంయమనంతో

పోపించే అభినేత్రి, ఆత్మియబంధం ప్రేమ
మందిరం...” సమస్త శక్తుల్ని ధారపోనే
తల్లిచెట్టులా! జన్మసాఫల్యాత
ఇదేననుకుంటూ” తాను కష్టాలను భరిస్తా
బతుకు భరోసానిస్తూ “అమె సృష్టిని
చైతనీకరించే / ఒకే ఒక
ఆశాబీజమవుతుంది / కాలచక్రాన్ని జీవ
చరిత్రనూ / భవిష్యత్తులోకి నడిపించే
స్వేదాబరి అవుతుంది!”... తానోక
నల్లమబ్బె... వరిస్తుంది.. తానోక శ్రీగంధపు
చెక్కులా అరిగిపోతుంది.. చెమటలు
కక్కుతూ ఆవిరీత్తే ప్రైజర్ కుక్కర్లా...
ఒక జీవ చైతన్యపు చెట్టు ఆమె.. అదే
అమె అస్తిత్వం...!

అమె భాతిక రూపమే కాదు ఒక
భావజాల ప్రకంపనం. “మట్టి వాసనలది ఆ
దేహం / పనిముట్టను చేపట్టి రాటుదేలిన
చేతులతో / రోదసికే నిచ్చెనెలేసి /
పరిపాలన సాగించే.” మన్మదైర్యం ఆలనగా
పాలనచేసే ఏలిక అమె అస్తిత్వం!
నెల్లుట్ల రమాదేవి 2011లో
“మనసుభాష” కవితా సంపుటిని
ప్రమరించింది. “గురి ఎక్కుడయినా
గాయం అక్కడే” కవితలో అడుగడుగునా
ప్రీతై జరిగే అత్యాచారాల పరంపరను
దనుమాడుతూ.. భగ్గుమవుతున్న ప్రీ
అస్తిత్వాన్ని “తల్లినీ చెల్లెల్ని స్నేహితురాలిని
చంపుకున్నాక / రేపు ఏ ప్రపంచాన్ని
అడుగుతారూ... ప్రీ జాతిని భిక్షగా ఇమ్మని
?!” ... అని ఉరుముతుంది.
అనారోగ్యంతో ఉన్న ప్రీ వధ్యిలిమీద
నిలబెట్టబడి వేచిచూసే దుస్సాహస
సమయాన్ని... కూడా అమె.. “ఆశతో /
కిటికీ ఉంచల్లోంచి రాలిపోతున్న చెట్ల
అక్కల్ని / చూస్తున్నప్పుడు / ఎక్కుడో ఒక
ఆశాకిరణం... / మళ్ళీ కొత్త
చిగురువేస్తుందని..” ప్రీలు ఆశాజీవులు...
వారి అనేక పోరాటాల్లో రోగాలతో చేసే
పోరాటాల్లో, వారి అస్తిత్వ సంపుర్ణం
కనిపిస్తుంది. అమె ఒక దుఃఖమని చెప్పే
కవిత ‘దుఃఖం’.

ప్రీతి దుఃఖాలు కొత్త కాదు...
యుద్ధాలూ కొత్తకాదు మధ్యలో
దుఃఖనదులకు ఎదురీదడమూ ఉన్నదే.

“అనాది కాలం నుండి / అనేక హింసలను / ఒళ్ళప్పగించి మోసిన వాళ్ళం మేమే / కళ్ళప్పగించి చూసిన వాళ్ళం మేమే”... బస్సు, రైలు, కార్ఫానా, ఇల్లూ, గుళ్లూ అన్ని మృగత్వానికి కీడొ ప్టలాలయిన అల్యాచార భారతంలో... ప్రీలకు యుద్ధం అనివార్యం... కానీ ఆ యుద్ధం కొత్తదేహీ కాదు. “యుద్ధం మాకు కొత్తకాదు / మనసును కాక మాంసపు ముక్కలను / గెలుద్దమనుకుంటే/ యుద్ధ నీతి మార్పుకుంటాం / కడుపు చించుకుని / చెడబుట్టిన కొడుకుల కోసం / తల్లులనే తలారులమవుతాం”... యుద్ధం అనివార్యం... అది ప్రీలకు కొత్తకాని రణరంగం. కొత్త అయిథాల్చి కనుక్కొని “ఇక ప్రతి ఆడపిల్లనీ లేడిపిల్లలా కాక వేట / కత్తిలా / పెంచే రోజ్సుంది / జాగ్రత్త! మేం కనకపోతే మిరెక్కడ ? అంటూ గిరిస్తుంది ‘యుద్ధం మాకు కొత్త కాదు’ కవితలో... శ్రమ దోషాంచికి కాలం తీరిపోయిందని... లైగిక దోషాంచిదాడులకు ప్రతిదాడులు తప్పవనీ నేటి ప్రీ అస్తిత్వంగా ప్రకటిస్తున్నదే రమాదేవి కవిత్వం.

గట్టు రాధిక 2018లో “అమె తప్పి పోయింది “కవితా సంపుటిని ప్రచురించింది. శతాబ్దాల వేదనలో ప్రీ తానోక చెరగని రక్తస్కిత సంతకంగానే మిగిలిపోయింది. రాసివ్వకున్నా అమె మీద పేటంట హక్కులన్నీ పురుషుడివీ, పురుష్యామ్య సమాజానివీ... ఆకాశం పుడమీ ఏదీ మారలేదు, నా జన్మకూడా మారలేదు అని నాపోతున్న ప్రీ మానసిక ఘోషము “నీ అస్తిత్వం ఎక్కడిది.”? “కవితలో ప్స్టాపిస్టూ ఇతిపోసాలనుండీ నాపై శిలాశాసనాలూ... ఇప్పటిదాకా నా తలారాతలూ మారలేదని...” “నా అస్తిత్వంపై / గెలిచాపనుకుంటావు... / కానీ నీ అస్తిత్వం నేను పడుతున్న నాపుల కొలిమి నుండి పట్టిందని గ్రహించలేని / నువ్వుక బుద్ధి మాంద్యాడివి”.... అని తేల్చేస్తుంది.

“గడపనుండి గడపకు మారిపోవడమే గద... !!” ఆడబలతుకంటే ... అని పెళ్ళి ద్వారా వలసబోయే ప్రీ అస్తిత్వాన్ని రాధిక

కొత్తగా విస్తున్న కవిత్వపు గాలిని దోసిట పట్టు జిగించిన యువకమయితుల్లో పెరుగొండ సరసిజచి కొత్త శైలి. 2018లో ‘కగితాన్ని ముద్దాడిన కల’ 2021లో ‘ఇక మారాల్చింది నువ్వే’ ‘కవితా సంపుటాలు’ ప్రచురించింది.

‘గడప’ కవితలో హృద్యంగా చిత్రించింది. ప్రీ అస్తిత్వాన్ని మరింత కారుచికటి కోంటోకి నెట్టేసే క్రూర నిబంధన ప్రీ జివితంలో సంభవించే వైధవ్యం.. అంతకుముందు ఆమె జివితంలో ఏ పాటి వెన్నెల ఉండేదోగాని “అమెను చూస్తుంటే సూర్యుడులేని ఆకాశంలా / ఆమె ముఖమంతా వెన్నెల / మాయమైన అమావాస్యలా ఉంది”... ఆమెకు అతనితో రానివి, జన్మతావచ్చినవాటిని అతనితో పాటే సమాధి చేసే నిబంధన, ఆచారం పేరిట అమలవుతున్న దురాచారం... సాంస్కృతికంగా ఇక ఆమెకు ‘నో ఎంటీ’ బోర్డు కట్టేస్తారు. పున్నమి జాబిలి కాస్తా అమావాస్య చంద్రునిలా మారమంటారు. ఆమె నీదను సైతం వెంటాడుతూ ఎక్కడిక్కుడ సీసీ కెమరాల కళ్ళు తెరుచుకుంటాయి. ఒంటరితనం ఆమె నీడనూ వెంటాడుతుంటుంది. అయితే ఆమె పై సామాజికంగా సాంస్కృతికంగా ఉన్న పేటంటు రైట్లు ఇక ఎవరి సాంతం కాదనే సర్యాక్రూలర్ జారీ చేసి, ఆమె ప్రపంచలోకి ‘నో ఎంటీ’ బోర్డు పెట్టాలి అంటుంది రాధిక. అంతే కాదు తన అస్తిత్వ సువాసనలను దెడజల్లుకోడనికి, మురిగిపోయిన లోకుల పలాయనం చెంది వాడిపోని కొన్ని ఎర్రని రెక్కలను తొడుక్కొని ఓ గులాబిగా మారిపోవాలి ప్రీ అస్తిత్వం అని కోరుకుంటుంది.

కొత్తగా విస్తున్న కవిత్వపు గాలిని దోసిట పట్టు బిగించిన యువకమయితుల్లో పెరుగొండ సరసిజచి కొత్త శైలి. 2018లో ‘కగితాన్ని ముద్దాడిన కల’ 2021లో ‘ఇక మారాల్చింది నువ్వే’ ‘కవితా సంపుటాలు’ ప్రచురించింది. అందాల లోకంలో పోయగా విపారిస్తున్న యువతి ముఖచిత్రంతో మొఖం మీదే సూటిగా

ఫాటుగా ‘ఇక మారాల్చింది నువ్వే’ అని చెప్పండి సరసిజ. ‘కగితాన్ని ముద్దాడిన కల’ సామాజిక ఆకాంక్షలతో రచించిన కవిత్వమైతే, ప్రీ అస్తిత్వ నిర్వచనం, ఆకాంక్షలతో అక్షరికరించిన కవిత్వం “ఇక మారాల్చింది నువ్వే” సంపుటిలో బలంగా వ్యక్తమయింది.

ఈ లోకులను ఎన్నెన్ని విధాలుగా నిలదీయాలో అన్ని విధాలుగా నిలదీస్తుంది, ఎన్ని ప్రశ్నలడుగాలో అన్ని అడిగేస్తుంది. స్వచ్ఛమైన నీళ్ళతో వ్యవస్థ మాలిన్యపు ముఖాన్ని, ద్వంద్య నీతుల, రీతుల మస్తిష్కాన్ని కడిగేందుకు ఉధ్యక్కమవుతుంది. వర్మాన కాలపు దేశ ప్రీల పరిష్కారిని కవిత్వంగా కాలువలు కషిస్తుంది. ప్రీ అస్తిత్వాన్ని జీవచ్చవంలా చేస్తున్న పురుషాధిపత్యం మీద ఉపమానాల శరాలు సంధిస్తుంది. ప్రీ ‘వ్యాట్ హాజ్ వైఫ్’ కాదు వనరులు స్పష్టించే త్రేమ స్వసంమనని తెలియజ్ఞుంది. గళాలన్నీ ఒక్కటిగా గమ్య నిర్దేశనం చేస్తూ ధ్వనించే, పిడికిళ్ళ బిగుసుకుని సంకెళ్ళను తెంచేందుకు లేవే, కాళరాత్రులను తరిమేసి.. శాంతి రాత్రుళ్ళను మేలోక్కెందుకు ప్రీ అస్తిత్వం కోసం కవితా యుద్ధభాషిలో కదంతొక్కుతున్న వీరనారీతత్వమే సరసిజ కవిత్వం. తెలంగాణా కవయితులు పదిహేను మందికి చెందిన కవిత్వం ప్రీ అస్తిత్వం భావనల ఈ వ్యాసం. ఈ పత్ర రచనా పరిశోధనకూ పూనుకున్నప్పుడు పరిమితులైన్న ఎదురొచ్చాయి. ఇంకా చేర్చాలిన కవయితులు ఉన్నారు. కానీ ఒక పరిమితి కొన్ని నియమాలను అనుసరించాల్చి వచ్చింది. దళిత, మైనార్టీ ప్రీల కవిత్వం ఇందులో లేదు. కారణం వారికి సమయం కుదరకనో, ఆసక్తి లేకనో వారి కవితలను ఇస్తేదు. సమస్త ప్రకృతి, సమస్త మానవాళి అస్తిత్వమే ప్రీ అస్తిత్వం ! తెలంగాణా కవయితులు కవిత్వకరించిన ప్రీ అస్తిత్వం..! అనంతం ! అద్భుతం! రానున్నది మహాళా మహోదయం! కానున్నది ప్రీ శక్తుల ఆవిష్కరణం! జయహో మహాళా నీకు శతాబ్ది శత వందనాలు!

అప్రే నివాళి...

గజల్ కవయిత్రిని స్మరిస్తా...



జ్యోతి
99891 98943

బ్రైరి ఇందిర ఒక ధీరవనిత. ఉత్తమ ఉపాధ్యాయురాలు. సామాజిక షైతన్యం కలిగిన కవయిత్రి. కొన్ని విషయాలకే పరిమితమైన గజల్ ప్రక్రియను సామాజిక, తాత్త్విక అంశాలను జోడించి గజల్ రచించిన కవయిత్రి.

ఇందిర నా స్నేహితురాలు కాబట్టి నేను చెప్పున్న మాటలు కావిచి. ఇందిర సాహిత్యాన్ని చదివిన ప్రతి ఒక్కరూ నిర్ణయంద్వంగా అంగీకరించవలసిన విషయాలు. జీవిత కాలం ఒంటరి పోరాటం చేసి మృత్యును తనను క్యాన్సర్ రూపంలో కబిచించబోతుందని తెలిసి కూడా అధైర్య పడకుండా తను చేయవలసిన పనులను, రాయవలసిన అంశాలను కడవరకు కొనసాగించిన ధీరోదాత్మురాలు. ఏ అంశాన్ని అయినా ముక్కుసూటిగా, భయం లేకుండా కుండబద్దలు కొట్టినట్టు చెప్పడం ఆమె నైజం. ఆమె కవిత్తులో ఎన్నో ఉప మాలాలో పాటు వ్యంగ్య భాషాలను మనం చూడవచ్చు. తనను పట్టించుకోని వారిని పట్టించుకోకుండా తన దారిన తాను సాహిత్య ప్రయాణం చేసి అనేక ప్రక్రియల్లో దాదాపు ఏడు పుస్తకాలను నెలువరించి ఇంకా తాను రాయవలసిన వాటిని లిస్టు తయారు చేసి పెట్టుకున్నది. ఉపాధ్యాయురాలైన ఇందిర ఒక ప్రేమాన్విత. పిల్లలను, తన చుట్టూ ఉన్న మనములను, సమాజాన్ని, సాహిత్యాన్ని



అపరిమితంగా ప్రేమించి అక్షరీకరించిన ధన్యజీవి. ఇద్దరం ఉపాధ్యాయులం కావడం వలన్నేమా వారితో స్నేహం కుదిరింది నాకు. 2006లో కొత్తగూడెంలోని సెంట్ మేరీస్ సూక్తల్లో పదవ తరగతి పరీక్షల అధికారిగా విధుల్లో ఉన్న నా దగ్గరికి వచ్చి ‘ప్రీవాద కవితా’ సంకలనం.. వేసున్నారట కదా మేడం’ అంటూ...ఈ కవితను చేతిలో పెట్టారు.

పదిహేను సంవత్సరాలుగా మేము స్నేహితులం అన్నమాట. ఈమధ్య కాలంలో ఎన్నో సమావేశాల్లో కలుసు కున్నా.. వారి గజల్ పుస్తకానికి నా అభిప్రాయం రాసినపుని తీసుకున్నారు. దానిని తెలంగాణ జాగ్రత్త ప్రచురించింది. ‘ఖమ్మం కథలు’ (2016) నుండి 2020లో ‘గల్పికాతరువు’ పరకు నేను వేసిన ప్రతి సంకలనంలో బైరి ఇందిర రచనలు ఉన్నాయి.

వారొక నిరంతర ప్రయోగశిలి. వచన కవిత్తు, హైకులు, గజళు, మినీ కవితలు, గేయాలు, కథలు అనేక

ప్రక్రియల్లో రాసారు మొత్తం తొమ్మిది పుస్తకాలు వేశారు. 2020లోనే ఒకరోజు ఫోన్ చేసి “జడి పట్టికేషన్” అని పెట్టారు కదా నా పుస్తకాలు వేస్తారా” అని అడిగారు. తన అనారోగ్యం కారణంగా 2021లో ‘మరొక ప్రారంభం’ కవిత్తు, ‘అణ్ణితలు’ మినీకవిత్తు, ‘వలపోత’ కథలు- అనే మాడు పుస్తకాలు వేసే అవకాశం కలిగింది. మృదుభాషి స్నేహాశీలి అయిన ఇందిర అక్షరాలతో డైన్మేట్లు పేట్టాడమే కాదు.. బాధాతప్ప హాద్దయాలకు డోరటనిచ్చి బైర్యం చెప్పగలదు.. మేమిద్దరం ఒకే జీల్లా వాసులమైనా బైరి ఇందిరను చూస్తే ఆశ్చర్య పోతుంటాను నేను, ఆమె కవిత్తు చూసి గజల్ అకాడమీ ఏర్పాటుతో ఆమె గజల్ ఎందరినో అలరించాయి.. ఆమె రాసిన ‘కథంటూ లేని వారుంటారా’ అనే గజల్ ఎంతో తాత్త్వికతో ఎందరి హాద్దయాలనో అలరించింది.

ఉద్యోగ విరమణకు ముందే తనకు వ్యాధి నిర్దారణ జరిగింది నేను పోయినపుడు’ అనే కవిత కంట తడి పెట్టిస్తుంది.

నేను పోయినపుడు’
నేను పోయినపుడు
ఓ కాగితాన్ని కప్పండి
రాసుకోడానికి పనికొస్తుంది
మట్టిలో కప్పెట్టకండి
మరీ గాలాడదు

పురుగూ పుట్టా ఉంటాయ్
పెన్నిలు, రబ్బరు, కరీవ్
బ్యాగులో ఉండేలా చూడండి
సెల్ మర్పిపొయ్యేరు
బోర్ కొట్టి చస్తాను
దండలు గిండలు వెయ్యకండి
నాకు ఎలజీ
పసుపు గుట్రా పూసి
భయంకరంగా మార్చకండి
పిల్లలు రుదుసుకుంటారు
పైగా నన్ను గుర్తుపట్టాలి కదా
పుణ్యప్రీతి పాపపు ప్రీతి అని
పేర్లు పెట్టకండి
నాకు చిప్రెత్తుకొస్తుంది
నా సామాస్తనీ పడేయకండి
అడిగినవాళ్లకు ఇచ్చేయండి
మంగళవార్వైనాసరే,
పాడెకు కోడిపిల్లను కట్టి
హింసించకండి
ఇప్పుడైనా నా మాట నెగ్గనియ్యండి
డ్యాన్సులాడి లేట్ చెయ్యకండి
ఏదైనా టైం ప్రకారం జరగాలి
కాస్త చూసి తగలబెట్టండి
పక్కన మొక్కలుంటాయేమా
బడికి ఇన్నామ్ చెయ్యండి
వాళ్ల సెలవిచ్చుకుంటారు
దేనికీ ఇఖ్యంది పడకండి
గొల్లవాళ్ల కొట్లో ఖాతా ఉంది
పిట్టకు పెట్టేదున్న లేకున్న
అన్ని రోజులూ అందరు
ఇక్కడే ఉండండి
మళ్ళీ మళ్ళీ చస్తానా ఏంటి
పనిలో పని
కాప్టాన దగ్గర
కవిసమ్మేళనం పెట్టండి
నేనూ ఉ(వి)స్వట్టుంటుంది
‘ఏంటా గోయ్’
మొక్క.. నాటుదామని....
‘నన్ను నాటండి పోనీ’

మృదుభాషి స్నేహాశీల
అయిన ఇందిర అశ్వరాాలతో
పైనమేట్లు పేట్లడమే కాదు..
బాధాత్పు హృదయాలకు
ఉసరటబిచ్చి దైర్ఘ్యం చెప్పగలదు..
మేమిద్దరం ఒకే జిల్లా వానులమైనా
బైలి ఇందిరను చూస్తే ఆశ్చర్య
పోతుంటాను నేను, అమె కవిత్వం
చూసి.

నోటిదాకా వచ్చింది
నేనేమైనా విత్తనాన్న
కొత్తగా మొలకెత్తడానికి!
ప్రాణంపోసుకుని
పచ్చగా చిగురించడానికి!!
ఎండకు వడలిపోతాను
శుద్ధికాకపోతే మురికికూపం!
ఆయువు గాలికి అరిపోయే ప్రాణం
కట్టగా మారే దేహం
మురిగి చివికి వడలి తూలి
ముట్టెపోయే మనిషిని!
గడ్డిగింజపైనా కాకపోతినని
మొదటిసారి అనుకున్న!!
ఎందుకు-ఎలా
మనిషిని గురించి నిఖార్చెన స్క్యానింగ్
కవిత. ఇది. ‘రవంత’ విత్తనం భూమిని
చీల్చుకొని మొలకెత్తుతున్నప్పుడు..’
నిలుపెత్తు’ మనిషినందుకు మానవతతో
మొలకెత్తడన్నది ఇందిర సూటి ప్రశ్న?
గడ్డి గింజ కూడా మొలకెత్తుతుంది.
పూలు పూస్తుంది.
ప్రకృతికి అందాలను అద్దుతుంది.
మొక్కగా పుట్టినందుకు లోకానికి తన
వంతు నేన చేస్తుంది.
తనబాధ్యతను నిర్మిస్తుంది
మరి మనిషిం చేస్తున్నాడు?
చిన్నపాటి ఎండకే వడలిపోతున్నాడు
స్వానంచేస్తే సరి
లేకుంటే.. దేహం మురికికూపామే
ప్రాణం పోతే దేహం కట్టగా మారి
పోతుంది
కాలి బూడిద పుతుంది
చివరకు మట్టిలో కలిసిపోతుంది.
ఇదా..? మనవ
జన్మకు పరమార్థం? మనిషిగా
పుట్టినందుకు ఈ లోకానికి చేసిందేమిటి?
తన గుర్తుగా మిగుల్చుకున్నదేమిటి?
కనీసం విత్తనమైనా మొలకెత్తి..
లోకానికి పచ్చడనాన్ని పులుముతోంది.
ఎన్నిటికో అర్థాలు చెప్పిన నేను
ఒక చోట చేతులత్తేశాను
ఏదో.. ప్రయత్నించినా
చిన్నిబురకు ఎక్కలేదు
ఇలా...
“ఎలా” చెప్పాలో తెలియని

వేశ్య’లాంటి పదాలు
ఎందుకు పుట్టాయి!!
ఇందిర బాధ్యత గల ఉపాధ్యాయు
రాలిగా పిల్లలకు క్లిప్పుతైన పదాలకేన్నింటికో
అర్థాలు చెప్పింది. కానీ.. వేశ్య లాంటి
పదానికి అర్థం ఏమిటని అడిగినప్పుడు
మాత్రం చేతులత్తేసింది.

వేశ్య అనే పదానికి అర్థం ఏం చెప్పాలి?
ఎలా చెప్పాలి.. అసలు వేశ్య లాంటిపదాలు
ఎందుకు పుడతాయని లోలోన
బాధపడింది. కుమిలిపోయింది.
“అదేందో..” గానీ.. (అ)రాజకీయం)
దమాక్ లేనోళ్ల
తలకుమాసినోళ్ల
తొక్కులసాంటోళ్లంతా
మన కండువ కప్పంగన
మేతావలైపోతరదేందో!! (అదేందో?)
ఇలా చెప్పకుంటూ పోతే ఎంతైనా
చెప్పాచ్చు.

బైరి ఇందిర ఉమ్మడి ఖమ్మంలోని
ఇల్లెందులో 1962, 12-19 తేదీన బైరి
రమణమ్మ, బైరి రామూర్చి దంపతులకు
నాలుగవ సంతానం. ఏడుగురు
తోబుట్టువులు. ఆమెకు ఇద్దరు
కొడుకులు ఇందూ సాగర్,

తారక రఘురాం, ఒక కుమార్తె
హిమాజ. తల్లి రాసిన గజ్యును స్వయంగా
గానం చేశారు. ఉపాధ్యాయురాలిగా 2020
పిబ్రవరిలో పదవి విరమణ పొందారు.
2005లో ‘అలవోకలు’, 2007లో
‘అభిమతం’, 2015లో ‘తెలంగాం గజ్యు
కాప్యం’, 2018లో సప్పుడి, 2019లో
‘మన కవులు’, 2019 లో ‘ఫునచరితలు’,
2021లో మరొక ప్రారంభం, అణ్ణింతలు,
వలపోత పుప్పకాలు ప్రచురించారు.

అనేక సభలలో పాల్గొని సన్మానాలు,
అవార్డులు పొందారు. అనారోగ్య
సమయంలో సర్జరీ కోసం తెలంగాణ
జాగ్రత్తి అధినేత, ఎమ్మెల్చి కల్పకుంట్ల
కవితగారు పోస్టీటల్ వారిలో మాటల్డాడి
ఛైర్యం చెప్పారు.. అయినా రెండు
సంవత్సరాలు కాన్సర్తో పోరాడి 2023-
02-19 రోజు మధ్యప్పుం 2గంటలకు
తనువు చాలించారు.. వారికి కన్నిటి
నివాళి.



తొక్కులాట

స్వార్థ సమాజం సృష్టించిన ఓ పిచ్చి తల్లి....



ఈ॥ కొండపల్లి నీహలణి
98663 60082

“ఆ మా... ఆమా... ఆమా...”

“ది.... ది... ది.....”

చేతితో తలను బాదుకుంటూ
అరుస్తున్నది ఒక స్వప్తమైన ఆకారం
అస్పష్టంగా!! ఆ అరుపులో అడుక్కోవడం
కనిపిస్తుంది. ఆమె నోటి నుండి సాల్లు
కారుతూ ఉంటే, మాసిన బట్టలు
చిరిగిపోయి అక్కడక్కడ ఆమె శరీరాన్ని
చూపిస్తూ ఉంటే, చింపిరి జట్టుతో ఉన్న
ఆమెను చూసి “అబ్బా! భీ!” అని ఒస్తులో
ముందు సీట్లలో ఉన్న వాళ్ళందరూ
కసురుకుంటున్నారు.

తన పొట్టు వైపు చూపిస్తూ “దాయ...
దాయ.. దే... దే....” అని ఏమేమో
అరుస్తూ దబ దబా కడుపును గట్టిగా
కొట్టుకుంటున్నది.
“పో! పోరి....” ఒక ప్రీతిడుతున్నది.
ఆమె అటూ ఇటూ కదులుతూ
చూస్తున్నది.

“ఓ పోరి !ఎహే.... జరుగు...” అని ఒక
ప్రయాణికురాలు లోపలికి వస్తూ ఆమెను
తోసేస్తున్నది.
“ఎహే రోతముంచి చి చి చి....”
మరో ఆడామె కర్కుశంగా అంటున్నది.
బిచ్చపామె ఇంకాస్తు లోపలికి వచ్చింది.
తల నిక్కి చూసాను. పూల పూల లంగా
మీద వదులుగా ఉన్న జాకెట్ వేసుకుంది.
పైన ముడతలు పడి మాసిపోయిన ఓ
గుడ్డ బిణీలాగా ఉంది. పక్కకు

జరిగిందన్న సోయి లేదు ఆమెకి. అయ్యా
అనిపించింది. షర్ట్ జేబులో నుంచి పది
రూపాయల నోటు తీసి మా సీటు దగ్గరకు
రాగానే ఆమె చేతిలో పెట్టిన.

“చీ! దీని బతుకు పాడుగాను! ఏం
బతుకో ఏమో! దేవడా! ఏం పాపం
చేసుకున్నారో!” మరో గొంతు. దారిలో
ఉన్నదని తోసుకుంటూ, వాళ్ళ సంచులను
లాక్కుంటూ లోపలికి పోతున్నారు
కొందరు.

బస్సు ఆ ఊరి బస్టోండులో ఓ
పదినిమిపొలు ఆగింది. దిగేవాళ్లు దిగారు
ఎక్కు వాళ్లు ఎక్కుతున్నారు. ఖాళీ సీట్లన్నీ
దాదాపుగా నిండిపోయాయి. పండుగ
రోజులేమా చాలా రద్దీగా ఉంది. సందు
లేకుండా ఉన్న బస్సులు పోతునే ఉన్నవి.

నేను హైదరాబాద్ పోయేసరికి ఎంత
టోం అవుతుందో ఏమో, ఈ రష్ట
ఏంటబ్బా!

ఎట్లనో అట్లా ఈ రాత్రి ఇల్లు
చేరుకుంటే చాలు తెల్లవారితే ఆఫీసులో
ఇమ్ముక్కన్. రిపోర్ట్ అన్ని సరి చేసుకోవాలి.
గత్యంతరం లేక ఈ ప్యాగ్సింజర్ ఎక్కిన!

నా పక్కన కూర్చున్నతను ఇప్పుడు
లేదు.

అబ్బా ఆయన దిగిపోయిండు, చుట్టు
కంపు భరించలేకపోయిన బాబు! అని
అనుకుంటూ ఆ బిచ్చగత్తెను గురించి
మాట్లాడుతున్న వాళ్లను గమనించాను.

“ఈ పిచ్చి పోరేందో ఏమో ఏడ నుంచి
తగలబడ్డదో ఏమో! “ఓ ముసలాయన
విసుగ్గ అన్నాడు.

“ఏడబోతదండీ! పాపం దానికి
ఎవరున్నారు?” ఓ బక్కపల్ని శరీరం
సమాధానంగా అంటున్నది. ఈ
బక్కాయన నోట్లోచి కంపు వస్తున్నది.
చీచి లిక్కర్ కంపు వాసన. ఒక్కసారి
వాంతికి వచ్చినట్టపోయింది. పక్కనున్న
బాబ్యాయిని బ్రతిమిలాడుతూ, బాబు
నేను కాసేపు కిటికీ దగ్గర సీట్లో
కూర్చొనా? ప్లిట్! అన్నాను. చాలాసేపటి
నుంచి కలిసి ప్రయాణం చేసి
వచ్చినందుకో ఏమో ఆ బాబ్యాయి సరే
అని లేచి ఆ సీట్ ఇచ్చాడు. అది ముగ్గురు
కూర్చునే సీట్. హమ్ముయ్య అనుకొని
కిటికీకి తల ఆన్నాను. బస్సు
కదులుతుంది. ఇంతలో ఓ వ్యక్తి వచ్చి ఆ
మూడో సీట్లో కూర్చున్నాడు. అప్పుడే
చల్లని గాలి లోపలికి ప్రవేశించి ప్రాణ
వాయువును ధర్మదేవత లాగా దానం చేసి
ఓదాయసున్నది. కొంచెం జరుగు బాబు
అన్నాడు పెద్దాయన. నేను కాస్త
సర్దుకోగానే ఆ బాబ్యాయి కూడా నా వైపు
జరిగాడు. ఆ పెద్దాయన నింపాదిగా
కూర్చున్నాడు.

ఇంతలో, “ఓ డ్రైవర్ సాబ్! ఈ పిచ్చి
పోల్ల బస్సుల్చే ఉన్నది” అని వెనకునుంచి
ఒకతను గట్టిగా అరుస్తున్నాడు.

ఇంతలో కండక్కర్ చూసి “ఓ అమ్మాయి పో పో దిగిపో బస్సు దిగు దిగు” అన్నాడు. అమ్మాయి మా నీటు దాటి పోతుంటే చూసిన. చిన్న జాట్లు. కత్తిరించి ఉన్నట్టు తెలుస్తుంది. మగవాళ్లకు క్రావ్ చేసినట్టుగా ఉన్నది. చింపిరి చింపిరిగా ఉన్న ఆ జాట్లు మురికిగా ఉంది. తెల్లని పళ్లను డామినేట్ చేస్తూ ఎరుపు రంగు పెద్ద చిగుళ్లు బయటపడుతున్నట్టున్నాయి. నల్లని పెదవులు పాలిపోయి ఉన్నవి. ఒకింత వయసు మళ్ళినట్టు కనబడడానికి కారణం అశుభ్రత. తిండి సరిగ్గా లేక అని అనిపిస్తున్నది. కానీ ఆమెకు ఓ ఇరువై ఇరువై ఐదు ఏళ్లు ఉండి ఉంటాయి. కళ్లు బొమ్మలు ముక్కు తీర్చిదిద్దినట్టు ఉండి, బురదలో కందిపోయిన తామరలా ఆమె ముఖం కనిపిస్తుంది.

బస్టాండ్ గేట్ దగ్గర పక్కకు బస్సు ఆపగానే ఆమె దిగిపోయింది. బస్సు స్టార్ట్ అయింది. ఆ పెద్దాయన కండలో నా కండ్లు కలుసుకున్నాయి.

“పొపం దీని బతుకును కుక్కలు



చింపిన ఇప్పరి చేసింద్రు సార్! పొడు లోకం! అన్నాడతను.

నా మనసు ఒక్కసారి కలుక్కుమన్నది. ఆ! ఏంటి ఏమైంది ఎట్లా? అన్నాను

“మీరు ఈ ఊరికి కొత్తనా సార్ ఏ జిల్లా ఏంది? ఏడి వరకు పోతరు?” అన్నాడు.

మాది ఆదిలాబాద్ జిల్లా ఆఫీస్ పనిమీద పొద్దున వరంగల్కు వచ్చిన, ఇప్పుడు ప్రోదరాబాద్కు పోవాలి అని నేనంటుంటేనే, “పొపం ఈ పోరి, దీని తల్లి ఇద్దరు పిచ్చోళ్లే సార్. ఇట్లా అడుక్క తినుకుంటనే బతుకుతున్నరు. దీని తల్లి ముసలిదైపోయింది” అన్నాడు

హ! అదేంది తల్లి కూడా పిచ్చిదా? పిచ్చామెకు చిడ్డ ఎట్లూ పుట్టింది అని మనసులో అనుకోని, చాలా బాధతో అదే ఆయనతోనన్న.

“అపును సార్. ఈమె తల్లి పిచ్చిది కానీ ఇట్లుండదు చాలా బాగుంటది. దానికి ఎవరో కడుపు చేసింద్రు. ఇది పుట్టింది. పుట్టినప్పుడు పిచ్చిది కాదు సార్ ఇద్ది” అని

ఇంకా ఏదో చెప్పబోతుంటే, మీకు ఇప్పన్ని ఎట్లా తెలుసు? ఈ ఊరేనా మీది? అని అడిగాను.

నేను అట్లా అనగానే “అయ్యో ఈడా అందరికీ తెలుసు సార్ వీళ్ల కథ! మాది ఈ ఊరు పక్కారే! నా చదువంత ఈడనే అయింది. ఓ అప్పుడైతే అందరూ తిట్టుకొందురు. ఎవ్వరు ఏందో పిచ్చిదని కూడా చూడకుండా వదలలేదు అని అనుకునేవాళ్లు అన్నాడు. ఆయన కూడా చాలా బాధపడుతున్నట్టు తెలుస్తుంది.

మరి వాళ్లకు అయినోళ్లేవ్వరూ లేరానండి అన్నాను.

“వాళ్లది అసలు మన రాష్ట్రమే కాదట సార్! ఏదో వేరే భాష మాట్లాడేదట! ఇక్కడి వాళ్లే ఎక్కడి నుంచో ఎవరో ఎత్తుకొచ్చారో ఏందో తెలువదు. లేకుంటే ఆ రాష్ట్రం వాళ్లే ఇక్కడికి తీసుకొచ్చి పడేసి పోయారో తెలవదు కానీ మేము

పక్కనున్న అబ్బాయిని

బ్రతిమిలాడుతూ, బాబు నేను కానేపు కిటికీ దగ్గర సీట్లో కూర్చొనా? ఫీళ్జ్! అన్నాను. చాలాసేపటి నుంచి కలిసి ప్రయాణం చేసి పచ్చినందుకో ఏమో ఆ అబ్బాయి సరే అని లేచి ఆ సీట్ ఇచ్చాడు. అది ముగ్గురు కూర్చునేసీట్. హమ్ముయ్య అనుకొని కిటికీ కి తల అన్నాను. బస్సు కదులుతుంది. ఇంతలో ఓ వ్యక్తి వచ్చి ఆ ముఖాదో సీట్లో కూర్చున్నాడు. అప్పుడే చల్లని గాలి లోపలికి ప్రవేశించి ప్రాణ వాయువును ధర్మదేవత లాగా దానం చేసి ఓదారుస్తున్నది.

చదినేటప్పుడు మా క్లాస్‌స్ట్టుస్ చాలా చాలా చెప్పే వాళ్ళు సార్. రైల్స్ స్టేషన్లో ఉండేదట ఎవరన్న అక్కడ ఏమన్న పని చెప్పే చేసేదట ఇంత తిండి పెట్టే వాళ్ళట. ఉంటరుగద సార్ అమృతు, అన్న పెట్టే అమృతు. పాపం జాలితోని ఇంత తిండి పడేసిటోళ్ళు అక్కడ హెచటలోళ్ళగూడా. కొందరు గిన్నెలు కడిగించుకోవడం, కీనింగ్ పనులు చేయించుకున్నే తినడానికి ఏమన్న పెట్టేటోళ్ళట. ఆమె ఏం మాటల్లాడుతున్నదో ఏమంటుందో ఎవరికి సరిగ్గా అర్థం అయ్యేది కాదట తలబాదుకుంటూ బాగా ఏడ్చేదట. మెల్ల మెల్లగా అట్టనే కడుపు పెరుగుతూ ఉంటే ఆమె కష్టాలు కూడా పెరిగినయను కోరాదుండి. ముందే పిచ్చిదైందో లేకుంటే కడుపైన్నాన్నా, నీళ్ళుడినాక పిచ్చిది అయిందో తెల్పుదు సార్. మొత్తం మీద పిచ్చిపిచ్చిగా మాటల్లాడుతూ ఉంటే పిచ్చి దానిగా పేరు పడిపోయింది. అక్కడే ఇది రైల్స్ స్టేషన్ దగ్గర ఎవరో ఆడోళ్ళు తీసుకుపోయి దావఖాండ్ల పరీక్ చేస్తే ఈ పిల్ల పుట్టిందట” అని, కాప్ట్ట ఆగి, “నేను చాలాసార్లు ఆమెను చూసినసార్. పెద్ద పెద్ద కంట్లు కొనదేరిన ముక్కు గుండని

మొహం బంగారు రంగు, బాగుండేది సర్. ఆమెకి కూడా బాయ్ కట్టింగ్ లాగా కటింగ్ చేయించేది సార్” అంటూ ఆమెను గుర్తుతెచ్చుకుంటూ చెప్పున్నాడు. ఇంతలో కండక్టర్ వచ్చాడు అతనికి టెకెట్ ఇచ్చాడు.

నా మనసంతా అల్లకల్లోలం అయిపోయింది ఊరుకో బుద్ది కాలేదు. మరి ఈ అమ్మాయి ఎట్లా పిచ్చిది పంది సార్? అన్నాను.

“లోకం సార్ లోకం! మహో పాడు లోకం ఇది! పుట్టుకతోనే పిచ్చిదిగా పుట్టి ఉంటుందా సార్? కాకపోవచ్చు జనం అందరూ మంచోళ్ళు ఉండరు సార్. దుర్గార్గులు ఉంటారు. వాడుకొని హింసించి పిచ్చిదాన్ని చేసి ఉంటరు.”

నాకు షాక్ తగిలినట్టుంది. అయ్యో ఇదేంది? సోసల్ నర్క్ ర్స్, సంస్కలూ ఉంటాయి కదా! ఫెమినిస్ట్ సంఘాలు ఉంటాయి కదా ఏమైంది? ఈమెనెవ్వరూ పట్టించుకోలేదా? అయ్యో!

బస్పు వేగంగా వెళ్లున్ని, బళ్లను, గుళ్లను, చర్చలను మనీదులను, ఊళ్లను దాటుకుంటూ! తడితో మసకబారిన నా కళ్ళు రాళ్ళను చెట్లు చేమలను

హరీ! అదేంది తల్లి కూడా

పిచ్చిదా? పిచ్చామెకు జిడ్డు ఎట్లా పుట్టించి అని మనసులో అనుకోని, చాలా బాధతో అదే ఆయనతోన్నాడు. “అపును సార్ ఈమె తల్లి పిచ్చిది కానీ ఇట్లుండదు చాలా బాగుంటబి దానికి ఎవరో కడుపు చేసింట్రు ఇబి పుట్టించి పుట్టినప్పుడు పిచ్చిది కాదు సార్ ఇబి” అని ఇంకా ఏదో చెప్పబోతుంటే, మీకు ఇవన్నీ ఎట్లా తెలుసు? ఈ ఊరేనా మీది? అని అడిగాను.

చూస్తాన్నివి. మనస్సు బాధతో మూలుగు తున్నది. గుండె పిండేసినట్టుంది. మనసుల ఈ తొక్కులాట ఈ తండ్రాటతోని కన్న మూతపడ్డలేదు. ఆలోచనలు.. ఆలోచనలు!

అప్పుడు అర్థమైంది, ఇందాక ఆమె చిచ్చం ఎత్తుకుంటూ తన పాట్ల ఎందుకు గట్టిగా బాధుకున్నదో! బహుశా లోపల పిండం కదిలిందేమో!



నేను



వకుళ వాసు, 9989198334



ఎవరికీ అర్థంకాని భావగీతాలాపాన్ని...

కవితా కాన్యాసుపై నర్తించే కావ్యశిల్పాన్ని...

ఒక్కసారి నాకే అంతుపట్టని అగాధ సంద్రాన్ని...

నీ హృదిలో కమ్మిన చీకట్లను పారద్రోలే వెన్నెల కిరణాన్ని...

స్వచ్ఛ స్నేహాన్ని కాండ్లించే పరిమళ పారిజాతాన్ని...

వల్లిన మోమును పూయించే చల్లని వరాన్ని...

నీ కనుదోయికి అపురూపంగా కనిపించే మంచుబొమ్మన్ని...

కాలపు వాకిలిలో ప్రేమ వెన్నెల కురిపించే చుక్కల ముగ్గుని...

అనురాగాల తోరణాలను కట్టి అనుబంధాలను పెనవేయ....

తరాలకు వారధినై పుట్టిన “అమ్మ”ని....

చిన్న ప్రపంచం



దా॥ సరోజ వింజాముర, 80997 21928

చిన్న ప్రపంచమా మాది చిన్న ప్రపంచమా
 చిన్న గర్భాన్ని మీకోసం పెద్దదిగా చేసి
 విశాల ప్రపంచంలోకి తీసుకెళ్లే
 మాది చిన్న ప్రపంచమా
 తప్పటిడుగుల నుండి
 తారా ప్రపంచపు అంచులదాకా దూసుకెళ్లేలా
 మిమ్మల్ని పెంచిన మాది చిన్న ప్రపంచమా
 చిట్టి పిడికిళ్లతో మట్టిని తింటుంటే
 మానిపించి వంచబ్బు పరమాన్నాలతో
 మిమ్మల్ని సాకిన మాది చిన్న ప్రపంచమా
 బడికి పోనని మొండికేస్తే
 నాలుగు తగిలించి
 ఆదిగుర్వై విద్యాబుద్ధులిచ్చి
 మీ జ్ఞానాన్ని విశాలం చేసిన
 మా మెదడు చిన్న మెదడా
 రోజంతా రకరకాల పనులతో
 జీతం లేని, విరమణ లేని
 మెచ్చుకోలు లేని, గుర్తింపు లేని గృహిణిగా
 చాకీరి చేసే మాది చిన్న ప్రపంచమా
 విరామంకోసం నగలు, చీరలు, వంటలనే
 మాటలు మాట్లాడితే
 మాది చిన్న ప్రపంచమైందా
 ఆ నగలు మీకు రేపటి ఆస్తులు
 మా చీరలే మీ పరువు మర్మాదలు
 మా వంటలే మీ దేహారుధ్వాలు
 మా ఈ చిన్న ప్రపంచమే
 మీ విశాల ప్రపంచానికి తెరిచిన దర్శాజాలు
 మా ఈ చిన్న ప్రపంచపు విత్తనమే
 మీ రేపటికి మహా వ్యక్తము

శ్రీ సంపన్న శక్తివంతురాలు

శ్రీ భాగస్వామ్యం విషరించిన వ్యాసం...



డా॥ చీదెళ్ల సీతాలక్ష్మి
94903 67383

నేడు ప్రపంచికరణ నేపథ్యంలో దేశం అన్ని రంగాల్లో ముందుకు దూసుకెళ్లుంది. రాజకీయ, ఆర్థిక, ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక, సాంకేతిక, శాస్త్రియ, వ్యాపారం మొదలైన వివిధ రంగాల్లో భారతదేశం అభివృద్ధి పథంలో పయనిస్తోంది. దేశ విదేశాల్లో తమ సత్తాను చాటుతూనే వున్నారు. పురుషులకు ధీటుగానే కాక పురుషుల కంటే అధికంగా ఆటల పోటీల్లో విజయ కేతనం ఎగురవేస్తానే వున్నారు.

నేటి సమాజంలో శ్రీలు రాజకీయ నాయకులుగా, ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వాత్మక సంపాదాల్లో ఉద్యోగస్థులుగా, కవులుగా, కళాకారులుగా, పత్రికారంగ నిర్వాహకులుగా, పోలీసు అఫీసర్లుగా, వ్యాపార పారిశ్రామిక వేత్తలుగా, కండక్టర్లుగా, డాష్టర్లు, ఇంజనీర్లుగా, ట్రైవర్లుగా, సైంటిస్టులుగా, సినీ రంగంలో వివిధ శాఖల్లో, అటల్లో, పాటల్లో, సేవసంస్థ నిర్వహణలో ఒకటిమీటి చెప్పుకుంటూ పోతే శ్రీలు చేపట్టిని రంగమంటూ లేదంటే అతిశయ్యాకీ కాదు. ఇలా శ్రీలు తాము చేపట్టిన ప్రతిపనిని విజయవంతం చేస్తూ ముందుకు దూసుకు పోతున్నారు. దేశ విదేశాలలో తమ ప్రతిభకు గీటురాయిగా నిలుస్తున్నారు. అయితే ఆకాశంలో పురుషులు శ్రీలు సగం సగం అన్నప్పటికి ఎంత ఎత్తు ఎదిగినప్పటికి యింకా పురుషాహంకారానికి, పితృస్యామ్య వ్యవస్థకు శ్రీలు బలి అవుతూనే వున్నారు. బానిసగానే బతుకుతున్నారు.

శ్రీ సంపన్న శక్తి..

తెల్లవారి లేచినది మొదలు రాత్రి

పడుకునే వరకు తనను తాను మరచి, తన ఆరోగ్య విషయాన్ని పక్కన బెట్టి, తన సుఖాన్ని మరచి ఇంచేపని, వంటపని, భర్త పిల్లల్ని సరిచేసుకుంటూ, వెద్దవారిని అప్యాయంగా చూసుకుంటూ, అతిథి మర్యాదలు చేస్తూ జీవితం కొనసాగి స్ఫుర్చుది. శ్రీ త్యాగమూర్తి, ఆదర్శ ప్రాయురాలు, ఇంకొక విషయం పురుషునికి లేని గొప్ప దివ్య శక్తి ప్రైక్ సొంతం. అదే మాతృత్వం. తొమ్మిదై నెలలు మోసి అనందంతో అదే మగవానికి, ఆడదానికి జన్మ ఇచ్చే గొప్ప వరం శ్రీకి మాత్రమే సాధ్యం. అందుకే పురుషుని కన్నా శ్రీ 80% శక్తి సంపన్న రాలు. సహనం శ్రీ సాత్తు, సహకారం శ్రీ ఆభరణం, ప్రేమకు, అప్యాయతకు, అనురాగానికి నిలువెత్తు నిదర్శనం. ఆమె త్యాగానికి వెలకట్టిలేము. వంశాభివృద్ధికి శ్రీయే మూలం. అంగట్లో అన్ని వున్న అల్లడి నోట్లో శని అన్నట్లు శ్రీ శక్తి గొప్పదైవప్పటికి శ్రీ లేనిదే పురుషుడు మనుగడ సాగించినప్పటికి, రోజు రోజుకు శ్రీలు ఎన్నో అవమానాలు ఎదుర్కొనలసి వస్తున్నది. ఎన్నో బాధలను దిగమింగుతా ఎన్నో సహాయు చేధిస్తున్నది.

ఆధునిక యుగంలో శాప్ర సాంకేతిక రంగాల్లో ప్రపంచం, దేశం ముందుకు అభివృద్ధి పథంలో పయనిస్తూ సెల్ఫోన్లు, ఐపోడిప్పులు, కంప్యూటర్లు, ప్రెత్యక్ష ప్రసౌరాల ద్వారా క్షణాల మీద దేశ విదేశాల్లో ఏం జరుగుతున్నదో తెలుసుకున్నప్పటికి శ్రీలు వర్తమాన సమాజంలో ఎన్నో అగచాట్లు పడుతున్నారు. ప్రకృతి సహజమైన బలహీనత వల్ల ఇక్కట్లు ఎదుర్కొం

టున్నారు. పూలలాగా నలిగిపోతున్నారు.
ఎదుర్కొనే సమస్యలు...

అసలు సమాజం అంటే ఆడ మగ ఇద్దరుంటేనే కదా. కేవలం ఆడదే ఎందుకు బలి అవ్యాలి? ఆ విషయంపై అవగాహనా రాపాత్యమా, అధికార మదుమా, పురుషా ధిక్యమా! ఎందుకీ విషరిత పరిస్థితి?

అసలు శ్రీ లేని సమాజాన్ని ఉపాంచగలమా? ప్రతి పురుషుని అభివృద్ధి వెనక మహిళ ఉండే విషయం మరిచారా? అమృతేని నీ పుట్టుకెట్లు? విస్తరించావా?

శ్రీ వ్యాపారం చేసే వస్తువా సంతోష పెట్టే బొమ్మునా సంతలో అమ్మే సరకా పిల్లలను కనే యంత్రమా కోరికలను తీర్చే కల్పవృక్షమా వంటింటి కుండెలా ఆమె ఒక మనిషే ఆమెకూ ఒక మనసుంది ఆమెకు ఆశయాలు కోరికలు కలలు సాధించాలన్న తపన ఉంది గంభీరమైన ఆలోచనలున్నాయి.' మరాలి మరాలి సమాజంలో, మనసుల్లో, మనుషుల్లో మార్పి రావాలి. అందరూ కలిసి జీవించాలి. తల్లిగా, చెల్లిగా, సహాదర్శుచారణిగానే కాక తోటి శ్రీని గౌరవించకపోయినా ఫర్మలేదు. ఆప్యాయతత్త్వ పలుకరిస్తే చాలు. నడతలో, మాటలో మార్పురావాలి. పురుషులు మరాలి.

ఆడదాడదనుచు ఆడుదురెల్లరు తేడు లేక ఏడ సాగు అమృతేని లోక మిమ్మిహాని లేదు ఇదియే సీత మాట ఇదిర బాట."



నాన్న దీవెన



ఎరు శ్రీదేవి, 99591 94224

నీ వు అమ్మ అనురాగంలో అంకురించి
నాన్న వాత్సల్యంలో
చిగురించిన మొలకవి

నీ ఆగమనం నాలో ఎంతటి ఆనందాన్ని నింపిందని
నీ రాక నాకు ఎంతటి ఉత్సాహాన్ని కలిగించిందని
నీ పిలుపు నా కెంతటి
ఉల్లాసాన్ని అందించిందని
ఐనా నీవు నా కందించిన
ఆనందానికి ప్రతిఫలంగా నీకే మిచ్చాను.

నీ వొక చదువుల తల్లివని తెలిసినా
నీ వొక జ్ఞాన తరంగానివని గుర్తించినా
నీ చదువును ఊరు బడి
దాటించలేని మామాలు తండ్రినయ్యాను
నీ ప్రతిభను వెలిగించలేని నాన్న నయ్యాను

అడవిల్లవని ఒక అయ్యచేతిలో పెట్టాను
నీవు వొనంగా తలవంచు
కొని వెళుతుంటే నా బాధ్యత
తీరిందనుకున్నాను
కన్నతండ్రిగా నా కర్తవ్య
పాలన జరిగిందనుకున్నాను కాని
అత్మింటివారు మెచ్చిన
నీ ప్రతిభ పార్య పుష్టకాల
వెంట పరుగులు తీస్తుంటే పరశించాను
నా ఇంటి ముందు రంగవల్లలు దిద్దిన చేయి
పోటీ పరీక్షల్లో మేటియై
ఆకుపచ్చ సిరాను ఆవిష్కరిస్తుంటే
ఉప్పాంగిపోయాను

నీ ప్రతిభకు అబ్బిర పడ్డ
జనానికి నీ సమాధానం విని నివ్వేరపోయాను

నీ ప్రతిభకు నేనే కారణమన్నావు
నీ పట్టుదలకు నేనే ప్రేరణ అన్నావు
నీ ఉద్యోగ సాధనకు నా బోధనే మూలమన్నావు
నీ ఉన్నతి నా ఆశీర్వాద బలమన్నావు

నా చిట్టి తల్లి నన్నొక హిమవన్నగాన్ని
చేసి నిలపెట్టావు తండ్రుల జాబితాలో
నన్నొక ఆదర్శాల తండ్రిని చేశావు
పుడితే నా కూతురిగానే పుట్టాలన్నావు
పెరిగితే నా కూతురుగానే పెరుగాలన్నావు

ఈ పిడికెడు గుండెలో పట్టనంత
ఆనందాన్ని నింపావు నేనిప్పుడు
ఏ వాక్కులతో నా సంతోషాన్ని వ్యక్త పరచను
ఏ పదాలతో నా గుండె సవ్యడి వినిపించను

అవిరామంగా రాలుతున్న ఆనందబాష్పాలకు
ఏనిధంగా ఆవకట్ట నిర్మించను
ఉచ్చి తచ్చిబ్బెన ఈ గుండె
ఆగకముందే నీ తండ్రిగా
ఈ లోకానికి నినదిస్తున్నాను
కంటే కూతుర్లే కను అని చెబుతున్నాను

అది మండుటెండను సైతం
శీతల కిరణంగా మార్చే
పండు వెన్నెల అని ప్రకటిస్తున్నాను
అది కరిన కరాళ కర్కృశ
హృదయాలకు ప్రేమ గానం
కురిపించే అనురాగాల కోయిల
అని తెలుపుతున్నాను
అనుకున్నది సాధించే
ఆత్మవిశ్వాసాల వెల్లువ అని చాటుతున్నాను
నిన్న చిర యశస్విగా దీవిస్తున్నాను

తెలంగాణ

ఉద్యమ సాహిత్యంలో రచయితుల ప్రాత్ర

రచయితుల అష్టిజ్ఞాన్మి తెలిపే వ్యాపం...



డా॥ వంగలి త్రివేణి
99514 44803

తెలంగాణ కథా సాహిత్యంలో రచయితులకు ప్రత్యేక స్థానం ఉంది. బండారు అచ్చమాంబకు వారసులైన తెలంగాణ కథా రచయితులు వస్తు, శిల్పాదులలో విభిన్నతను ప్రదర్శిస్తున్నారు. సమకాలీన సమాజాన్ని అత్యంత పారదర్శకంగా ప్రతిబింబిస్తున్నారు. తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని పురస్కరించుకొని, ఉత్తేజాన్ని కలిగించే విధంగా అచ్చమైన తెలంగాణ భాషలో తెలంగాణ కథా రచయితులు 'వెతలే... కథలై!' అనే సంకలనాన్ని వెలువ రించారు. 'అమృతలత', అనిశేషీ రజిత, తుర్లపాటి లక్ష్మి, కిరణ్ బాల్ ల సంపాదకత్వంలో వెతలేని కథలైని కథలై అంచులైన కథలై సంకలనం 17 జూలై 2011 రోజున నిజామాబాదు జిల్లాలో ఆవిష్కరించబడింది.

ఈ తెలంగాణ కథా రచనల్లో ప్రధానంగా మూడు అంశాలు. 1. సమకాలీనత, 2. సార్వత్రికత, 3. ఆర్థత. సమకాలీనత అంటే ప్రాసంగికత. ప్రాసంగికానుగణంగా ప్రస్తుత పరిస్థితులకు స్పందించడం, వాటిమై గల స్వచ్ఛమైన అభిప్రాయాలను తేటతెల్లం చేయడం. సార్వత్రికత అంటే విశ్వజనీ నమైన భావన కలిగి ఉండటం. ఉదాహరణకు మహిళలు సమాజంలో అన్ని రంగాల్లో తన స్థానాన్ని సుఫీరం వేసుకోవడం. అస్త్రిత్తు అస్మితాలను కాపాడుకోవడం. అన్ని సందర్భాల్లో మహిళ ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిషురిస్తూ, సార్వత్రికమైన ప్రయోజనాన్ని ఆశించడం. ఆర్థత అంటే సున్నితమైన భావన. ప్రీత్యాన్ని ప్రదర్శించే ప్రతితి. ప్రీ-

సహజమైంది. పరిస్థితులను బట్టి అత్యంత ఆర్థతతో దయ, కరుణ, జాలి, ప్రేమ, అనురాగం, ఆస్యాయత, వాత్సల్యం వంటి ప్రదర్శించడం. ఈ లక్షణాలన్నీ తెలంగాణ వెతలే... కథలై!' లో కన్నిస్తాయి. చారిత్రక ప్రాశాస్త్రాన్ని, ప్రోధాన్యతను సంకరించుకొంటున్న సమకాలీనత చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతుంది. అందుకే తెలంగాణ ఉద్యమ నేపథ్యంలో రచించిన ఈ కథలన్నీ చరిత్రలో నిలిచిపోతాయి. కథా రచయితులందరూ తెలంగాణ చరిత్రలో ఒక పుట అవుతారు. తెలంగాణ కథా రచయితులు బండారు అచ్చమాంబకు వారసులను నేను పైతుం అందించారు. వెతలే...కథలై!' కథా సంకలనంలో సంపాదకవర్గం కథలు పరిశీలిస్తే మొదటగా అమృతలత నేను పైతుం' కథలో ఒక చిన్నపిల్ల మనస్తప్యంలో దానగుణాన్ని ప్రేరించింది. వలసవచ్చి తన ఇంటి ముందు గుడిసె వేసుకొని బతుకుతున్న నిరుపేద లంబాడీ కుటుంబంలోని బాలికకు బట్టలు ఇచ్చి 'మనకున్న దాంట్లు ఎంతో కొంత ఇతరులకి దానం చెయ్యాలి' అని ప్రభోధించే ఒక చిన్న పాప పాత్రము రచయిత్తి పరిచయం చేసింది. అనిశేషీ రజిత 'సోపలి' కథలో తెలంగాణ ఉద్యమానికి సంబంధించిన మాలికమైన అంశాలపై చర్చ వివిధ పాత్రల మధ్య జరిగింది. విగ్రహాల విధ్యంసం గూర్చిన ప్రస్తావనలో చందూ - 'వందలాది మంది యువకుల ప్రాణాలు పోతుంటే...' దశాబ్దాల తరబడి వారి భాషా సంస్కృతుల విధ్యంసం జరుగుతుంటే... నోరు మెదపని నేను...ఎంత స్వార్థపరుడ్ని అర్థమైంది!' అని బాధపడినట్లు రచయిత్తి పేర్కొన్నది. తుర్లపాటి లక్ష్మి పునాదు ల్లోంచి' కథలో తెలంగాణ ఉద్యమం ప్రజల్లోకి ఎంతగా వొమ్మకొని పోయిందో చెప్పబడింది. 'పెండ'కు బదులుగా 'పేడ' అన్నందుకే పరాయితనం ఏర్పడిన భావనను ఒక సంఘటన ద్వారా రచయిత్తి తెలియజేసింది. కిరణ్ బాల 'నా తాపులకెల్లి లెప్పు!' కథలో చిన్నపిల్లల

మనస్తత్తుం మంచైనా తెలంగాణ ప్రత్యేకీ కరణము, దాని ఆవ్యక్తతను తెలుసు కోవలసిన అపసరం ఎంతైనా ఉండని చూపబడింది. ఈ కథలో దివ్య ఏడవ తరగతి చదువుతుంది. ఒకనాడు దివ్యకు ఒక అన్యాయం జరిగింది. అదేమిటుటీ క్లాస్‌లో తాను కూర్చొనే ఫ్లాంలో వేరొక అమ్మాయి వచ్చి కూర్చొంది. టీచర్ ర్ధుందరూ ఎంత నచ్చచేపోనా గానీ ఒకే ఒక సూటి ప్రశ్నతో 'మన తెలంగాణ మనకు కావాలి గదా! నా తాపు నాకిప్పుండి' అని సాధించుకుంది.

ఈ కథా సంకలనంలో పూనాడ్ పాతిమా 'ఇంక్షుడు?!' కథలో గల్లో కు వలస వెళ్లిన కుటుంబాలలోని ప్రీలు వ్యధను చిత్రికరించింది. ఊళ్లలో బతుకు దెరువు లేక పట్టం వలస వెళ్లి అక్కడ ఉద్యోగాల్లో చేరి, ఆ అధికారులలో అనేక అవమానాలను ఎదుర్కొంటున్న ప్రీల కష్టాలను కూడా చిత్రికరించింది. ఈ వలసల వల్ల బాధలను అనుభవించేది ప్రీలేనన్న విషయం స్వప్తం అపుతుంది. గోగు శ్యామల రచించిన 'ఎల్లమ్ము దస్కింది' కథలో తెలంగాణ యాస, భాష, సంవేదన చాలా వాస్తవికంగా ప్రతిబింబిం పబడింది. 'ఎల్లమ్ము' అనే దళిత ప్రీ జీవనగాథ ఈ కథలో తెలుస్తుంది. పన్నెండు మంది పిల్లలను కన్నా గానీ, ఏడుగురు బిడ్డల పెండ్లిండు చేసినాగానీ, ఇంకా కొడుకుల కోసం ఇర్కు ఎకరాల భూమిని సంపాదించింది ఎల్లమ్ము. కానీ ఆంధ్రాఖ్య ధరల ఆశచూపి ఎల్లమ్ము భూమిని కొనడానికి ప్రయత్నిస్తే చాలా గట్టిగా నిలబడి ఎదిరించి భూమిని కాపాడుకుంది. ఇటువంటి ధైర్యాన్ని, వ్యక్తిత్వాన్ని తెలంగాణ ప్రజలందరూ కలిగి ఉండాలనేది గోగు శ్యామల కథలో తెలుస్తుంది. కొలిపాక శోభ పెళ్లి రచించిన కథ 'ఎశోధ': ఈ కథలో ఆదర్శవంతమైన ఒక సన్నివేశం చోటుచేసుకుంది. ప్రీ స్నేచ్ఛ కట్టుబాటు నుంచి, సంప్రదాయాల నుంచి పూర్తిగా విపసడి రెండో పెండ్లి చేసుకొన్న 'ఎశోధ' దానిని స్వాగతించిన సమాజం ఇంతా ఒక ఆదర్శవంతమైన వాతావరణాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

డా॥ వి. త్రివేణి రచించిన 'కూలిన నేత గూడు'లో 'విజయ' జీవన గాథకు

సంబంధించిన సన్నివేశం ఉంది. చేతి వృత్తులు నశించిన తర్వాత చేసేత కుటుంబాల జీవితాల్లో చోటుచేసుకొన్న పరిణామాలు ఈ కథలో తెలియజేయ బడ్డాయి. అప్పుల ఊబిలో కూరుకు పోయిన తమ కుటుంబానికి ఆసరాగా నిలవడానికి పదవ తరగతి వరకు చదివిన 'విజయ' కూలిగా మారిపోయింది. కాని మనుదైర్యం, స్వాత్మకీమీద పూర్తిగా విశ్వాసం కలిగిన 'విజయ' తన భవిష్యత్తును ఉన్నత స్థాయిలో నిలపాలిని ఆలోచించింది. గోపి భాగ్యలక్ష్మీ 'గంగపొంగ' కథలో 'గంగ' అత్మగౌరవాన్ని కాపాడిన సైనికుడి విజయం తెలుపబడింది. పోల్కుంపల్లి శాంతాదేవి కథలో 'చామంతి' అనే చిన్న అమ్మాయి ఉదార స్వభావం, కూలికోసం వలస వెళ్లి వారి జీవితాలు, దిక్కుమొక్కు లేక అనాధలైన వృద్ధులు, పిల్లలు, వారి దీనస్తితి తెలియజేయబడింది.

తాయమ్మ కరుణ తన 'చుక్కాని' కథలో తన అనుభవంలోంచి వచ్చిన తెలంగాణ ఉద్యమ పూర్తి పాలాన్ని చాలా వివరణాత్మకంగా నేటి తరానికి అందించింది. 'చెల్లని వెక్కు' కథలో నెల్లుట్ల రమాదేవి తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని, విద్యార్థుల త్యాగాన్ని ప్రదర్శిస్తూ రాజకీయ నాయకుల దమన బుద్ధిని బయట పెట్టింది. ఈ కథాంశానికి ఒక సామాజిక వర్గానికి చెందిన వడ్ంగి వృత్తిలోని విద్యార్థిని ఉదాపరాణగా తీసుకొని, అందులో ఒక యథార్థమైన సంఘటనను ప్రధానాంశంగా స్వీకరించింది. శిలాలోలిత 'తెలంగాణ బిడ్డను నేను!' కథలో ఉత్తమ పురుష కథనం కనిపిస్తుంది. ఆడపిల్లలను, మగపిల్లలను విభేదంగా చూస్తున్న కుటుంబ, సమాజ వాతావరణాలోంచి బయట పడ్డ ఒక పాత్రను పరిచయం చేస్తూ తెలంగాణకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని, బలిదానాలను వ్యాఖ్యానిం చింది. ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి 'దీనికి అంతం లేదా!' కథలో ఊరిని వదిలి పట్టుం వలస వెళ్లన మల్లారెడ్డి జీవన గాథ కనిపిస్తుంది. అదే విధంగా ఈ కథలో ఆడపిల్లలు ఆత్మపైర్యం, సంస్కర భావన, స్నేచ్ఛ కలిగించడాలని చూప బడింది. భాష యాసతో పాటుగా ఉపదేశాత్మక కథనం ఈ కథకు

ప్రత్యేకతను సంతరించుకొంది. 'నా తెలంగాణ' కథలో ప్రాఫేసర్ వి. శోభ ఒక కథాకారుడి ఆత్మగౌర్వాన్ని కథాంశంగా స్వీకరించింది. ఇక అయిచితం అరుణ కుమారి 'నా బంగారు తల్లి' కథలో ఆంధ్ర తెలంగాణల మధ్యగల ప్రోటోటియమైన సొంప్పుతీక, భాష వ్యవహారిక భేదాలను తెలియజేసింది. పండుగల్లో, ఆచారాల్లో, నముకాల్లో గల అర్థాలను బట్టి చూస్తే తెలంగాణ పదాలే సరిట్యైనవిగా కథలో తెలుస్తుంది.

గీతాంజలి రచించిన నేను పోలేపల్లి పీమగని మాట్లాడుతున్న' కథలో ఆత్మ హత్యల పర్యంతం అయిన 'సెచ్చుల విధానం తెలుస్తుంది. ఎందరి ఆత్మ ఫోమో ఒక పీనగు ద్వారా కథాంశాన్ని నడుపుతూ సర్వారు దొర్జ్యాన్నాన్ని, పేదల జీవితాల్లో విషాదపు పరిశీతులను వర్ణించింది. పల్లె ఇల్లు భాఢి చేసింది' కథలో శారదా పాన్మాండ్లు తెలంగాణ పట్లెల పరిష్కారించి వివరించింది. నీర్దేశిత ప్రాంతాన్ని స్వీకరించి ఒకప్పుడు చేసేత వృత్తులతో, పచ్చని పంటలతో, నిండిన వాగునిశ్శతో, ఆప్యాయంగా పలకరించే పల్లె ప్రజలతో తులతూగే ఊళ్లు ఈనాడు ఏడారులైన విధానాన్ని చాలా ఆట్లోంగా వ్యక్తపరిచింది. 'గీతిన బొమ్మరిల్లులూ ఉండే పల్లె, దోచుకోగా మిగిలిన చిందర వందర ఇల్లులెక్క ఉందిప్పుడు' అన్న రచయిత మాటలో తెలంగాణ చిద్రమైన ఆవేదన కనిపిస్తుంది.

ఈ విధంగా తెలంగాణ ఆకాంక్షను బలంగా స్పుశ్చిస్తూ, తెలంగాణ ప్రజల జీవితాలను సున్నితంగా స్పర్శిస్తూ ఈ 'వెతలే... కథలై!' కథా సంకలనం తెలంగాణ ఉద్యమ పంధాను సంతరించుకుంది.

తెలంగాణ ఆవ్యక్తతను ప్రధానంగా చేసుకొని తెలంగాణ కవయిత్రులు / రచయిత్రులు 'గాయాలే... గేయాలై!', 'వెతలే... కథలై!' అనే కవితా, కథా సంకలనాలు వెలువరించారు. తెలంగాణ ఉద్యమ కథనం కనిపిస్తుంది. ఆడపిల్లలను, మగపిల్లలను విభేదంగా చూస్తున్న కుటుంబ, సమాజ వాతావరణాలోంచి బయట పడ్డ ఒక పాత్రను పరిచయం చేస్తూ తెలంగాణకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని, బలిదానాలను వ్యాఖ్యానిం చింది. ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి 'దీనికి అంతం లేదా!' కథలో ఊరిని వదిలి పట్టుం వలస వెళ్లన మల్లారెడ్డి జీవన గాథ కనిపిస్తుంది. అదే విధంగా ఈ కథలో ఆడపిల్లలు ఆత్మపైర్యం, సంస్కర భావన, స్నేచ్ఛ కలిగించడాలని చూప బడింది. భాష యాసతో పాటుగా ఉపదేశాత్మక కథనం ఈ కథకు



ఓ అమృ కూతురికి రాసిన లేఖ

కూతురు కాపురం
గురించి మధ్యతరగతి తల్లి ఆవేదన....



డా॥ లక్ష్మి రాజు సిర్రుల
99492 99618

ప్రీయనైన బేటీకి

నీకు ఆశీస్సులు. నీవు ఎప్పటికీ
ఆరోగ్యంగా ఆనందంగా సంతోషంగా
ఉంటావు అని నాకు తెలుసు ఎందుకంటే
నువ్వు నా కూతురివిగా!

నీకు ఇష్టం ఉందో లేదో తెలియదు నా
చిన్నతనంలో పెళ్లి చేశారు అది నా ఇష్టం
ఉందో లేదో తెలుసుకోకుండా ఓ బాధ్యత
అని నా పెళ్లి చేసి పంపించారు. ఈ
తెలంగాణలో పెళ్లి చేసి చేయి దులుపు
కుంటారు తల్లిదండ్రులు. అలా నన్ను

మీ నాన్న ఏం చేయకున్నా
నీవు వెళ్లి అమ్మాయికి హెల్ప్
చేయు అంటారు కానీ నీవు

ఇన్నాళ్ళు నాతో 45
సంవత్సరాలు కాపురం చేశావు
ఇంతమందికి మర్మాదలు చేశావు
ఈ జీంబికి ఒక ఇల్లాలుగా నాకు
ఏమీ లోటు లేకుండా చేశావు.
ఈ రోజైనా నీవు విరామం
తీసుక్కి అని ఒక్కమాట కూడా
మీ నాన్న మాట పరస్కైనా
అనరు. ఎందుకంటే ఆయన
చెడ్డవాడు కావడం ఇష్టం లేదు మీ
అందరి దృష్టిలో. అందుకే నన్ను
నా ఈ బాధను ఈ ఉత్తరం
ద్వారా తెలుపుతున్నాను.

పెళ్లి చేసి పంపారు కానీ ఏనాడు పుట్టింటికి
పిలిస్తే ఒట్టు. పెళ్లి చేసి పంపించారు.
ఆ లాంధనాలని ఈ కట్టు కానుకలని
వీళ్లు ఎక్కుడ ఆడపిల్లని ముట్టుకుంటే
బాధ్యతలు మా మీద పడతాయని
పుట్టింటి వాళ్ళు నన్ను పట్టించుకోలేదు.
ఎవరు పుట్టెలు కూడా చేయించకున్నా
అన్ని నేనే కొనుక్కొని ఆనందించాను
అర్పుడైన అసాధ్యడైన అమాయకుడైన
అలనా పాలనా చూడకుండా వేరే
గత్యంతరం లేక కాపురం చేశాన్నమ్మ.

తెలియకో తెలిసో అందరూ పెళ్లి
అయింది పిల్లలులేరా అంటారు అని. నీవు
నాకు చెప్పి కన్నావా అంటారు పిల్లలని
ఈ అమృకి భయం.

అందుకే నిన్ను కన్నానురా కానీ నీవు
నన్ను ఇది కొను అది కావాలి అని ఏనాడు
నోరు విప్పి అడగలేదు.

నా సంతోషం కోసం గౌనులు
లంగాలు కొన్నాను డ్రెస్యూలు అలా
నాక్కిష్టమైన కోరికలన్నీ నీకు చేస్తూ ఆనం
దించాను. నీ ఇష్టం ఏనాడు ఆడగలేదు
ఇది నాక్కిష్టమని అన్ని కొన్నాను.
చదువుకోవద్దన్నా ఎందుకంటే నేను చదివి
ఏం సాధించాను. నిన్ను మాసుకోవడానికి
ఓ పనిమనిపి లేక అటు పుట్టింటి వాళ్ళు
అదరణ లేక ఇటు అత్తింటి వారు లేక
అందరూ దూరం దూరం అందుకే
నీకోసం గవర్నమెంట్ ఉద్యోగాన్ని కూడా

వదిలేశా.

డబ్బుకి ఎంత కష్టమో తెలుసు
అయినా నీకోసం నీ ప్రేమ కోసం నీ
భవిష్యత్తు కోసం నీవే సర్వస్వం అనుకొని
నా కోరికలు ఆశలు ఆశయాలు అన్ని
నీతోనే తీర్పుకున్నాను. అయినా చదవకే
అన్నా కూడా అన్నిల్లో నువ్వు ఫష్ట్. మంచి
ఉద్యోగం సంపాదించుకున్నపు. నీకు నీవు
గానే అమ్మా నాన్నకు ఏ కష్టం లేకుండా
చూస్తున్న నీకు ఏ రకంగా రుణం
తీర్పుకోవమ్మ. మాకు ఈ వయసులో
దేనికి కొదవ లేకుండా చూస్తున్నందుకు
కృతజ్ఞతలు హృదయపూర్వకమైన
కృతజ్ఞతలు.

నేను ప్రస్తుతం నీకు తల్లిని కానీ
శారీరకంగా మానసికంగా చాలా
అలసిపోయాన్నమ్మ. మనసు నీకు ఎన్నో
చేయాలని ఉన్న శరీరం సహకరించదు.
చూడ్చానికి బాగానే ఉన్న శారీరకంగా
మానసికంగా వయసుతోపాటు నాలో
ఎన్నో మార్పులు జరిగాయి. మనసు నీకు
ఎంతో చేయాలని ఉందమ్మా కానీ ఈ
మనిషికి శారీరకంగా బలహీనురాలను
అసమర్థురాలను అని చెప్పగలరు. నేను నీ
కంటికి చకచక చాకచక్కంతో నీ చుట్టూ
అల్రిగా ఆనందంగా ఉత్సాహంగా
బిపికతో ఆర్యాటాలతో తిరిగిన అమ్మనే
నీకు కనిపిస్తేంది. ఈ అమ్మ ఓపిక
అమ్మలూలనా అమ్మ ప్రేమ అమ్మ

ఆత్మీయతను చూస్తూ ఆ రూపాన్ని నువ్వు తలుచుకుంటున్నావు.

అమ్మ నాకు తోడు ఉంటుందని ఇంకా ఎంతో శారీరక శ్రమ చేస్తుందని కలలు కంటున్నావు. అమ్మ నీకు ఎంతో చేయాలని చెప్పాలని చూస్తుంది కానీ మీ ప్రేమలో నీకు ఆమె భావము ఆమె భాష ఆమె భాధ అర్థం కావటం లేదు.

లోకం పిల్లల పెల్లిళ్లు కాన్నులు పెంపకం మనవరాలు మనభ్యు పెంపకం అన్ని అమ్మే చేయాలని ఈ లోకంలో నానుడి కానీ నీ ముందు ఏది నోరు విప్పలేనితనం నాది.

నీవు అట్టి చేసుకోగలవు. నీవు నా కూతురుని నీవు నన్ను అర్థం చేసుకోగలవు. లోకంలో అందరిలా బేలపి కూడా కాదు చాలా దైర్ఘ్యమురాలిపి ప్రస్తుత కాలంలో మనిషివే అయినా నీ మనసులో స్థానం నేను చాలా గొప్పగా ఉన్నాను అని తెలుసు.

నీ మనసులో స్థానం నాకు ఉందమ్మ ఈ నాటి అమ్మల ఆవేదన ఇది. పిల్లలకు చేయ శారీరక సామాన్ధుం ఆర్థిక స్వాతంత్యం రెండే అమ్మలు కోరుకునేది మా మంచి చెడు చూస్తున్న నీకు ఏ రకంగా సహాయం చేయలేని ప్రతి నాది. నాకే అసహ్యంగా ఉంది. ఎంత శారీరక బలపీసురాలపైయాను కానీ వయస్సు

వెనక్కి వెళ్ళదు కదమ్మా, పెళ్లి లేటు పిల్లలు లేటు. నీవు వివాహం 30 దాటాక చేసుకున్నావు మరి నీ పిల్లలకి ఈ వయసులో నేను నీకు సహాయం చేసేది ఎలా నన్ను అర్థం చేసుకో.

మీ నాన్న ఏం చేయకున్న నీవు వెళ్లి అమ్మాయికి హాల్ఫ్ చెయ్య అంటారు కానీ నీవు ఇన్నాళ్లు నాతో 45 సంవత్సరాలు కాపురం చేశావు ఇంతమందికి మర్యాదలు చేశావు ఈ ఇంటికి ఒక ఇల్లాలుగా నాకు ఏమీ లోటు లేకుండా చేశావు. ఈ రోజైనా నీవు విరామం తీసుకో అని ఒక్క మాట కూడా మీ నాన్న మాట వరసకైనా అనరు. ఎందుకంటే ఆయన చెడ్డవాడు కావడం ఇష్టం లేదు మీ అందరి దృష్టిలో. అందుకే నన్ను నా ఈ బాధను ఈ ఉత్తరం ద్వారా తెలుపుతున్నాను.

అమ్మాయి నీవు ప్రజ్ఞాశాలివి ఎద్దుకేబెడ్ ఏ. ఎద్దుకేబ్ అయ్యావు కూడా! నీ ఆరోగ్యం నీవు చూసుకో. నీవు

నీవు నీ బాధ్యతలు

చేసుకోగలవు అర్థడైన అల్లుడు. నీవు ఎంత గొప్ప అభీసర్ అయినా నాకు నువ్వు కూతురువే నీ ప్రజ్ఞ నాకు తెలుసు. సమస్యలని సమస్యలుగా కాక పరిపూర్వ మార్గంగా చూసుకుంటావు. నీ ఆకలి నీ నిద్ర శరీర ప్రవృత్తిని వేడి నా చలువనా చూసుకో. దానికి తగిన ఆపోరము నిద్ర పాటించు. ఎవరో వస్తారని నిన్ను చూసి అయ్యా చిక్కవని తినలేదని అంటారని ఆశించకు.

ఆరోగ్యంగా ఉంటేనే మానసిక ఆరోగ్యం కూడా వస్తుంది. శారీరక ఆరోగ్యం బాగుం టుంది చక్కటి ఆలోచనలు ఆలోచనలు ఆచరణ యోగ్యత కలిగి ఉంటాయి. ఇంకా అమ్మాన్నానులు ఏదో చేస్తారని ఆశపడకమ్మ.

నీవు నీ బాధ్యతలు చేసుకోగలవు అర్థడైన అల్లుడు. నీవు ఎంత గొప్ప ఆఫీసర్ అయినా నాకు నువ్వు కూతురువే నీ ప్రజ్ఞ నాకు తెలుసు. సమస్యలని సమస్యలుగా కాక పరిపూర్వ మార్గంగా చూసుకుంటావు. నీ ఆకలి నీ నిద్ర శరీర ప్రవృత్తిని వేడి నా చలువనా చూసుకో. దానికి తగిన ఆపోరము నిద్ర పాటించు. ఎవరో వస్తారని నిన్ను చూసి అయ్యా చిక్కవని తినలేదని అంటారని ఆశించకు.

నీ శరీరాన్ని మనసుని అవసరాలని ఆకలింపు చేసుకో బ్రతకడం నేర్చుకో లోక్యం పెంచుకో నీ గురించి నీవు ఆలోచించుకో నీ శరీరానికి మనసుకి ఏం కావాలో సరైన సమయానికి అందించుకో నీ గురించి నీవు ఆలోచించుకో.

నీవు ఆరోగ్యంగా ఉంటే మానసిక ఫ్లిటి బాగుంటుంది మంచి నిర్ణయాలు చేయగలవు. నీవు అనుకున్న ప్రగతి సాధించగలవు. నిన్ను నీవు ప్రేమించుకో నీ శరీరానికి కృతజ్ఞత చెప్పుకో. ప్రతిరోజు శరీరానికి కావలసిన ఆత్మీయత ప్రేమను కండరాలకి నరాలకి బొక్కలికి రక్కానికి నిరంతరం ప్రేమతో అందించు. నీవు సాధించలేనిది ఏది లేదు. ఈ శరీరమే అన్ని విజయాలకి ముఖ్యం. ఆరోగ్యం జాగ్రత్త ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం. ఈ అమ్మను మార్గదర్శకంగా తీసుకొని నీ లోకాన్ని నీవు స్ఫైరించుకో. నీ భర్త నీ పిల్లలు నీ సంసారం గురించి ఆలోచించుకో. మూడు పుప్పులు ఆరు కాయలుగా నీ జీవితం కలకాలం ఆనందంగా వెలగాలని ఆనందంగా సాగాలని మనస్సుర్కిగా ఆకండ్కిస్తుంది అమ్మ.

ఇట్లు
ప్రేమతో మీ అమ్మ



జూలై 2020లో, కోవిడ్ -19
మహామాన్మరి కారణంగా ఎదురైన
అనుభవాలను వూజో అన్నట్టేన్
సెఫన్ ద్వారా “తిప్పోవ్వి” అనే
శీర్షికతో చిన్న కథల పుస్తకాన్ని
విడుదల చేశారు. ఇది వూజో
యొక్క మొట్టమొదటి వర్షపల్లె
బుక్-లాంచ్.



కథల రాచయి.... దామోదర్ మౌజో

దామోదర్ మౌజో గోవా రాష్ట్రానికి చెందిన చిన్న కథా రచయిత, నవలా రచయిత, విమర్శకుడు మరియు కొంకణిలో ప్రిమ్ రచయిత. అతను 2021లో భారతదేశ అత్యుత్తమ సాహిత్య పురస్కారం 57వ జ్ఞానపీఠ్ అవార్డు, అందుకున్నాడు. 1983లో తన కార్బూలిన్ నవలకు సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు మరియు 2011లో సునామీ సైమన్ నవలకు విమల వి. వై. విశ్వ కొంకణి సాహిత్య పురస్కారం అందుకున్నాడు. అతని చిన్న కథల సంకలనం థరిసాన్ మ్యాన్ అండ్ అదర్ స్టోర్న్ ఫ్రమ్ గోవా 2015లో ప్రాంక్ బ్కానర్ ఇంటర్వెషన్లు అవార్డుకు ఎంపికైంది. అతను సాహిత్య అకాడమీ ఎగ్జిక్యూటివ్ బోర్డు, జనరల్ కౌన్సిల్, షైనాన్జ్ కమిటీ సభ్యులిగా పనిచేశాడు. మౌజో 1 ఆగస్టు 1944న డైటిణ గోవాలోని సముద్రతీర గ్రామమైన మజోర్డ్లో గాడ్ సరస్వత్త బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించాడు. అతని ప్రాథమిక విద్య మార్తి మరియు పోర్చుగీస్ భాషలలో, అతని మాధ్యమిక విద్య అంగ్లంలో సాగింది. అతను మార్లోవాలోని న్యూ ఎరా ప్రైస్చూల్లో చదివాడు. దామోదర్ మౌజో రచనలు వివిధ భాషల్లోకి అనువదించబడ్డాయి. కార్బూలిన్ నవల అస్ట్రోమీ, బెంగాలీ, మైదిలీ, నేపాలీ, గుజరాతీ, మరాతీ, సింధీ, పంజాబీ, తమిళం, కన్నడ, హిందీ మరియు అంగ్లం మొదలైన పన్నెండు భాషల్లోకి అనువదించబడింది “సునామీ సైమన్” నవల అంగ్లంలోకి అనువదించబడింది మరియు పోనీటేల్ బుక్స్ ప్రచురించింది. “దీన్ ఆర్ ప్లై చిల్డ్ల్న్” అనే చిన్న కథల సంకలనాన్ని అంగ్లంలోకి అనువదించి కథా పట్టికేషన్స్, న్యూఫీల్డ్ ప్రచురించింది. అయితే రుమాన్స్పులను మర్గోవ్ ఆధారిత సిన్మేహన్ టీల్ పట్టిపీంగ్ హోస్ 2014లో మిరాట్గా అనువదించింది. అదే పుస్తకం మరాతీలోకి శాంతతేర్చే మనగా అనువదించబడింది, దీనిని స్టోర్కాప్ ప్రచురించారు. మౌజో కథలు అనేక భారతీయ భాషలతో పాటు పోర్చుగీస్, ఫ్రెంచ్, ఆంగ్లంలో కూడా వచ్చాయి. రాజ్కమల్ ప్రకాశన్ సపన్‌గై అనే కథల సంపుటిని హిందీలోకి స్వప్నప్రేమిగా 2022లో ప్రచురించింది. పెంగ్యెన్ తన పాతకాలపు ముద్రణ కింద ది వెయిట్ అనే కథల సంకలనాన్ని ప్రచురించింది. మౌజో నవల జీవ్ దివుం కై చ్చ మరుమ్ కన్నడలో జీవ కోడలే, చాపా కుడియాలే అని బెంగాళారులోని బహువచన పట్టిపీంగ్ హోస్ (2021) ద్వారా ప్రచురించబడింది. అతను కొంకణిలో చిన్న కథలు రాయడం ప్రారంభించాడు, అని పారకుల నుండి మంచి ఆదరణ పొందాయి. పీటిల్ కౌన్సిల్ ఆంగ్లంలోకి అనువదించబడి ప్రచురించబడ్డాయి. జూలై 2020లో, కోవిడ్ -19 మహామాన్మరి కారణంగా ఎదురైన అనుభవాలను వూజో అన్నట్టేన్ సెఫన్ ద్వారా “తిప్పోవ్వి” అనే శీర్షికతో చిన్న కథల పుస్తకాన్ని విడుదల చేశారు. ఇది మౌజో యొక్క మొట్టమొదటి వర్షపల్లె బుక్-లాంచ్. దామోదర్ మౌజో తన భార్య శైలాలో కలిసి గోవాలోని మజోర్డ్లో నివసిస్తున్నాడు. ఆయనకు ముగ్గురు కుమార్తెలు రూపాలి, మేఘన, సోబిత. వారిలో రూపాలీ మౌజో కీర్త్నాని కలం పట్టారు. మరియు ఇప్పటివరకు మూడు పుస్తకాలను రచించారు.

ఆకు తేలుతున్న రాగమది



సిహెచ్. ఉపారాణి, 94412 28142

కొ స్నిపూరెక్కల పరిభాషను కనులకు పరిచయం చేసావు
వాలుతున్న ఆకులకు మనసును అంకితమిస్తావు
కొద్దినేపు మానంలో ఉండే శబ్దాన్ని చూడమంటావు
కొన్నిపారిజాతాల దోసిలిపటీ ఊసులలో కాలాన్ని ఆపి వదులుతావు
చిగురుటాకుల మట్ట అలుముకున్న
రెక్కలవిన్యాసాలకు గుండెచప్పుడును రాసిచ్చావు.

పిట్టిరెక్కలపై వేకువరాగాన్ని అధ్యతావు.
సింధూర వర్షపు సూర్యుడిని వెంబేసుకున్నది నీవే
తేలివచ్చే గాలితో గాఢమైన ధ్వనం నేర్చిస్తావు.

నీ పయనం నువ్వు నడుస్తున్న దిశ
అది అరణ్యమేనా
చూడు నీ అడుగులో అడుగు వేస్తున్న దేవదారు,
ఇప్పచెట్లతో ఆలింగనంలో ఉన్నావా!

బందీ అయిన గొంతులకు
గెలుపురాగాన్ని చూపిస్తున్నావా?
మట్టిరొట్టెలను పంచి ఇస్తూ కడుపునింపిన తల్లి చేతుల
భాషకు అనువాదకుడవు నీవేకదా
ఈతతట్టుల అల్లుతున్న ఆ వేలికొసల నీ గుండెను వేలాడదీసావా
ఆదివాసి బతుకు బరువును దింపే మోహంలో మునిగిసోయావా
పర్వతగిరులకు, పాదధాళికి జీవితాన్ని రాసిచ్చావా
వేలికొసల నష్టతాన్ని వెలిగించింది నడుస్తున్నది నీవేకదా



ଗୀତିଚିନ ଆମେ

ଚିନ୍ତାକି ଗେଲିଚିନ ଆମେ...



బ. భవాని కుమార
95737 71804

వీ ధి అరుగుమీద కూర్చొని వున్నారు
 సీతమ్మ, ఆమె కోడలు శ్యామల. ఇంటి
 మందు షామియానా దానిక్రింద
 రాంబాబు శవాన్ని పడుకోబెట్టారు.
 పసివాళ్లయిన పిల్లలు చుట్టాల పిల్లలు
 ఆడుకొంటున్నారు. సీతమ్మ కళ్ళు
 ఎప్పుడో పొడారి పోయాయి. కోడలు
 మాటిమాటికి కళ్ళుతుడుచుకొంటోంది.
 ఆమె చూపు హత్య చేయబడి శవమై
 ఇంటికొచ్చిన రాంబాబు పైన లేదు. అత్తా
 కోడళ్ళిద్దరికి తెలుసు, ఎప్పటికైనా
 అతనలూ వెళిపోవాలిన వాడే.

సకల వ్యసనపరుదైన రాంబాబు రోజు
రోజుకి పశువులా మారాడు. శ్యామల
ఒంటి మీద పడని దెబ్బలేదు. ఆ పశు
త్యాగికి ఒక కారణమంటూ లేదు.
అడ్డుపడిన సీతమ్మని కూడా
వదిలేవాడుకాదు. అత్తా కోడళ్ళని ఎక్కుడికి
పోనిచ్చేవాడు కాదు. ఫించన్ రూపంలో
వచ్చే వెయ్యి రేషన్ బియ్యంతో కాలం
గడిపేవాళ్లు. శ్యామల అతని కంట
బడకుండా జాకెట్లకు చేతిపని చేసి
పూటగడిపేది. అత్తా కోడళ్ళు ఇద్దరు
కష్టానికి వెరిచే వాళ్ళు కాదు, కానీ
రాంబాబు వాళ్ళని ఎక్కుడికి పోనివ్వకుండా
ఏహిపించేవాడు.

తాగుడుకు బానిస. అతను ఇంటి
కొస్తుంటేనే పిల్లలు నాయనమై వెనక
దాక్కునేవాళ్ళు శ్శామల నోరువిషి

మాట్లాడకపోవిను తాగి వచ్చాడంటే
 ఆమెని రకరకాలుగా హింసించేవాడు.
 నీతమ్మ అడ్డు, మూడుగడుల సొంత
 ఇల్లు మెయిన్‌డ్జూకి కలుపుతూ ఇంటి
 ముందు రోడ్ ఉండటంతో ఎన్ని
 గొడవలైన ఇల్లు భాళీ చేయాల్సిన అపసరం
 రాలేదు. ఇంటి వెనుక ఒక మామిడి చెట్టు,
 నిమ్మచెట్టు, రెండూ బాగా కాస్తాయి.
 నీతమ్మ రరకాలుగా మామిడింద నుంచి
 కాయ, పండు దశమంచి ఎన్నో రకాలుగా
 వాడి, ఆ కుటుంబాన్ని ఆదుకొంటోంది.
 ఆమెకి ఆ పసివాళ్లని నిర్భాగ్యరాలైన
 కోడల్ని వదిలి వెళ్లాలని
 ఉండేది కాదు. తాగి కొట్టాడి, ఆ
 కొట్టాటలో తలకి బలమైన దెబ్బతో
 తోపులాటలో రాంబాబు చనిపోయాడు.
 నిజానికి రాంబాబువుండి గత పదేళ్లగా
 మనిషిలా ప్రవర్తించినదే లేదు. ఐనా
 అతన్ని తీసుకెళ్లినపుడు అత్తాకోడళ్ల
 ఇదరు దుఃఖం ఆగక గట్టిగ ఏడారు.

పదోరోజు కర్కి అయ్యాక బంధువు
 లంతా కూర్చొని ఇల్లు అమ్మె ప్రస్తావన
 తెచ్చారు. నాలుగు వాటాలు చేసే
 విధంగా, శ్యామలవాటా ఆమెకి సీతమ్మ
 వాటా ఆమె ఎవరి దగ్గరుంటే వాళ్ళకి అని
 నిర్ణయం చేసారు. శ్యామల ఆ నిర్ణయం
 విని కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకొంది. అమాయకు
 రాలైన కోడల్ని, పసిఫిల్ల్ని వదిలేసిరానని,
 పెల్లలు ప్రయోజనమైందాకా ఇల్ల

ಅಮ್ಮೆದಿಲೇದನಿ ಚಪ್ಪೊಂದಿ ಸೀತಮ್ಮು.

“ఇంట్లో చిల్లగివ్వలేదు” నువ్వు ఇక్కడ
 వుండి ఏమిచేస్తావమ్మా అన్న కొడుకుల
 ప్రశ్నకి ఆమెదగ్గర జవాబు లేదు.
 ప్రస్తుతానికి తలా కొంచెం డబ్బు తన
 అక్కాంటల్లో వేయమని వేడుకొంది.
 అందరి ఆధిక పరిస్థితి అంతంత
 మాత్రమే, చెల్లిల్లి తీసుకల్లే భారంకంటే
 ఇదే సులువు అనుకొని, శ్యామల
 అన్నదమ్ములు వెంటనే ఒప్పేసుకున్నారు.
 రాంబాబు అన్నదమ్ములు, దగ్గర
 బంధువులు, శ్యామల అన్నదమ్ములు
 అంతా కలిసి వారంలో అర్పణవేలు వేశారు.
 సీతమ్మ దానికి చాలా సంతోషపడింది.
 బంధువులంతా వెళ్లిపోయారు.
 చిన్నమనవడు సీతమ్మ దగ్గర చేరి
 నెమ్ముదిగా అడిగాడు

“నాన్న ఇంకెప్పుడు మళ్ళీరాడు గదా
నానమ్మా”

“రాడు నాన్న ఎందుకురా” వస్తుడేమో
అని భయమేసింది ఆ జవాబు విని
శ్యామల ఒక్క పెట్టున ఏచిచింది.
సీతమృకి పిల్లలపై రాంబాబు దుష్టవర్తన
నీ మేరకు భయపెట్టిందో అర్థమై,
కోడుల్చి బీదారింది.

“వాడు తన ప్రవర్తనతో తానే చిత్తి
పెట్టుకొన్నాడు. ముందు జీవితం గురించి
అల్సోచించాలి.. ఏదైపై మనజీవితాలు
వెళ్లపు, ఇక వాణిజీ నువ్వు ఎంత తొందరగా

మర్చిపోతే అంత మంచిది, రేపు కృష్ణ మూర్తి మాస్టర్ దగ్గరికి వెళ్లివస్తాను, శ్యామల తలూపొంది. అత్త ఏదోచేయ బోతోంది. భారమంతా అత్తమీద వేసి ఒకరకమైన ప్రశాంతతో నిద్రపోయింది. ఆ రోజుకి రాంబాబు చనిపోయి నెల అయ్యంది. శ్యామల ఉన్న తెలివితేటలూ, ఆలోచన శక్తి కోలోయి చాలాకాలమైంది. నిత్యం భయం, ముఖ్యంగా రాత్రిజ్ఞ అతని అమానుష ప్రవర్తన అమెలో ఆలోచనాశక్తిని కోలోయేలా చేసింది.

ఉదయం స్నానం చేసి, టిఫిన్ చేసాక కృష్ణమూర్తి గారింటికి బయలుదేరింది. ఇంటికి ఎదురల్లే మాస్టర్ రూది. జానకమ్మ ఆయన భార్య. ఇద్దరు సామ్యులు. పిల్లల్ని రోజు వాల్టింట్లోనే పడుకోబెట్టుచుని భార్యాభర్తలు నిర్మలుంచారు. రాంబాబు ఆయన జోలికి వెళ్లేవాడు కాదు. రాంబాబు చేసి నికృష్ట గోలలో పిల్లలు యాతన పడకూడదని వారి భావన. వైగా అంత ప్రతికూల కండిషన్లో కూడా రవి చదువు మీద ఎంతో శ్రద్ధ చూచేవాడు. రోజు ఇద్దరూ వాళ్ళకి టూషన్ చెప్పడంతో పాటు, తెలుగు మీడియం కావడంతో ఇంగ్లీష్ నేర్చించడం, చిన్న చిన్న కథలు వైకి చదివించడం రోజు సాయంత్రం ఒక అలవాటుగా చేసుకొన్నారు. అభాగ్యులైన ఆ పిల్లమీద ఆమాత్రం సాయం చేయడంలో ఆయన ఎంతో తృప్తి పొందేవాళ్ళు. రాత్రిజ్ఞ వాళ్ళని హాలులో పడుకొనేలా చేసి రాంబాబు నరకం

నుంచి రక్షణ కల్పించేవారు. వాళ్ళ రుణంఎలా తీర్చుకోవాలో సీతమ్మకు తెలిసేదికాదు. జానకమ్మకి జ్వరం వచ్చినా, చాతకాక పోయినా, అమెరికా నుంచి వారి కొడుకులు వచ్చినపుడు సీతమ్మపనిలో సాయం చేసేది.

సీతమ్మ టీపీ చూస్తున్న మూర్తి దగ్గరికి వెళ్లి నమస్కారం చేసింది. కుర్చీ చూపించి కూర్చోమన్నా ఆమె కూర్చోదని తెలిసి జానకమ్మ స్టూల్ తెచ్చి వేసింది. సీతమ్మ నెమ్ముదిగా అన్నది. “మాస్టర్, ఎదో ఒకటి చెయ్యాలి మాస్టర్, లేకపోతే రోజు గడవదు. ఇళ్ళలో పని చేసే అలవాటు లేదు. ఆ కష్టమేదో ఇంట్లోనే పడాలని అనుకొంటున్నాను. చిన్న పెహాటల్ ఇళ్ళితో మొదలెడామని అనుకొంటున్నాను మాస్టర్”.

“ఈ వయసులో సాధ్యమేనా అమ్మా?” బాగా ఆలోచించారా?

“నేను కోడలి సాయంతో చేయగలనని అనుకొంటున్నాను మాస్టర్”. అంత వింటున్న జానకమ్మ “స్టీల్ స్టేట్స్”, గ్లౌసెస్ చాలావున్నాయి. రవిని పిలీసై అటక్కొంచి తీయించు” తన మనసులో మాట భార్య నోటివెంట రావడంతో మాస్టర్ ఎంతో సంతోషపడ్డారు. కొడుకులు పెళ్ళిళ్ళపుడు తీసుకొన్న సామానులవి. ఇప్పుడు ఎందుకు ఉపయోగపడవ. దూరాన వున్న కొడుకులు రారు, దాచి ఏమి ప్రయోజనం? రవిని పిలిచి అటక మీదవున్న సామానులు దించారు. ఇత్తడి ఇళ్ళి ప్పాత్ర, ఇరై దాక ప్పిల్ గ్లౌసులు, స్టీల్ గిస్చెలు పెద్దవి, ఒక

చిన్న పెహాటల్కి పనికి వచ్చే సామాను ఎంతో సంతోషంగా ఇచ్చేసారు.” ఇదిగో సీతమ్మ, ఈ పెద్ద వెట్ గ్రైండర్ కూడా తీసేసుకో” కొత్త ప్రైజ్ తీసుకొండామను కొంటున్నాము, కొన్నాక ఇది కూడా పట్టుకుపోండి.

కళ్ళ సీళ్ళతో నమస్కారం చేయడం తప్ప సీతమ్మ ఏమి మాట్లాడలేకపోయింది.

పెహాటల్ వేరు సీతమ్మ పెహాటలుగా ఖరారు చేసి, చిన్న ఆహ్వాన పత్రికలంటిది కంప్యూటర్లో చేసి ఇచ్చారు మార్తిగారు. ఇంటికి దగ్గరలో వున్న గపర్చమెంట్ సూక్ష్మాల్స్ ఇచ్చివచ్చింది. ఒక పెద్దావిడ ఆ వింగంగా వచ్చి తన పెహాటల్ గురించి, కొడుకు చాపుగురించి చెప్పి పెహాటల్కి రమ్మని ఆడగటం అందరికి భాధనిపించింది.

ఒక రెండు రోజులు సీతమ్మకు నిదుర పట్టలేదు. చిన్న పెహాటల్ అయినా ఆమె ఎప్పుడు బిజినెన్ చేసిన మనివొడు. ఆ రోజు రానే వచ్చింది. అత్తాకోడళ్ళ ఇద్దరు నాలుగింటికి లేచి ముందు రోజు రుబ్బి ఉంచిన ఇళ్ళి పిండిని సరిగ్గా ఏడుగంటలకు స్ట్రేచ్ మీద రెడ్డిగా ఉంచి, కొబ్బరి పచ్చడి, కారప్రొడ్లతో ఎవరైనా వస్తారేమానని ఎదురు చూడసాగారు. కృష్ణమూర్తిగారు సర్పీసులో వున్నప్పుడు టూషన్ చెప్పేవారు, అందుకోసం కొన్న స్టోప్పిల్ కుర్చీలు ఉదారంగా ఇచ్చేసారు. ఒకరికి సాయం చేయటంలో వున్న సంతోషం తెలిసిన వాళ్ళ ఆ దంపతులు. శ్యామల భారమంతా అత్త మీద వేసి కూర్చుంది.

సరిగ్గా ఏడున్నరకి మార్తిగారు జానకమ్మ వచ్చి టిఫిన్ పెట్టుచుని సరదాగా గొడవ చెయ్యి సాగారు. తర్వాత ఒక్కక్కరే రాసాగారు. నాలుగు ఇళ్ళి ఇరై రూపాయల చొప్పున అందించారు. అందరు వాళ్ళకు సాయండామని వచ్చిన వాళ్ళే. ఇళ్ళి దూరుల్లా మెత్తగా ఉన్నాయని. చాలా బాపున్నాయని మెచ్చుకొంటూ అదే స్టోప్పిల్ పాటించాలని చెప్పి వెళ్లారు. తన ఇద్దరికి రోజు మొదటి వాయల్లో రెండు స్టేట్ రవితో పంపమని చెప్పి

శ్యామల పాక
పెహాటల్కి గోడల మీద
ముగ్గులు వేసి, క్రొత్త రూపు
తెచ్చింది. క్రొత్త కెంటర్ మీద
సీతమ్మ కూర్చొని
ఉండటం ఒక స్పెషల్
అట్రాక్షన్ అయింది. శ్యామల
పెహాటల్ లోపల పర్యవేక్షణ
పూర్తిగా తన భుజాల మీద
వేసుకొంది. ఇప్పుడు అమెపై
గత జీవిత చారులేమీ లేపు
కొడుకుల భవిష్యత్తు మీద
ధ్యాన అంతా.

వెల్లారు కృష్ణ మూర్తి దంపతులు. మొదటి రోజు సంపాదన నాలుగు వందలు. సీతమృకు సంతోషం వేసింది. ఆ కుటుంబం ఆ రోజు కడుపునిండా తినగలిగారు.

పోటల్ వస్తుం లేకుండా సాగుతోంది. నెమ్ముదిగా ఇట్లో పాటు వడ కూడా చేర్చారు. ఆ చిన్న ఊళ్లో సీతమృ పోటల్ రాను రాను పుంజుకొంది. ఆ రోజు జెండా వందనం అంతకు ముందు రోజు శైలజ ఇరై మందికి టిఫిన్ ఆర్డర్ చేసింది. శైలజ హైస్కూల్ టీచర్. సీతమృ కుటుంబ జీవన గమనాన్ని ఎంతో ఆసక్తిగా గమనిస్తోను మనిషి అమె. టీచర్ అంతా పెద్ద టొన్ నుంచి రావాల్చిందే. వేడి, వేడి ఇట్లో వడ అనుకొన్న టైంకి అందించగలిగింది సీతమృ టిఫిన్ అందరికి బాగా నచ్చాయి. ఈసారి టీకూడా సష్టు చేస్తే భావుంటుందని సలహా లిచ్చారు.

సీతమృ ఇప్పుడు నెలకి సరిపడా సరుకులు మిల్లు నుంచి తెచ్చు కొంటోంది. మూర్తిగారు టొన్ వెళ్లేట పుడు, జానకమృన్ని మిల్లు దాక తీసుకెళ్లి, డిక్కీలో సామాను నింపి తీసుకొచ్చేవారు.

పంక్కన్, ఇన్నెక్కన్ వన్నుప్పుడు ఐదారుగురు టీచర్ భోజనానికి వచ్చే వాళ్లు 50 రూపాయలకే వెజ్ భోజనము వేడి వేడిగా లభిస్తుంటే చాలామంది బాక్సులు తేవడం మానేశారు. శుచిగా దొరుకుతున్న భోజనానికి చాలామంది నచ్చి నెల టీకెట్ తీసుకొంటున్నారు. సీతమృకు ఇప్పుడు ఎంతమంది భోజనానికి వస్తూరో తెలుస్తోంది. సీతమృ చాలా రకాలుగా మామిడికాయల్ని చిన్న ముక్కల పచ్చడి నుంచి తయారు చేయడం మొదలుపెట్టిరి. సీజన్లో దొరికే అన్నిరకాల పచ్చళ్లని రెడ్డిగా ఉంచుతోంది. ఉంచుం టిఫిన్ కాక ఇప్పుడు లంచ్ ట్రైములో భోజనాలు కూడా ఉంటున్నాయి. 50 మంది వరకు ఇప్పుడు భోజనాలు అందిన్నగలుగుతున్నారు.

శైలజ టీచర్ పారిన్ పాకింగ్ వాళ్ల బంధువులకు ఆర్డర్ చేయించింది.

పచ్చళ్ల ఆర్డర్ పెరిగాయి. మామిడి చెట్టు వాళ్లపాలిట కల్పతరువులా మారింది. మిగతావి మార్కెట్లో కొని పెడుతోంది. క్వాలిటీ ఆయల్ వాడుతుందన్న పేరు వచ్చింది. నాలుగేళ్లలో సీతమృ బాగా పేరు రావడంతో రద్ది కూడా ఎక్కు వయింది. ప్రైవేట్ బస్సులు ఆగటం మొదలైంది. రోజు వచ్చే ట్రైపర్కి తన నెంబర్ ఇచ్చి ముందు సమాచారంతో లెక్క తెలుసుకొని మరీ వంట చేస్తోంది. మూర్తిగారు పోటల్ రద్ది పెరగటం చూసి ప్రక్కన ఖాళి జాగాను లీజుకు తీసుకొమ్మని సలహా ఇచ్చారు. సీతమృ ఇద్దరు పనివాళని, ఒక వంట మనిషి పెట్టుకొంది. అంతా ఆడవాళ్లే. పోటల్కి కావాల్చిన లోన్ ఇప్పించారు మూర్తిగారు. శ్యామల తెలివిన పడి స్పుంతంగా వంటని మేనేజ్ చెయ్యడం నేర్చుకుంది. టీచర్ శైలజ వాళ్ల ఎదుగుదల చూసి చాలా విస్తృయపడేది.

శ్యామల పాక పోటల్కి గోడల మీద ముగ్గులు వేసి, క్రొత్త రూపు తెచ్చింది. క్వాష్ కోంటర్ మీద సీతమృ కూర్చుని ఉండటం ఒక స్పెషల్ అట్రాక్షన్ అయింది. శ్యామల పోటల్ లోపల పర్యవేక్షణ పూర్తిగా తన భుజాల మీద ఏసుకొంది. ఇప్పుడు అమెపై గత జీవిత ఛాయలేమి లేవు కొడుకుల భవిష్యత్తు మీదే ధ్వాస అంతా.

ఆ రోజు హైస్కూల్ శైలజకు వీడ్చేలు. అమెకు పాత టీచర్ చాలా మందికి ట్రాన్స్ఫర్ ఇయింది. తన వీడ్చేలు సభలో తనవంతు ఇచ్చిన పారీలో సీతమృన్ని మాట్లాడుమని కోరింది. సీతమృ ముందు ఒప్పుకోలేదు కానీ టీచర్ బలవంతం మీద ఒప్పుకొంది. సీతమృన్ని వేదిక మీదికి ఆహ్వానించారు. అరవై పదు ఏళ్ల ఆ పెద్దవిడ ఏమి మాట్లాడుతుంది. ఇంతమంది మా బాధని అర్థం చేసుకొని రకాలుగా సాయపడ్డారు. ఇదే ధర్మ రక్షితి రక్షితిః. ధర్మాన్ని మనము రష్ణిష్ట అది మనల్ని కాపాడుతుంది. అదే మీ టీచర్ దగ్గిర మీరు నేర్చుకోవాల్చింది.

అంతకు ముందెప్పుడూ సీతమృ స్టేజి ఎక్కులేదు. ఇప్పుడు పోటల్ బిజినెస్ ఆ క్రైస్తున్ని ఇచ్చింది. సీతమృ సభకు నమస్కరించింది. ఒకసారి శైలజ, మూర్తి

గారు జనకమృగారికేసి చూసి మొదలెట్టింది. “మీరంతా నేనేదో సాధించానని ఇంత గౌరవము ఇచ్చి మాట్లాడుమన్నారు. ఒకప్పుడు, నా కొడుకు బ్రతికున్నప్పుడంతా చాలా బాధలు పడ్డాము. నేను, నా కొడుకుకి శ్యామలతో పెళ్లి చేసినప్పుడు వాడు కొద్దిగానైనా మారతాడని అనుకొన్నాను. అది నేను చేసిన మహాపాపాల్లో ఒకటి. శ్యామల వాడి చేతుల్లో చెప్పుకూడని బాధలు పడింది. వాడు చనిపోయాక ఇల్ల అమ్మేసి వాళ్లతో రమ్మని నా ఇద్దరు కొడుకులు అడిగారు. నేను వాళ్లతో వెళితే హాయిగా ఉండోచ్చు, కానీ ఆలనా పాలనా చూసేవాళ్ల లేక ఈ పిల్లలు తండ్రిలాగా తయారపచ్చు. నా కోడలు వాడు బ్రతికి పున్పుడు ఏ రోజు నవ్వగా చూడలేదు. నా దారి నేను చూసుకొంటే, సమాజానికి మరో ఇద్దరు రాంబాబులు తయారపుతారు. ఈ పిల్లలు, నా కోడలి జీవితాలు స్క్రమంగా వుండాలంటే నేను పోరాడక తప్పదు. ఇది నా ధర్మంగా నేను భావించాను. ఈ పదేళ్ల ప్రయాణములో నాకు అండగా నిలిచి మా కుటుంబాన్ని కాపాడిన క్రష్ణ మూర్తిగారికి, జానకమృగారికి, టీచర్ శైలజగారికి, మా పరిస్తులికి జాలిపడి మా పోటల్ సాగేలా చేసిన మీ అందరికి నేను ఎలా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాలో నాకు తెలియదు. మీరంతా, నా కోడలు శ్యామల నేనేదో సాధించానని అంటుంటారు. మీరంతా సమాజ ధర్మాన్ని, మానవధర్మాన్ని పాటిచ్చారు. నేనూ అంతే. పిల్లలు, ఆపదలో ఉన్నప్పుడు చెయ్యడం ద్వారా ధర్మం రక్షించబడుతుంది. ఇంతమంది మా బాధని అర్థం చేసుకొని రకాలుగా సాయపడ్డారు. ఇదే ధర్మ రక్షితి రక్షితిః. ధర్మాన్ని మనము రష్ణిష్ట అది మనల్ని కాపాడుతుంది. అదే మీ టీచర్ దగ్గిర మీరు నేర్చుకోవాల్చింది.

కష్టాలకు ఓర్చి, కస్తీళను దిగమింగి జీవితానికి ఎదురీది నిలిచిన ఆమెను చూసి అంతా కరతాళ ధ్వనలతో సన్మానించారు.



మీ న్ను విరిగి మీదపడి
మనక్కలైన తీరులో
ఆమె పాదాలు ఏకమయ్యాయి.
ఆమె పలుకులు ద్విముఖాలయ్యాయి.

కనికట్టు కీకారణాలలో
కట్టబాట్లు కళ్ళకు గంతలు కళ్ళేస్తారు
కనిపించని కన్నిటి వాగుల్లో మేముంటే
జలకాలాటలని నమ్మిస్తారు..
సాలెగూడు ప్రపంచంలో
సాన్నిహిత్యపు సరాగాలు పాడుతూ
నిశ్శబ్దంగా పొచ్చరికల వలలు వేస్తారు.
చిరునవ్యాలతో వేనిన ఉమ్మను
కుంచెగా మార్చి ట్రీ రూపాన్ని చిత్రిస్తారు.

పలకరింపుల పంజరాలలో
పంచదార చిలకను చేతిలో ఉంచి
కనువిందుచేసేలా కాగితపు రెక్కల్ని అతికిస్తారు.
ఎగరబోయేంతలోనే
భయాన్ని ఎరగా వేసి బందనాలు వేస్తారు..
నుదుట మెరిసే నిత్య సూర్యాని కాంతిని
అలంకరణ పరదా చాటుకు లాక్కెళతారు

అరచేతి రేఖల్ని
గోరింటాకు రంగుల్లో ముంచేసి
కాల స్వర్పను కళ్ళల్లో నింపుతారు
సమయం, సముద్రాయంపు సేర్లతో
సముద్రాల కథల్ని వల్లవేస్తారు.

నుదుటి నుండి పాదాల పరకు
నున్నగా ఉండాలని చెబుతూనే
తమకే తెలియకుండా
గుండు సున్నాని చేసేస్తారు..
తలను మల్లెపూల వాడగా మార్చి
ఏది తలకెక్కుకుండా చేస్తారు
బాధతో ఎరుపెక్కిన కళ్ళను
మందారాల నీడంటూ మరిపిస్తారు

అష్టత్వ వ్యక్తిత్వాన్ని కోల్పోయాక
తెలివితక్కువదని ప్రచారం చేస్తూ
సమాజమంతా స్థాయివయ్యేలా చేస్తారు.

ఎవరూ లేనితనం,
ఎవరికీ అర్థంకాని తనాలతో
భరించలేక బాపురుమనగానే
దుఃఖం, భయం రెంటినీ పొదిని పట్టుకుని
ముఖాల్ని కాలక్షేప కేంద్రాలుగా మారుస్తారు..

క్షణాలు, నిముశాలు, గంటలు
దొర్రిపోయి రోజులుగా మారి,
నెలలు, సంవత్సరాలుగా మారిపోయాక



ద్విముఖంతర ఏకాంతం...



శైలజామిత్త, 92909 00879

వంటింటి పొత్రకున్న విలువ కూడా లేకుండ
చప్పుడు చేయేద్దంటూ శాసిస్తారు.
సంస్కరం అని, నాగరికత అని
అభేద అచారాల నడుమ అంత్యాక్షరి ఆడుకుంటారు.
శతాబ్దాలుగా సమాధానాలు లేని ప్రశ్నలు చేస్తూ
హింసిస్తూ పురుషాహంకారంతో కాలరెగరేస్తారు
మహిళా దినోత్సవాలన్నీ
గోడకు జారగిలపడిన అచేతనత్వాలు
జీవాలు కదులుతాయే తప్ప
జీవితాలలో చలనం ఉండవు..
దేశాన్ని ఏలుతున్న దేహ పరిధిని దాటిరాలేవు.

మల్లెపూల మనసు

మానవత్వం పరిమళించిన కథ...



సంగీతా శ్రీపాద
82972 48988

“వసంత తెలుసుగా నీకు?”

మల్లెపూల మాలకడతూ కనకం అడిగిన ప్రశ్న.

కనకం నా చిన్నప్పటి స్నేహితురాలు. పక్కపక్క ఇచ్చే. అలాగని ఆ ఇచ్చు దాని స్యంతమూ నా స్యంతమూ కావు. రెండు చిన్న గదుల అద్దె వాటాలో నాయనమృతో కలిసి ఉంటుంది కనకం. వాళ్ళకు తోడు వాకిట్లో ఒక గేద - ఒక దూడ.

ఆ పక్కనే ఉన్న అద్దె రేకుల షైడ్ మాది. పొడుగూ గోడవన్ లా ఉండే రెండు గదుల్లో ఒకటి వంట తదితరాలకు, రాత్రి అమ్మా నాశ్చ చిన్న పిల్లల నిద్ర అక్కడే. పెరిగిన మేం మాత్రం పక్క గదిలో పెద్ద జంబుళ్లానా పరచుకుని వరసగా పడుకోడమే.

యాభై ఏళ్ళ తరువాత తలకిందకు దిళ్ళు ఉండేవో లేవో గుర్తులేదు. పక్కగా వేసుకుందుకు జంబుళాన ఒకటీ కప్పుకుందుకు పోలాపూర్ దుప్పటీ ఒకటి అంతే. కనకం ఇంట్లో పని ముప్పాతిక పైగా తనే చేసి పక్కన పటీపలో కుట్టు త్రెయినింగ్కి వెళ్ళేది. వాళ్ళ నానమ్మ కనకానికి తోడు. పైగా ఆ గేద పాలూ, మిగిలిన పాలతో చేసిన పెరుగూ తీసిన వెన్నా వైరాలు అమ్ముకుని ఇల్లు ఒద్దికగా పాదుపుగా నడిపేది. వాళ్ళకు తోడు ఇంటి ముందు ఇరపైనాలుగ్గంటలూ ఆదరించి చేరదిసిన కుక్క పిల్ల.

“ఏం ఉంది తినగా మిగిలిన నాలుగు మెతుకులు దానికి పెడతాం, ఆ కాస్ట్కే పడిగాపులుపడి కాపలా కాస్టుంది” అనేది కనకం నాయనమ్మ.

అరడజను మంది పిల్లలతో చాలీ చాలని డబ్బు, ఆగకుండా పెరిగిపోయిన అహంభావానికి అద్దంలా ఉన్న ఇంట్లోనేను అంతకన్నా గొప్పగా లేను. చదువుకుంటూ చదువు చెప్పు పైకి కనిపించే దొర్చాగ్యం ఒక జత బట్టలైతే కనిపించని ఎన్నో.

ఒక పదేళ్ళపాటు పక్కపక్కనే ఉన్నామేమో నోరువిప్పి చెప్పకుండా ఒకరి గురించి ఒకరికి బాగానే తెలుసు.

తెలుసా? తెలుసని అనుకున్నామేమో. కనిపించేపీ వినిపించేవేగా తెలిసేది.

మరి కనిపించని వినిపించని వాటి మాట్లా?

ఎవరి జీవన గాడిలో వాళ్లం పడిపోయి మళ్ళీ ఆర్చెల్ల క్రితమేగా పక్కపక్క అపోర్చెంటలో కలుసుకున్నాం. ఇద్దరం ఒంటిగా మిగిలిన వాళ్ళమే. దాని కూతుళ్ళూ నా కొడుకులూ అమెరికాలోనే ఉన్నారు మరి. కుట్టు టీచర్గా రిలైర్ అయిన దానికి బాంక్ మానేజర్గా విశ్రమించిన నాకూ పెస్టులు బాగానే వస్తాయి. అదే ఇలా ఉండాలనుకోడానికి దన్ను.

మళ్ళీ కలిసి సాయంత్రాలు టీ తాగడాలు, ఉడయాలు కాస్టు ఎండెక్కాక వాకింగ్కి వెళ్ళడాలు మొదలైనాయి.

అందుకే టీ తాగుతూ రోజుకో

విషయాన్ని తప్పుకుంటున్నాం.

కనకానికి ఎంత గుర్తు నాకు ఇష్టం అని దాని బాల్కనీ కుండీలో విరఖాసిన మల్లెపూలు పట్టుకు వచ్చి మాలకడు తోంది.

ఆ రోజుల్లో మల్లెల కాలమంతా అక్కడో ఇక్కడో తెచ్చుకుని పూలమాల తలలో పెట్టుకపోతే తోచేది కాదు.

ఒకసారి ఆ మల్లెపూల కోసం నా క్లాన్ మేట్కి తెలుగు నోట్టీ రాసిపెడి మరోసారి ఏకంగా మూరెడు మాల కోసం పరీక్షలో రెండు పేజీలు రాసిచ్చి దొరికిపోయాను. అలాటి మల్లెపూల ప్రేమ నాది.

చటుక్కున గుర్తుకు వచ్చింది, క్రితం ఏడాడి ఇదే మల్లెపూల సమయం.

రోజు పొడ్చునా సాయంత్రం ఇంటి చుట్టూ ఉన్న మొక్కలకి నీళ్ళు పట్టడం ఎంత ఆనందంగా ఉండేదో. చూస్తుండ గానే మొగ్గ తొడిగి చెట్టు నిండా పరచుకు న్నాయి తెల్లముత్యాల్లా మల్లెమొగ్గలు. ఎంత సంబరం వేసిందో.

ఎంత ఖరీదేనా సీజనంతా మూరెడు మల్లెపూల కొనుక్కుని అయితే తలలో తురుముకోడం లేదా ప్రాణంగా చూసుకునే రాధాకృష్ణ పాలరాతి బొమ్మకు వయ్యడం ఏళ్ళకేళ్ళు చేసిన పని,

తనకంటూ తను పెట్టుకున్న ఖర్చు ఏదైనా ఉంటే ఆ మల్లెపూల ఖర్చే.

ఆలాంటిది, ఓ సాయంత్రం వేళ మొగులన్నీ తెంపుకు మాలకట్టుకు తెల్లారి తలనిండుగా అలంకరించుకున్న కోడలు మాటవరసకైనా అడగలేదు.

ఎందుకు అడుగుతుంది ఆధునిక యుగంలో పుట్టి అమెరికాలో ఉద్యోగం చేస్తున్న సాహతన భావాలున్న ఆమెకు నాకు భర్త లేడనే స్పృహ వీడదుగా.

అయినా అయినకూ మల్లెపూలకూ ఏమిటీ సంబంధం? తను లేరిని తిండి తినడం మానేసానా, నీళ్ళు తాగడం మానేశానా, ఊపిరి సీల్చడం మానుకు న్నానా? మల్లెలు నా ఊపిరి, నా ఆకలి, నా దాహం. ఎవరికి చెప్పును ఈ మాట.

నా ఇష్టాన్ని గుర్తుపెట్టుకుని నాకోసం మాల అల్లుతున్న కనకం వంక చూసాను.

వయసు ఎంతైనేం, ఏ స్థితిలో ఉంటేనేం, జుట్టు నలుపైతేనేం తెలుపయితేనేం మల్లెలు మల్లలే కదా మనమలను చూసి రంగు మారిపోవు, పరిమళం మర్చిపోవు.

అప్పను వసంత తెలీకేం? ఆ రోజుల్లో కారూ, ఫోనూ పెద్ద తోటా ఉన్న ఎలిపీసీ సుందరంగారి అమ్మాయే. మా ఇళ్ళ ముందుండే పెద్ద ఇల్లు వాళ్ళదే.

ఎన్ని సార్లు మల్లెపూల కోసం వాళ్ళించికి వెళ్ళి కుక్కకు భయపడి బయటిమండే దాన్ని పిలిచి ఆడిగే దాన్ని. ఎంత నిక్కు చూపేది?

“మేం పూలు చెట్లకే ఉంచుతాం? కోస్తే

అందం ఏముంటుంది? అయినా అడిగావు కదా ఉండు” అంటూ రెండంటే రెండు మల్లెలు తెచ్చి చేతిలో పెట్టేది.

నిజానికి ఇద్దరం ఒక వయసే, నా క్ల్స్ కాని నేను చదివేది గవర్నమెంట్ స్కూల్, అదేమా ప్రైవేట్ ఇంగ్లీష్ మీడియమ్ స్కూల్. కారులో స్కూల్కి వెళ్ళివాళ్ళు - యూనిఫాం వేసుకుని అందుకే అంత టెక్కు.

అక్కడికి దాని చదువే చదువైనట్టు మేం నిరక్షరాస్యుల మన్మట్టు చూసేది.

నాలాగే బీఎస్ చదివే నేను బాంక్ ఉద్యోగానికి వెళ్తే అది టీచర్ ట్రైనింగ్కి వెళ్ళడం వరకు ప్రతిష్టంగా తెలుసు.

పరోష్టంగా అడపా దడపా విన్నది, నలబైల్కి వచ్చినా పెళ్ళికలేదని బాంక్ ఆఫీసర్ అయితే తప్ప చేసుకోనని వెతుకుతోందని. ఏదో ప్రైవేట్ స్కూల్లో టీచర్గా ఉందని.

నలబైలంటే ఆరోజుల్లో పెళ్ళివయ సుకు రట్టింపు. మా అబ్బాయిలే ఇర్వై, పదహారేళ్ళ వాళ్ళు.

మొదటి సంబంధం దౌరకడం కష్టమే.

“మేం ఆఫీసర్ పిల్లలం. మా పోయాకు తగ్గవాడినే పెళ్ళి చేసుకుంటాం” అనేదట.

“వసంత తెలియకేం, ఏమైంది?”

అత్రంగా అడిగాను.

“పొపం, దాని పరిస్థితి ఏమీ బాగాలేదు. ఇది తగిన వాడు దౌరకలేదని పెళ్ళి చేసుకోలేదు. తల్లి తండ్రి పోయాక అన్నదమ్ములు ఇల్లు అమ్ముకున్నారు”

అయ్యా అంత పెద్ద తోటా ఇల్లా.

“ఇది దెబ్బాడితే ఓ పది లక్ష్మలు

చేతిలో పెట్టారట. అదేమా చిన్నన్న ఇల్లు కడుతున్న వడ్డీ ఇస్తాను అంటే వాడికిచ్చింది. స్వంత తోబుట్టువే అని పత్రం గిత్రం రాసుకోలేదు. వాడు కొన్నాళ్ళు బాగానే ఇచ్చాడు. తరువాత అసలు మాట దేవుడెరుగు వడ్డీ కూడా ఇష్టప్పేదట”

అయ్యా పాపం.

“వయసు పెరగటం, టెస్సన్న దీనికి మగరూ, బీపీ మందులకే కావాలి ఓ రెండు వేలు”

“పెన్నవ్ రాదా?”

“ప్రైవేట్ స్కూల్ కదా, పని చేసినంత వరకే జీతాలు. ఓ నలుగురికి టూయిస్ట్లు చెప్పుకుంటోంది, ఇంటాడై, మందులు, అన్నింటికి మించి ఒంటరితనం. డబ్బు చాలక అప్పుడప్పుడూ ఇళ్ళలో తద్దినాలకో, చిన్న చిన్న ఫండ్క్స్ లకో వంటలు చెయ్యాడానికి వెళ్తుంది. అలానే ఒకసారి మా ఇంటికి వస్తే తెలిసింది.”

మనసు చివుక్కుమంది.

ఓడలు బళ్ళవడం బళ్ళు ఓడలవడం ఇచేసేమా.

కనకం మాల కట్టడం పూర్తి చేసి దాన్ని రెండుగా చేసి ఒకటి నా వెండి తీగల తలలో తురిమి ఒకటి తను పెట్టుకుంది.

సాహతన ఆధునిక ప్రీ జాతి కన్నా నా నెచ్చేలి వెయ్యితలు ఉన్నతంగా కనిపించింది నాకు.

“ఒక సారి చూసి వద్దామా?”

“చూసి రాడం కాదు కనకం, ఇప్పుడే నా మనసులో ఒక ఆలోచన వచ్చింది. ఇంత పెద్ద మూడు బెడ్ రూమ్లల ఇంట్లో మరో ఇర్దరిని ఉంచుకోలేనా? అని ఏదో ఉడుత సాయం, పైగా ఒకరికొకరం... చేతవైనంతలో ...”

కనకం ఒక్కసారి నన్ను గుండెలకు హతుకుని - “నీ వెంటే నేనూ, అచ్చం మల్లె పుప్పులా ఉన్నావే నీ మనసు దాని పరిమళమూ కలిసి.

నిజమే చిన్ననాటి నుండి మల్లెలను ఇష్టపడి నీ మనసులో ఆ పరిమళం ఇంకిపోయింది” అంది కనకం తేలికపడిన తెల్లపబ్బులూ.



నారీ శక్తిని చాటి చెప్పున్న మహిళలు

ప్రీ శక్తిని అధ్యాతంగా చిత్రించిన వ్యాసం...



పింగళి భాగ్యలక్ష్మి
97047 25609

“యైత్రి నార్యస్తు పూజ్యంతే
రమంతే, తత్త్వ దేవతాః” అనేది ఆర్యోక్తి:
ఎక్కడ ప్రీలు పూజలందుకుంటారో
అక్కడ దేవతలు కొలువై ఉంటారు అని
అర్థం. నిజమే మరి సమాజంలో ప్రీకి
నేడు ఎంతో ప్రాధాన్యత పెరిగింది.
ముఖ్యంగా ఉద్దోగం చేస్తున్న మహిళల
పట్ల సమాజ దృక్పథం పూర్తిగా మారింది.
అలాగే ఆమె పనిచేస్తున్న సంస్థలో
భద్రతవై కూడా ప్రభుత్వాలు, ఆయా
సంప్రలు బాధ్యత తీసుకొని తగిన రక్షణ
కల్పించడానికి చక్కని చర్యలు తీసుకుని
ఆమెను తోబుట్టువులా ఆదరిస్తున్నారు.
“సమ సమాజ నిర్మాణమే నీ ధ్యేయం
సకలజనుల సౌభాగ్యమే నీ లక్ష్యం” అన్న
శ్రీశ్రీ మాటలు నేటితరం ప్రీలకి చక్కగా
సరిపోతాయి. సమాజ నిర్మాణంలో ప్రీ
పాత్ర ఎంతో ఉన్నతమైంది. అందుకే ‘ప్రీ
సమానత్వమే మన ప్రగతికి మూలం’.
ఇదే నినాదంతో మహిళలు అందిస్తున్న
సేవలకు గుర్తింపుగా ప్రతి ఏడు మార్చి
8న అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని
జరుపుకుంటున్నాం. మహిళలు
ఆత్మగౌరవంతో స్వశక్తితో ఆర్థిక
అవసరాలను తానే తీర్చుకోగలిగే గొప్ప
అవకాశాలను తామే స్వయంగా
నిర్మించుకొని “ప్రీ శక్తి “అంతే ఏమిటో
ప్రపంచానికి డాటి చెబుతున్నారు.

ప్రీ తత్వాన్ని, మాత్రతాన్ని
సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తున్నటువంటి

ప్రతి మహిళ యొక్క సౌశీల్యాన్ని
అభినందించే రోజు ఈ ‘అంతర్జాతీయ
మహిళా దినోత్సవం’. అన్నింటినీ
సమన్వయపరచుకోగల ప్రతిని ప్రీకి
ప్రత్యేకంగా భగవంతుడు ప్రసాదించాడు.
ఈ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం
అనేది కార్మిక ఉద్యమం నుంచి
పుట్టుకొచ్చింది. తక్కువ పనిగంటలు,
మెరుగైన జీతం, ఓటుమాక్కు కోసం 15
వేల మంది మహిళలు న్యాయార్థు
సిటీలో ప్రదర్శన చేశారు. వీరి డిమాండ్సు
దృష్టిలో పెట్టుకుని అమెరికా 1919లో
జూతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని
ప్రకటించింది. ఐక్యరాజ్యసమితి కూడా
1975 మార్చి 8 నుంచి అధికారికంగా
అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని
నిర్వహించడం ప్రారంభించింది.
సామాజికంగా, రాజకీయ రంగంలోనూ,
ఆర్థిక రంగంలోనూ మహిళలు ఎంత
మేరకు ఎదిగారో తెలుసుకుని వేడుక
చేసుకునే రోజుగా దీనిని అభివర్ణించవచ్చు.

విద్యా, వ్యాపారం, రాజకీయాలు,
వైద్యం, క్రీడలు, టెక్నాలజీ, అంతరిక్షం,
బ్యాంకింగ్, సాహిత్యం వంటి పలు
రంగాలలో మహిళలు రాణిస్తూ ఇంకా
చెప్పాలంటే అవని నుండి అంతరిక్షం
పరకు వడివడిగా అడుగులు వేస్తూ రంగం
ఏదైనా ఉన్నత శిఖరాలను చేరుకుని ప్రీ
శక్తిని చాటి చెప్పున్నారు. సృష్టి మూలం
మహిళ అని నిరూపిస్తూ అడుగులు

ముందుకు వేస్తూ దాంట్లో కష్టమైనా,
సుఖమైన, సంతోషమైన మనం సాధించాలి
అనే పట్టుదలతో ఆంక్షల సంకెళ్ళను
తెంచుకుని అన్ని రంగాలలో ముందుకు
సాగుతూ విజయాన్ని సాంతం
చేసుకుంటున్నారు.

నేడు ప్రీలు అడుగు పెట్టుని రంగం
లేదు. అపని నుంచి అంతరిక్షం వరకు
ఎక్కడిక్కెనా దూసుకుపోగల ఘైర్యం,
చురుకు, ఓర్చు, నేర్చు, సాహసం ప్రీలు
సాంతం చేసుకున్నారు. అలాగే తెలుగు
సాహిత్యంలో రచనలు చేస్తున్న మహిళల
సంఖ్య నానాటికి పెరుగుతుంది. ప్రాచీన
సాహిత్యంలో వెలుగులోకి వచ్చిన కవయి
త్రుల సంఖ్య తక్కువగానే కనిపిస్తున్నా
అధునిక కాలంలో రాశిలోనూ, వాసిలోనూ
ఎక్కువగానే కనిపిస్తుంది. ప్రాచీన
భారతదేశంలో కూడా ఆరవ శతాబ్దిం
నుంచి బౌద్ధ బిధ్యకిల నుండి రచనలు
చేయడం మొదలుపెట్టారు. కర్ణాటక
ప్రాంత నివాసి అయిన విజ్ఞిక అనే
రచయిత్రిని మహాకవి కాళిదాసు
ప్రతిభతో పోలుస్తారు. అలాగే తొమ్మిదవ
శతాబ్దిపు ప్రాకృత పండితుడు రాజశేఖర్
రెడ్డి భార్య అవంతి సుందరి ప్రాకృతంలో
కవిత్వాన్ని సృజించింది.

భారతదేశంలో లబ్ధ ప్రతిష్ఠలైన
కవయిత్రులలో మాలతీ చందురార్,
ఇల్లిందల సరస్వతి, అబూబారి ఛాయాదేవి,
కాత్యాయని విద్యుతేవా, వాసిరట్టి సీతాదేవి..

లాంటి ఎందరో మహిళా మఱలు మంచి విద్యావంతులుగా, తెలుగు కథ, వ్యాస రచయిత్రులుగా వాసికొక్కారు. బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలులుగా కూడా వినుతి కొక్కారు. ఏరంతా మహిళా సాధికార దిశగా మధ్యతరగతి కటుంబంలోని ప్రీలు ఎదుర్కొనే సమస్యల గురించి, పురుషాధిక్యతకు లోబిడిన ప్రీల గురించి, మార్కెట్‌జమ్, ప్రీవాద దృక్షఫం, సిద్ధాంతాలు, కట్టుబాట్లు, మూడు విశ్వాసాలపై అద్భుతమైన రచనలు చేసి మహిళా తల్లులకి అండగా నిలిచారనే చెప్పాలి. అలాగే రాజకీయ ఉద్దండ పండితురాలైన సరోజినిసాయుడు కూడా తెలుగు సమాజానికి అద్దంపట్టే ఎన్నో రచనలు చేసి ప్రీ శక్తిని విశ్వవ్యాపితం చేశారు. వీరిలో మాలతి చందూర్, అబ్బారి ఛాయాదేవి, ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారాన్ని సౌంతం చేసుకుని “నారీశక్తి” అంటే ఏమిటో ఎలుగెత్తి

చాటారు.

ప్రీ మూర్తి అన్నం కలిపి గోరుముద్దులు తినిపించేటప్పుడు తన బిడ్డపై ఉన్న ప్రేమని కూడా కలిపి మరీ తినిపిస్తుంది. ఆ బిడ్డ ఎంతో ఇష్టంగా తింటుంటే ఆ తల్లి కడుపు ఆనందంతో నిండిపోతుంది. అదే ప్రీ మూర్తి గొప్పతనమంచే. ఇంత గొప్పగా ప్రేమామృతాలు కురిపిస్తున్న ప్రీమూర్తి ఎక్కడ చూసినా వంచనకు గురవుతూనే ఉంది. ఇంటా, బయటా బాధ్యతలు సమతూకం చేసుకుంటూ ముందుకు సాగిపోతున్న ప్రీలపై కొంతమంది మృగాభ్యు చేసే దారుణ అఘాయిత్యాలకు అంతు లేకుండా పోతుంది. వీటిని నియంత్రించడానికి ప్రభుత్వం ఎంత కరిన చట్టాలు తీసుకొచ్చినా అఘాయిత్యాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. అలాగే ప్రభుత్వం వారు కూడా మహిళలకు మరింత భద్రత కల్పించే ఏధంగా చక్కని దిశచట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టి దీని ద్వారా శిక్షణీ కరినతరం చేస్తూ దోషికి తక్కణమే శిక్షపడేలా వట్టంలో

మార్పులు తెచ్చి మహిళల రక్షణకు మేమున్నామంటూ అభివృద్ధి పథంలోకి దూసుకు వెడుతున్నాయి ప్రభుత్వాలు. అలాగే ప్రతి పట్టణాల్లో, గ్రామాల్లో దిశ పోలీన్ స్టేషన్లు ఏర్పాటు చేసి నేరగాళ్లలో మార్పు వచ్చేలా చేస్తున్నాయి. అలాగే ప్రభుత్వాలు కూడా మహిళలకు మరింత అండగా, రక్షణగా ఉండే విధంగా మహిళల ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగు పరిచే దిశగా పనిచేస్తున్నాయి. ప్రతి ఒక్కరికి “రోటి, కపడా, మఖాన్” ఎంత అవసరమో గుర్తించి మహిళలకు చక్కని పథకాలను ప్రవేశపెట్టి వాటిని మహిళా అవసరాలకు అనుగుణంగా అందిస్తూ ప్రతి మహిళ కళ్లల్లో వెలుగు రేఖల్ని నిరపుతున్నారు. ఇలా ప్రతి మహిళా కూడా ప్రభుత్వాలు అందించే సహాయాన్ని సొంతం చేసుకుని తమ బిడ్డల్ని చక్కగా చదివిస్తూ భావిభారత సారులుగా తీర్చిదిద్దుతూ ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేస్తుంటే అదే మార్పునిజ్ఞేన మహిళా దినోత్సవం.



సంవత్సరంలో, పోలోఫోవ్ “అండ్ క్లోర్ ఫ్లోన్ ది డాన్” రాయడం ప్రారంభించాడు. ఇది పూర్తి చేయడానికి అతనికి 1926 నుంచి 1940 వరకు అంటే పద్మాలుగు సంవత్సరాలు పట్టింది. ఇది సోనియ్ టీ ప్స్టోరికల్ ఫిఫ్సన్లో వచ్చింది. అత్యధిక పాతకులు చదివిన రచనగా చరిత్రక్కెళ్లింది. ఈం రచన అతనికి 1941లో స్టేట్ స్టోర్ బహుమతిని సంపాదించి పెట్టింది. లెన్ని బహుమతిని పొందిన మరో నవల పర్ట్రైన్ సాయిల్ అంటట్టు” పూర్తి చేయడానికి 28 సంవత్సరాలు పట్టింది. ఇది రెండు భాగాలతో కూడి ఉంది, స్టోర్ ఆఫ్ టుమార్ (1932) మరియు పోర్టో ఆన్ ది డాన్ (1960), మరియు డాన్ ప్రాంతంలో సొమాపొక్కిరణ సమయంలో జీవితాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. ఇది సామ్యవాద వాస్తవికతకు శక్తివంతమైన ఉదాహరణగా వేర్కొనబడింది. “ది ఫేల్ ఆఫ్ ఎ మాన్” (1957) అనే చిన్న కథ ప్రముఖ రఘ్యు చలనచిత్రంగా రూపొందించబడింది. పోలోఫోవ్ యొక్క సేకరించిన రచనలు 1956 మరియు 1960 మధ్య ఎనిమిది సంపుటాలుగా ప్రచారించబడ్డాయి మరియు అతనికి 1965లో సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతి లభించింది.

అనుభవాలనే నవలలుగా రూపొందించిన మిఖాయల్ అలెక్సాండ్రోవ్ వోలోఫ్స్ వ్హోవ్

మిఖాయల్ అలెక్సాండ్రోవ్ వోలోఫ్స్ వ్హోవ్ రఘ్యు నవలా రచయిత. ఆయన 1905 ఫిబ్రవరి 1న జన్మించాడు. ప్రధానంగా అతని అత్యంత ప్రసిద్ధ నవల క్లోర్ ఫ్లోన్ ది డాన్లో ఆయనకు మంచి పేరు తెచ్చింది. పోలోఫోవ్ తన 17వ ఏట రాయడం ప్రారంభించాడు. అతను తన మొదటి రచన అయిన “ది బర్త్మూర్కు” అనే చిన్న కథను 19 ఏళ్ల వయసులో రాశాడు. 1922లో పోలోఫోవ్ జర్బలిస్టు కావడానికి మాన్స్కు వెళ్లడు. అతను 1922 నుండి 1924 రాకు ఆయన అడపాదపా రచయితల సెమినార్లలో” కూడా పాల్గొన్నాడు. అతని మొదటి ప్రచురించిన రచన ఒక వ్యంగ్య కథనం “ది టెస్ట్” ఈ కథ 19 అక్టోబర్ 1923న ప్రచురించబడినది. పోలోఫోవ్ యొక్క మొదటి పుస్తకం టేల్స్ ఫ్రమ్ ది డాన్, ఇది మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం, మరియు రఘ్యు అంతర్యాద్ధం సమయంలో అతని స్థానిక ప్రాంతంలో అతని వ్యక్తిగత అనుభవాల ఆధారంగా రాసిన కథల సమాపం. ఇది 1926లో ప్రచురించబడింది. “సఫల్యోనోక్” కథ, పోలీకంగా అతని బాల్యం ఆధారంగా రాయబడింది. తరువాత ఒక ప్రసిద్ధ చలనచిత్రంగా రూపొందించ బడింది. అదే

శివాని ఐ.ఎ.ఎస్

కష్టాలకు లొంగక కొనసాగిన ఒక ఆడపిల్ల...



అన్యం పద్మజ రెడ్డి
94415 07852

“ను వ్యవైనా చెప్పుమ్మా పై
వదువులు నా వల్ల కాదు. ఎలాగోలా డిగ్రీ
వరకు చదివించాను. అవతల తమ్ముడి
మెడిసిన్ సీట్కి ఫీజు కట్టాలి.

నీకు తురగా పెళ్లి చేయాలి. నీ
తర్వాత ఇంకో చెల్లెలు ఉందన్న సంగతి
మర్మిపోతున్నావు.” తెగేసి చెప్పాడు
రాఘవాచారి.

“అది కాదు నాన్నా! ముందు భవానీ
పెళ్లి చేసేద్దాం. నేను చదువుకుంటాను”
బ్రతిమాలుతున్నట్లు అన్నది.

“శివానీ!” అరిచాడు రాఘవాచారి.
ఉలిక్కిపడి చూసింది శివాని, తల్లి
అనసూయ వైపు.

“ఏమిటమ్మా” ఇది

నాన్నకి నువ్వైనా చెప్పలేవా!
తమ్ముడిని చదివిస్తున్నారు కదా, నా
చదువుకు ఎందుకు అడ్డు
పడుతున్నారు” అంటూ దీనందా
అడిగింది. అప్పుడు తను
చాదస్త్రానికి, ఇప్పుడు కూతురు
వివక్షకి బలయ్యారు.
మహికాభ్యుదయం ఎక్కడ
జిల్లిగింది లర్ధం కాలేచు
అనసూయకి. కూతురికి
సమాధానం చెప్పలేక కన్నిటిని
రెపుల మాటున దాచేసి తన వంకే
గుఢు నీరు కుక్కుకుంటూ చూస్తున్న
శివాని నుండి చూపు తిప్పుకుని
మౌనంగా చీర కుట్టిక్కు సర్దింది.

దాదాపు రెండు గంటలుగా
సాగుతుంది వారిద్దరి వాగ్దొదం.
మౌనంగా నింటూ కూర్చుంది అనసూయ.
ఒకప్పటి తనని చూస్తుంది కూతురిలో.
పక్క ఊరికి పెళ్లి చదువుకుంటానంటే
ససేమిరా అన్నారు నాన్నగారు. ఉన్న
ఊర్చో ఐదో తరగతిలోనే ఆగిపోయింది
చదువు. పెద్దమనిషి కాగానే పెళ్లి చేసి
పంపేళారు.

కూతురికి సపోర్ట్ చేయాలని ఉన్నా
పెద్దగా చదువుకోని తన మాట భర్త
లెక్కచేయరని తెలిసి మౌనంగా
ఉండిపోయింది.

రాఘవాచారి సరస్వతీనగర్
శివాలయం పూజారి. శుభకార్యాలు
వంటివి కూడా చేస్తూ సంసారం నెట్టు
కొస్తున్నాడు. శివాని పెద్దకూతురు. రెండో
అమ్మాయి భవాని, మూడోవాడు
కార్ట్రీకేయ.

కొడుకుని డాక్టర్ ని చేయాలని ఆయన
కోరిక.

శివాని మంచి తెలివి గలది. ఐ.ఎ.ఎస్
తన కల. దానికిసమే నాన్నతో
అర్థమొంట చేసింది ఇప్పటిదాకా.
కానీ స్థోమత లేని కారణంగా తాను
బాగున్నపుడే కూతుల్క పెళ్లిభ్యు
చేసేయాలని తొందరపడుతున్నాడు
రాఘవాచారి.

“మంచి కుటుంబం అబ్బాయి డిగ్రీ

పూర్తి చేసి పోరోహిత్యంలోనే ప్రింట్‌డ్యూటు.
పొర్ట్‌టీప్‌రం రామాలయంలో పూజారి.
శివాని పోలో చూసి నచ్చిందని కానీ కట్టుం
అక్కలేదన్నారు. ఈరోజు అమ్మాయిని
చూసుకోవడానికి పెళ్లివారు వస్తున్నారు
శివానిని తయారు చేయమని” భార్యను
పురమాయించాడు.

“ఏమిటమ్మా ఇది నాన్నకి నువ్వైనా
చెప్పలేవా! తమ్ముడిని చదివిస్తున్నారు
కదా, నా చదువుకు ఎందుకు అడ్డు
పడుతున్నారు” అంటూ దీనంగా
అడిగింది.

అప్పుడు తను చాదస్త్రానికి, ఇప్పుడు
కూతురు వివక్షకి బలయ్యారు.
మహికాభ్యుదయం ఎక్కడ జరిగిందో
అర్థం కాలేదు అనసూయకి. కూతురికి
సమాధానం చెప్పలేక కన్నిటిని రెప్పల
మాటున దాచేసి తన వంకే గుడ్ల నీరు
కుక్కుకుంటూ చూస్తున్న శివాని నుండి
చూపు తిప్పుకుని మౌనంగా చీర కుచ్చిభ్యు
సర్దింది.

మధ్యతరగతి కట్టుబాట్ల నడుమ
పెరిగిందేమా తండ్రిని ఎదిరించే సాహసం
చేయలేక కళ్ళముందే కల ముక్కల
వుతుంటే నిస్ససోయంగా తల దించుకుని
కూర్చుంది పెళ్లిచూపులకు.

ఉన్నంతలో మునంగానే చేశారు పెళ్లి.
సంవత్సరం తిరక్కుండానే రెండో
కూతురు పెళ్లి కూడా చేసి, కొడుకు

మెడికల్ కాలేజీ ఫీజు కట్టి ఊపిరి
తీసుకున్నాడు రాఘవాచారి.

శివాని ఒక బిడ్డకు తల్లి అయినా
తీరని కల గుర్తొచ్చి అప్పుడప్పుడు బాధ
పడుతుంది.

రెండేళ్ల గడిచాయి. దురదృష్టవశాత్తు
బక రోడ్ యాక్సిడెంట్ లో శివాని భర్త
చనిపోవడం, చంకలో బిడ్డతో శివాని
పుట్టిల్లు చేరడం జరిగిపోయింది.

“తనేం పాపం చేసింది ఇలా జరిగింది.
బిడ్డని ఎలా పోషించుకోవాలి.” కన్నిరు
ముస్తీరుగా విలపించింది.

భవిష్యత్తు అంధకార బంధురంగా
కనిపించింది. ప్రైవేట్ టీచర్గా చిన్న
ఉద్యోగంలో చేరి రోజులు నెట్లుకొస్తుంది
శివాని.

“మనం ఉన్నంత కాలం
పర్మాలేదు. తర్వాత కూతురి భవిష్యత్తు
ఏంటండి.” కన్నిళ్లు పెట్టుకుంది
అనసూయ.

“అదే ఆలోచిస్తున్నాను అనసూయ!
చిన్న ఉద్యోగంలో బిడ్డని ఎలా
పెంచగలదు. ఆ దేవుడు దానికి చాలా
అన్యాయం చేశాడు.”

“నేనో మాట చెప్పాను కోప్పడరుగా”
అంది అనసూయ.

“లేదులే చెప్పు” ఏమిటన్నట్టు
చూసాడు.

“శివానిని మళ్ళీ చదివిద్దామండీ” భర్త
మొహంలోకి సూటిగా చూస్తూ
సంశయంగా అంది అనసూయ.

ఆలోచనలో పడ్డాడు రాఘవాచారి.
కష్టపడి చదివించిన కొడుకు అమెరికాలో
సెటీల్ అయ్యాడు. ఎాడి నుంచి ఆశించేది
ఏమీ లేదు. శివాని జీవితం ఒక దారిలో
పెట్టడానికి దైర్యం చేయక
తప్పడనిపించింది రాఘవాచారికి. ఉన్న
ఎకరం పాలం అమ్మి కూతురిని
చదివించాడు.

శివాని ఐ.ఎ.ఎన్ రివాల్యూంగ్ షైర్లో
కూర్చుని టెబుల్ మీద ఉన్న నేమ్ స్లైట్స్ ని
అదేపనిగా చూసింది. జీవితం బంటుని
చేసినందుకు బాధ పడాలో, తన కల
నెరవేరినందుకు సంతోషించాలో అర్థం



కాలేదు శివానికి.

“అంతేలే ఒకటి దక్కితే ఒకటి
కోల్పోవాలి. ఇదే కదా జీవితం.” అనుకుని
నిట్టుచ్చింది.

ఉండేళ్ల గడిచాయి. దురదృష్టవశాత్తు ఒక రోడ్ యాక్సిడెంట్ లో శివాని భర్త చనిపోవడం,
చంకలో బిడ్డతో శివాని పుట్టిల్లు చేరడం జరిగిపోయింది.
“తనేం పాపం చేసింది ఇలా జరిగింది. బిడ్డని ఎలా పోషించుకోవాలి.” కన్నిరు
ముస్తీరుగా విలపించింది.
భవిష్యత్తు అంధకార బంధురంగా కనిపించింది. ప్రైవేట్ టీచర్గా చిన్న ఉద్యోగంలో చేరి రోజులు నెట్లుకొస్తుంది
శివాని.“మనం ఉన్నంత కాలం పర్మాలేదు. తర్వాత కూతురి భవిష్యత్తు ఏంటండి.” కన్నిళ్లు పెట్టుకుంది అనసూయ.

“శివానీ అడిగిప్పుడే ఒప్పుకొని ఉన్టే దాని జీవితంలో ఈ విషాదం దాసురించేది కాదేమా నేను తప్ప చేశాను అనసూయ” లాన్లో కూర్చుని దూరంగా ట్రైవర్తో ఆడుకుంటున్న నాలుగేళ్ల మనవరాలిని చూస్తూ భార్య ఇచ్చిన కాఫీ తాగుతూ అన్నాడు. తడి కణ్ణు ఒత్తుకుంటూ రాఘవాచారి.

“విధిరాత ఏం చేస్తాం లెండి లక్ష్మలు పోసి కొడుకుని చదివించాము. వాడు ఎక్కుడో దూరంగా ఉన్నాడు. ఈ వయసులో కూతురు ఆసరా అయింది”. నిట్టుచ్చింది అనసూయ.

“నా జీవితం ఆడపిల్లల్ని కన్న తండ్రులందరికీ ఒక గుణపారం కావాలి.” అని కుర్చీలోంచి లేచి భుజం మీద కండువా సర్రుకుని ట్రైవర్ని పిలిచి కారు సిద్ధం చేయమన్నాడు. మనవరాలిని డాన్ క్లాస్‌కి తీసుకెళతానని భార్యకి చెప్పి బయలుదేరాడు రాఘవాచారి. చిన్నగా నిట్టురుస్తా వారు వెళ్లే దాకా చూసి ఖాళీ కుప్పు తీసుకుని శివాని వచ్చే టైం అయ్యాడని అనుకుంటూ లోపలికి వెళ్లిపోయింది అనసూయ.



లక్ష్మీ శారదలు...

నాటి స్త్రీ జంట కవయిత్రుల పసందైన సాహిత్యం...



రాజేశ్వరీ బివాకర్ల
93437 16723

1951లో

స్వర్ణకంకణం పొందారు గిడుగు లక్ష్మీకాంతమ్మగారు. గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారి అన్న కుమారుడైన గిడుగు వేంకట రామమూర్తి పంతులుగారు ఈ కవయిత్రి భర్త. వారూ మంచికవి, పండితులు. భార్యకు, చెల్లిశారదాంబకు కవిత్వ రచనాభాషాపము నిచ్చారు. రామమూర్తి పంతులుగారు ఇన్సెప్టకర్ ఆఫ్ స్కూల్స్‌గా పనిశారు.

లక్ష్మీకాంతమ్మగారు భర్త వద్ద సంస్కృతం నేర్చుకున్నారు. ఆమె సంగీతంలో ప్రవీణరాలు. లక్ష్మీ కాంతమ్మగారు కవిత్వం రాసే తోలినాళ్లలో ఆడపడుచు జోస్వలగడ్డ శారదాంబ తోడయ్యారు. శారదాంబగారి భర్త శ్రీ జోస్వలగడ్డ సత్యానారాయణ మూర్తిగారు. 1926 కలకత్తాలో “టాగుర్ ప్రైజ్” పొందిన ప్రతిభాశాలి.

వారిద్దరూ ‘లక్ష్మీశారదలు’ అనే పేరుతో జంటకవయిత్రులుగా కవితలు అల్లారు. లక్ష్మీశారదా గీతములు, లక్ష్మీశారదా శతకములు, లక్ష్మీశారదా సుభాషితములు, లక్ష్మీశారదా కుమారీనితి జంట కవయిత్రుల పేరుతో ఉన్నాయి.

గిడుగు లక్ష్మీకాంతమ్మగారి భర్త ఉద్యోగరిత్యా బదిలీ అయినప్పుడు ఆ దంపతులు ఒకరినొకరు ఎడబాసి వియోగాన్ని పొందారు. ఆ సమయంలో భార్యాభర్తలు లేఖలను రాసుకున్నారు. కవిత్వ రచనలో ఆరితేరిన సతీపతులు

రాసుకున్న ప్రతి పదమూ పద్య రూపాన భాసించింది. పూర్వం మేఘము, హంస వంటి దూతలతో విరహంలో ప్రేయసీ ప్రియులు ఒకరికొకరు సందేశాలను పంపుకుని కావ్యాలుగా రచించిన నిషయం ప్రసిద్ధమే. వీరి నడుమ నడచిన లేఖలలో పరస్పర అనురాగ ప్రకటన, సంతానము యొక్క క్షేమవార్తలు తప్ప శ్యాంగార భావప్రకటన లేదు. నీటిలో కొన్ని పద్యములనేరి లేఖదూత అను పేరున ప్రశటించారు. ఇందులో రెండుభాగములు న్నాయి. మొదటి భాగంలో భార్యాభర్తల లేఖలు, రెండవభాగంలో వియుపురాలు, తోడికోడలుగార్లతో జరిపిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు పద్యరూపంలో ఉన్నాయి. ఇవి 1934 సెప్టెంబరు నుండి 1935 జనవరి వరకూ పాగిన లేఖలు. భర్త మరణించిన పిదప “లక్ష్మీకాంతమ్మగారు కన్నిరు” కావ్యాన్ని రాశారు.

ఉద్యోగరిత్యా దూరప్రాంతంలో ఉన్న

శ్రీ లక్ష్మీశారదా శతకములు

శ్రీమానుచిత శతకము.

శారదాపతి శతకము.

చాముషమ్ములు

మి ది ది ది .

శ్రీమానుచిత శతకములు

మి ది ది .

శ్రీ పత్తి శా ర ద లు

శ్రీమానుచిత శతకములు

మి ది ది .

1931

—

[పుస్తకాలికా] [పుస్తకాలికా]

[పుస్తక

యువత సమాజ హాతమైన

రచనలు చేయాలి....

- తిరునగరి దేవకీదేవి

ఒ క్లోపు తెలంగాణ ఉద్యమంలో పాల్గొంటూనే రచనా వ్యాసంగం కొనసాగించారు. నిమర్శకులుగా కథకులుగా ప్రసిద్ధులైన తిరునగరి దేవకీదేవితో ప్రముఖ కవయిత్రి గోగుళ్యమల ముచ్చుట మీకోసం....

మీ బాల్యం గురించి చెప్పారా?

మా బాపుడి హుబ్బాబాబా. నేను పుట్టింది కూడా అక్కడే. జరుగుబాటు లేక నా ఐదేళ్ళ వయసులో హానుమకొండకు వచ్చినం. అంటే అమ్మమ్మ దగ్గరికి. అది మొదలు నా జీవితమంతా అమ్మమ్మ దగ్గరే హానుమకొండలో కొనసాగింది. అది ఉమ్మడి కుటంబమని చెప్పలేము. కానీ ఆ ఇంట్లో అమ్మమ్మ, మా బాపు, నా చెల్లెలు క్రష్ణ ఉండేవాళ్ళం. ఇక మా అమ్మ ఉందోగాల వేట ఎండమావిలో నీళ్ళే. చిన్నా చితుకా ఉందోగాలు చేసినా మా జీవితానికి అత్తెసరు కూడా కాలేదు. నా పియుసి వరకూ అమ్మ వస్తూపోతూ ఉండేదే తప్ప స్థిరంగా ఆ యింట్లో ఉండేది కాదు. అందువల్ల ఆ ఇంట్లో అమ్మమ్మ, బాపు, నేను, మా చెల్లె క్రష్ణ ఉండేవాళ్ళం, నాకు ఆరుగురు మేనమామలు, ఆ ఇల్లు అందరికి ఒక విడిది. వేర్చేరు ఊళ్ళల్లో పనిచేసే మామయ్యలు, అత్తయ్యలు, పిల్లలు హానుమకొండకు వస్తూపోతూ ఉండేవాళ్ళు. కుటుంబానికి సంబంధించిన మంచి చెడు అంతా ఆ ఇంట్లోనే.

అందరూ టీచర్లే, ఆడపిల్ల చదువుపట్ల చాలా శ్రద్ధ చూపించేవారు మా బాపుడి భాగ్ని బడి. అది ఏకోపాధ్యాయ పారశాల అనుకొండి. ఫీజు నెలకు రెండు రూపాయలు. ఆ ఫీజుకోసం బాపు విద్యార్థుల ఇంటి చుట్టూ ప్రదర్శించేయవలసి వచ్చేది. అందువల్ల మా తిండి సారలు ఏ రోజుకారోజు తెచ్చుకోవలసి వచ్చేది శర్కర చాయుపత్తతో సహా. మీ విద్యాభ్యాసం ఎలా కొనసాగింది? మూడో తరగతి వరకు బాపు దగ్గరే. నాలుగు నుండి ఎనిమిది వరకు ప్రభుత్వ మాధ్యమిక పారశాలలో (middle school) చదివిన. మంచి మార్పులే వచ్చినె. చదువు పట్ల నా ఆసక్తిని శ్రద్ధను చూసి మా రెండో మేనమామ జనగాం తీసుకొని పోయి తను ఉందోగం చేస్తున్న జిల్లాపరిషత్ సూక్లలోనే చేర్చిను. దానికి మరో కారణం కూడా ఉంది. తొమ్మిదో తరగతిలో సాధారణంగా ఉండే ఆరు సబ్జెక్టులకు అదనంగా ఆప్సనల్ కూడా ఉండేది. మాట్లాడ్, పాప్పరీ, సంస్కృతం, డామస్టిక్ పైన్స్ ఆప్సనల్ సబ్జెక్టు. నీటిలో విద్యార్థికి అభిరుచి కలిగిన ఒక సబ్జెక్టును ఎన్సుకోవచ్చు. హాన్డ్కొండకు బాలికల పారశాలలలో ఆప్సనల్ మాట్లాడ్ లేదు. కోఎడ్యుకేషన్ జాడ కన్సించలేదు. అది జనగాంలో అందుబాటులో ఉంది. నీ మామయ్య నన్ను తీసుకుపోవడం నా

లెక్కల అభిరుచిని తీర్పగలిగింది. HSC (11th) అఱుపోతూనే హన్డ్కొండకు తిరుగుటపా.

నా ప్రమేయం లేకుండా పెద్దవాళ్ళు పింగళి విమెన్స్ కాలేజిలో పి.ము.సి.లో బి పిసికి అష్టై చేసిను. ఆ రోజుల్లో పియుసి నుండి అందరికి ఇంగ్లీషు మిడియమే. అదే కాలేజిలో 11th వరకు ఇంగ్లీష్ మిడియంలో చదివిన అమ్మా యిలు చేరడం వల్ల ఆ కాంబినేషన్లో పారాలు అర్థం చేసుకోవడంలో తారతమ్యం మమ్మిల్లి గిల్లీ పీలింగ్కు లోను చేసింది. ఫలితంగా పియుసి ఫేలయ్యాను. సప్లైంటరీలో పాసై ఆర్డర్ అండ్ పైన్స్ కాలేజిలో డిగ్రీ, ఆష్టై పిజి సెంటర్లో యం.ఎ. తెలుగు చేసిన. పిల్లలకు నా పర్యవేక్షణ తగ్గిన తర్వాత అంటే 2000 లలో పి.పెచ్.డి.లో పార్ట్ ట్రైం స్కూలర్స్ గా చేరి 2005లో పూర్తి చేసిన. రిటైరెన తర్వాత చిరకాలవాంచ ఐన యల్.యల్.బి పూర్తి చేసిన.

మీరు ఒక సాహితీవేత్తగా పరిణమించడానికి మీ కుటుంబం బాల్యం ని విధంగా సహకరించిందో వివరిస్తారా? బాపు నాకు మొదటి గురువు. నాకు చెప్పినవే కాక ఇతర పిల్లలకు చెప్పే పద్యాలు చాలా కంతతపో వచ్చేవి. ఆధ్యాత్మిక వాసనలున్న కుటుంబం కావడంతో చాలా జీవోకాలు వచ్చేవి.

కోవెలలో భగవద్గీత శ్లోకాలు చెప్పున్న విషయం పసిగట్టి నేనూ నేర్చుకోవడానికి సిద్ధమయాను. (కొన్ని రోజులే అనుకొండి. మా కుటుంబమంతా టీచర్లమయం. మా తాతగారు తిరునగరి తిరువేంగళం. ఆయన లక్ష్మీశతకం రాసిప్రు. నా పారశాల విద్య సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలు సమాంతరంగా సాగివై. వక్కత్తు పోటీలో డిగ్రీ వరకు నాకే ఫష్ట్ క్రైష్ణ. ఏడో తరగతి చదువుతున్నపుడు ఒక హస్య వివాహ పత్రిక నా కంట పడింది. దీన్ని ఒక నాటికగా మలీస్తే అన్న ఆలోచన తజుక్కున మెరిసింది. కార్యరూపం దాల్చడమేకాదు. స్నేహితులను కూడకట్టుకొని వినాయక చవితి ఉత్సవాలలో ప్రదర్శించిన. ప్రత్యేకించి రచనా వ్యాసాంగం నా కళ్ళ ముందు కనబడలేదు. జీవితమంతా ప్రభగుల్ ఫర్ ఎగ్జిస్టెన్స్‌గా సాగింది. జీవితంలో ఆర్కింగా నిలదొక్కుకొని పిల్లలు ఎదిగిన తర్వాతే నా రచనా ప్రవృత్తి మొదలైంది. దానికి నా అనుభవాలు దాలా దోహదం చేసినవి. ఉద్యోగజీవితం మీ స్పృజన రంగానికి ఆటంకంగా నిలిచిందా?

కుటుంబ బాధ్యతలు.. ఉద్యోగ నిబంధత... సహాచరుడికి గల సామాజిక సంబంధాలు స్పృజన రంగానికి ఆటంకంగా నిలిచాయనే చెప్పాలి. కానీ చిత్తపుద్ది అధ్యాపకత్వం అధ్యయనాన్ని నేర్చింది. తెలుగు అధ్యాపకురాలిగా నాకది మంచి అవకాశం. భవిష్యత్ స్పృజనకు అది ఉడ్పడిందని చెప్పాలి.



**నా కథలకన్నా విమర్శ
వ్యాసాలే ఎక్కువ. ఉద్యము
కాలంసుండి రాస్తున్న
కవితలూ చాలానే ఉన్నై.
కాకపోతే ముద్రణ రూపంలో
ఒక సంపుటిగా రాలేదు.
ప్రస్తుతం ఆ ప్రయత్నంలోనే
ఉన్న కథ విమర్శ రాసినంత
అలవోకగా కవిత రాయలేను.
మనసును కదిలించే
సంఘటన ఎదురైతే నా కలం
సుండి బలమైన కవిత్వం
వస్తుంది.**

మీ స్పృజన పరిణామాన్ని వివరించండి.
ఏడవ తరగతిలో నాటకం రాయడం
మిత్రులకు బంధువులకు కైలీ
విన్యాసాలతో ఉత్తరాలు రాయడం తప్ప
నేను రచనలాషైపు తొంగి చూడలేదు.
ఉద్యోగం వచ్చేవరకూ నా దృష్టి సాంతం
అర్థిక స్వావలంబనవైపే. డిగ్రీ... పి.బీ.



చదువుతున్న కాలంలో పోం టూర్స్ ప్రామాన్యం చెప్పు నా చదువును కొనసాగించడమే కాక కుటుంబం జరుగుబాటుకు వేస్తేళ్ళకు చస్తేళ్ళగా తోడ్పడేదాన్ని. ఉద్యోగం... పెళ్ళి... పిల్లల చదువులు.. బంధుమిత్రుల సంబంధాలు అనుబంధాలను కొనసాగిస్తున్న క్రమంలో రచనా వ్యాసంగాన్ని నా దారికి చేరనీయలేదు. అమ్మాయి అమెరికా ప్రయాణం... కొడుకు ఇంటర్వీడ్ డీమ్బల్లో చేరటంతోనే పి.పెచ్.డి.కి పూనుకున్న. పరిశోధనాంశం తెలంగాణా విమాచనోద్యమ నవలల్లో ప్రీతేతన్యం. ఈ పరిశోధన విమాచనోద్యమ సాహిత్యంతో పాటు జాతీయీద్యమ నవలలను (తెలుగు) నవలలను దేశ విదేశ ఉద్యమాలను... నాటి దొంతరలవారి భూస్వామ్య పరిస్థితులను చదివించింది. ఇది ఒక రకంగా తులనాత్మక పరిశోధనగా చెప్పుకోవచ్చు. తర్వాత రెండు సంవత్సరాలు తిరిగి కుటుంబ బాధ్యతలు. 2007లో బతుకమ్మ పాటలలో ప్రీల మనోభావాలు అనే అంశాన్ని యుజిసి మైనర్ రిసెర్చీ ప్రాజెక్టుగా మొదలు పెట్టి ఫీల్డ్ వర్క్ పూర్తి చేసిన. 2009లో రిటైర్ బౌతుండగానే మలి దశ ఉద్యమం మరు. నేను 1969 తొలిదశ ఉద్యమ కారిణిని నా అవ్య తెలంగాణ.. నాబువ్య తెలంగాణ.. నా పాట తెలంగాణ.. నా ఆట తెలంగాణ అనే నుడులతో మనేకమై పోయినదాన్ని



అవడంవలన మరిదశ ఉద్యమంతో మనేక్కొన్ని పోయిన. దాంతోపాటు నా సహచరుడి అనారోగ్యం ప్రతిమించింది. ఎనిమిది పదుల అమృ బాధ్యత. అన్ని అనివార్యమే. కానీ ఉద్యమ కాలంలో జరుగుతున్న అన్యాయాలు... నాలో ఉద్యోగాన్ని కలిగించి చాలా పూర్ణించి కవితలు రాయించివై. బట్ట నా కవితలను పత్రికలలో చూసుకునే పరపతి లేనిదాన్ని. అందువల్ల ఆ అదృష్టానికి నోచుకోకోలేదు. కాకసోతే అదేకాలంలో తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనకారుల సంకలనాలలో కొన్ని కవితలు కొన్ని వ్యాసాలు వచ్చివై. 2014 లో రాష్ట్రం సిద్ధించిన తర్వాత కవిసమేళనాలలో కవితలను చదివిన. వాటిని సంకలనాల్లో చూసుకోగలిగిన. 2016

నా పరిశోధన కాలంలో ఆయనతో అనేక విషయాలను చర్చించే దాన్ని ఆయన ఇచ్ఛిన సూచనలు నచ్చితే పాటించేదాన్ని తను పుస్తకప్రియుడు. బుక్ పొపులో ఏదైన పుస్తకం నా పరిశోధనకు పనికి వస్తుందని అనిపిస్తే వెంటనే కొని తెచ్చేవాడు. కొన్నిసార్లు ఒకే పుస్తకాన్ని ఇద్దరం కొనేవాళ్ళం. నేను రచయిత్తిగా ఎదగడాన్ని ఆయన చాలా ఇష్టపడే వాడు. తన అనారోగ్య కాలంలో నేను ఇంటిపనులలో తలమునుకల్గె ఉన్నప్పుడు నేను అంటె కావలసిన సమావేశాల సమాచారాన్ని ఇచ్చి ఆ సమావేశాలకు పోవలసిందిగా సలహా ఇచ్చేవారు. కుటుంబ బాధ్యతలలో సహకారం కన్నా రచనావ్యాసాంగంలో సహకారం మిన్న.

అక్కోబరు నెలలో నా సహచరుడు ఈ లోకాన్ని విడిచి వెళ్లిన తర్వాత నా దృష్టిని తిరిగి సాహిత్యం ఔపు మళ్ళించుకున్న. సాహిత్యం అట్లా నన్ను నా దుఃఖాన్ని ఏమరిచేందుకు తోడ్పడింది. 2017లో పూర్వేన నా బతుకమ్మ పాటల పుస్తకం 2018లో ముద్రణ రూపంలోకి వచ్చింది. రాష్ట్ర ఆపిర్లావుం రచయిత్తిగా విమర్శకు రాలిగా నిలబెట్టింది. ఆ రచనా వ్యాసంగం నిరంతరంగా కొనసాగుతున్నది.

కథా రచయిత్తి, విమర్శకురాలు, కవి పన మీరు కథారచన వైపే ఉండటానికి కారణమేమిటి?

నా కథలకన్నా విమర్శ వ్యాసాలే ఎక్కువ. ఉద్యమ కాలంనుండి రాస్తున్న కవితలూ చాలానే ఉపై. కాకసోతే ముద్రణ రూపంలో ఒక సంపుటిగా రాలేదు. ప్రస్తుతం ఆ ప్రయత్నంలోనే ఉన్న. కథ విమర్శ రాసినంత అలవోకగా కవిత రాయలేను. మనసును కదిలించే సంఘటన ఎదురైతే నా కలం నుండి బలమైన కవిత్వం వస్తుంది.

మీ సాహిత్య ప్రస్తావంలో జీవిత భాగస్థామి సహకారం ఉండా.మీ అనుభవాలు చెప్పండి?

ఉంది. నా పరిశోధన కాలంలో ఆయనతో అనేక విషయాలను చర్చించే దాన్ని. ఆయన ఇచ్చిన సూచనలు నచ్చితే పాటించేదాన్ని. తను పుస్తకప్రియుడు. బుక్ పొపులో ఏదైన పుస్తకం నా పరిశోధనకు పనికి వస్తుందని అనిపిస్తే వెంటనే కొని తెచ్చేవాడు. కొన్నిసార్లు ఒకే పుస్తకాన్ని

ఇద్దరం కొనేవాళ్ళం. నేను రచయిత్తిగా, వక్కగా ఎదగడాన్ని ఆయన చాలా ఇష్టపడే వాడు. తన అనారోగ్య కాలంలో నేను ఇంటిపనులలో తలమునుకల్గె ఉన్నప్పుడు నేను అంటె కావలసిన సమావేశాల సమాచారాన్ని ఇచ్చి ఆ సమావేశాలకు పోవలసిందిగా సలహా ఇచ్చేవారు.

కుటుంబ బాధ్యతలలో సహకారం కన్నా రచనావ్యాసాంగంలో సహకారం మిన్న.

వర్ధమాన సాహిత్య అస్తిత్వ వాదాలపట్ల పాసుభూతిపరులుగ ఉన్నారు. ప్రత్యేకంచి ఒక వాదనలో ఉండక పోవడానికి కారణమేమిటి?

బక్కెపు అస్తిత్వ వాదాలనన్నిటినీ సమర్పిస్తునే ఆ వాదాలు వెప్రితలలు వేయడాన్ని వ్యతిరేకిస్తాను. నేను సమసుమాజాన్ని కోరుకునేరాన్ని కదా? తమవర్గం బాగుపడాలని కోరుకోవడాన్ని ఇష్టపడుతూనే తాము మాత్రమే బాగుపడాలనుకోవడాన్ని వ్యతిరేకిస్తాను. అస్తిత్వ వాదాలతోపాటు మానవీయతను స్వాగతిస్తాను.ఆ విషయాన్ని నా రచనలలో గమనించవచ్చు).

తెలంగాణ ఉద్యమంతో మీ అనుభంధమేమిటి?

1969 నుండి ప్రారంభమైన నా ఉద్యమ ప్రస్తావం రాష్ట్రం సిద్ధించే వరకు కొనసాగింది. 1997లో జనసభలో తెలంగాణ మహిళావేదికలోకి సీరియస్ గా పని చేయకపోయినా ఆ కార్బూక్మాలలోకి తోంగిచూసిన. మరిదశ ఉద్యమంతో ఏకమైన. తెలంగాణా వచ్చి తీరాలనే

ఆకాంక్షకు ప్రజలను చైతన్యసరిచే దిశలో రాష్ట్రం యావత్తు పర్యాటించిన. నయసును బోధరు చేస్తూ మిలియన్ మార్క్, మానవహరంలోనూ పాల్గొన్న. నా తెలంగాణ ప్రజలకు నీళ్ళు నిధులు ఉద్యోగాలతో పాటు సంస్కృతిని కాపాడు కోవడానికి ఆత్మగౌరవాన్ని నిలబెట్టు కునేందుకు నావంతు కర్తవ్యంగా ఆ ఉద్యమ సముద్రంలో మనిగిపోయిన నాకూ ఉద్యమానికి తేడా లేనంతగా.

మీ రచనలను గురించి చెప్పండి.

తెలంగాణ విమోచనోద్యమ నవలలో ప్రీ చైతన్యం... బతుకమ్మ పాటలలో ప్రీల మనోభావాలు.. పాటల పరిణామక్రమం అనే పరిశోధనాత్మక పుస్తకాలు కాకుండా పిడికిటి జిసుక (30) కథాసంపుటిలను పారికలోకానికి అందుబాటులోకి తెచ్చిన. తొందరలో కవితా సంపుటి తేబోతున్న.. 23లోనే విమర్శ సంపుటి వస్తుంది. మరో కథాసంపుటికి కథలు సిద్ధమౌతుచ్చె.

విశ్వాధీయం శంకరయ్య సంస్కరణ సంచికకు సంపాదకత్వం, చింగారి కథా సంకలనానికి సహా సంపాదకత్వం కరోనా కాలం కథలకు గౌరవసంపాదకత్వం వహించిన.

తెలంగాణ సాంస్కృతిక పునరుజ్ఞివానికి మీ దోహదం ఏమిటి?

సమైక్యపోలనలో తెలంగాణ భాష, యాన, సంస్కృతి.. కొడికట్టుకపోయింది. ఉద్యమం కాలంలో సంగిశట్టి.. నారాయణార్థి.. మొదలైన వారు తిరిగి వాటిని దేవీప్యమానం చేయడానికి విశేష కృషి చేసిన్నారు. అదే క్రమంలో మరుగున

తెలంగాణ

విమోచనోద్యమ నవలలో ప్రీ చైతన్యం... బతుకమ్మ పాటలలో ప్రీల మనోభావాలు.. పాటల పరిణామక్రమం అనే పరిశోధనాత్మక పుస్తకాలు కాకుండా పిడికిటి జిసుక (30) కథాసంపుటి లను పారిక లోకానికి అందుబాటులోకి తెచ్చిన. తొందరలో కవితా సంపుటి తేబోతున్న.. 23 లోనే విమర్శ సంపుటి వస్తుంది.

పడిన తెలంగాణ రచయితలను ముందుకు తేవలసిన బాధ్యత మనందరి మీద ఉంది. అందులో నా శక్తి మేరకు ప్రయత్నిస్తాను.

మీకు మ్యాట్రి నిచ్చిన రచయితలు ఎవరు?

శ్రీ శ్రీ, గురజాడ, బాలగంగాధర తిలక్, కొ.కు, రాచకొండ, కాళోజీ, దాశరథి రంగాచార్య మొదలైన వాళ్ళు.

సాహితీరంగంలో మీరు మరిచిపోలేని అనుభవాలు ఏమిటి?

నా పరిశోధన నన్ను విమర్శకురాలిగా నిలబెట్టడంతో పాటు స్వర్ణ పతకం రావడం. ఉద్యమం తెలంగాణాను ఎన్నో సాహితీ విన్యాసాలను చేయంచింది. తెలంగాణాలో కపులే లేరన్న వాదాన్ని తిప్పికొట్టడం వంటి అనుభవాలు చాలానే ఉంటాయి. కానీ గత రెండేళ్ళగా తిరిగి వలసపోలకులు సాహిత్యంలోనూ

చాపకింది నీరులా తమ ఆధిపత్యాన్ని చాటుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అదికారులు, ప్రభుత్వం ఆ విషయాన్ని గమనించి వలసిన అవసరం ఉంది.

మీరు పాందిన సాహితీ పురస్కారాలు.. గౌరవాలు తెలియజేయండి.

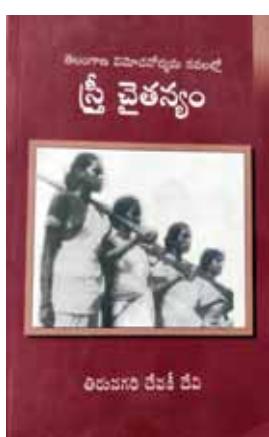
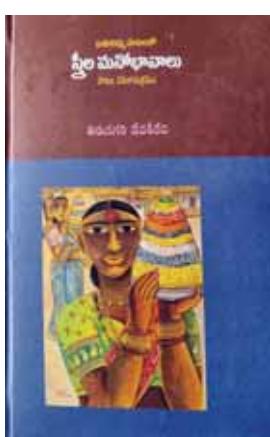
పరిశోధనకుగాను తెలుగు విశ్వ విద్యాలయం స్వర్ణ పతకం (2007), పరిశోధనకు గాను ప్యాదుయభారతి పురస్కారము, టి.ఆర్.యస్. మహిళా విభాగం ప్రీ శక్తి పురస్కారం 2015, వంశి విజ్ఞాన పీరం జీవన సాఫల్య పురస్కారము 2015, రాష్ట్ర విశిష్ట మహిళా పురస్కారము 2017, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం కీర్తి పురస్కారము 2017, అమృత లత అపురూప అవార్డు 2018, బతుకమ్మ పండుగ సందర్భంగా తెలుగు విశ్వ విద్యాలయం నారి సత్యారము 2018, ముల్ల పురస్కారము 2018, స్వార్జ్యలజ్జి స్వార్క పురస్కారం 2018, అంబేడ్కర్ సేవా పురస్కారం 2020, వనిత టి.వి పురస్కారము 2021, మాతృపందనం గౌరవం 2021, ఇంటర్న్‌డియేట్ రెండవ సంవత్సరం తెలుగు పార్ట్యూ పుస్తకంలో పరిశోధన నుండి జాతీయోద్యమంలో ప్రీలు అంశాన్ని పెట్టడం

ఒక సీమియర్ సాహితీవేత్తగా సామాజిక కార్యకర్తగా యువతకు మీరిచే సందేశం ఏమిటి?

హితేన సహితం సాహిత్యం. అంటే రచనలు పారికులను సమాజంలో జరుగుతున్న అనేక విషయాలను ఆలోచింప చేసేవిగా... న్యాయంపై నడిపించేవిగా... ఉదాసీన వైఖరిని విడునాడేవిగా ఉండటంతో పాటు రచనాశిల్పం హాయిగోల్పేటట్లు ఉండాలి. యువత తప్పని సరిగా సమాజివాతంగా రచనలు చేయాలి తప్ప సెన్సేషనల్గా ఉండే ధోరణిలో కాట్టుకుపోకూడదు.



ఇంటర్న్‌డియేట్
గోగు శ్యామల
98669 78450



ఈ తరం నినాదం

“వై..!”..తరుణి..!!”



బి. కళాగింపాల్, 91826 45239

న ట్రై స్యాతంత్ర్య మర్కుతి అన్న మను సూక్తిని వధించి ఇతిహసాల కాలాల నాటి అవమానాలను.. అనుమానాలను.. శాస్త్రాల ఆంషులను.. కలియుగంలోని వివక్షను దాటుకొని.. ఉదయంచే భానుడిలా వెలుగొందిన.. అలనాటి ధీరవనితలైన.. జిజియా.. రజియా బేగం.. చాంద్ బీబీ.. రుమాస్టీ.. రుద్రమల పరాక్రమం .. దేశ స్యాతంత్ర్యం పరంతంత్రం కాకుండా కాపాడితే.. నేటి మహిళగా కాంతులీనుతున్న... ఇంద్రనూయి... కిరణ్ మజుందార్లు.. ఎందరెందరో.. ముదితల్ నేర్యగరాని విధ గలదే.. ముద్దార నేర్యంపగన్ అన్న ఆరోధ్యకీ.. ఆకాశంలో సగం నీవు.. అనంతకోటి స్వాతాల్లో సగం నీవు అన్న మావో సూక్తి.. నిజమవ్వాలని.. స్యాతంత్ర్యానంతరం.. సంస్కృతాల పర్యం నిర్వహించిన.. సావిత్రీ బాయి పూలే.. దుర్గాబాయి దేఖేముఖ్లల తపన మహిళా సంస్కారానికి విద్యా సుమంధాల్చి అద్దుతూ.. ఆచంద్రార్గ్రం మహిళాభ్యున్నతికి దారులు వేయగా.. రెక్కలు విప్పిన పులుగులా జగతి నిండా తన ప్రేమ... వాత్సల్యంతో అనురాగ కల్పవల్లిగా.. అన్ని రంగాల్లోనూ మేటిగా..నవయువ కెరటాలై.. చైతన్య దీషులై.. సాధికారంగా సాగిపోతున్న నారీశక్తికి జోఫోర్ అందాం.. చిన్నప్పుడు చిన్నదానివి తెలియదు అన్నది లోకం.. యోవనంలో ఉడుకురక్షం తెలియదు అన్నది లోకమే..! ముసలయ్యక చాతకాదు నీకేం తెలియదు అన్నది ఈ లోకమే..! అలా లోకం మాటలకు తల్గొ..కూర్చొని.. కూర్చొని.. మన మీద మనకే విసుగు పుట్టక మునుపే అరాచకాలు..అణచివేతలు ఎదురైనా..తన తెగువతో తిప్పికొట్టి.. ఎదురించే ధిక్కార స్వరంతో.. “ఈ తరం నినాదం వై తరుణి..!” అని ఎలుగెత్తి నినదించాలి! పోలీషైనా.. డాక్టరైనా.. యుద్ధ విమానషైనా..నడుపగలిగే కౌశలం ఆమె సాంతం! ఒక నీరజా భాను.. ఒక మేధాపట్టుర్..ఒక మహాశ్వర ఆమేగా..!! ఆమేగా.. స్యాతంత్ర్యానంతరం ముందుకు వెళ్ళే.. తెరచిన ఆకాశంలో.. తెరచాపగా.. మేం పాలిచ్చి పెంచిన జనాభాలో సగం నేడు మమ్మల్ని ఏలుతున్నారని ఆవేదన చెందినా.. “అమే ఇంటికి మహారాషి” అంటూ..వంటింటి గిన్నెలపై ఆయన వేరేగా.. అన్న నిరసనను వ్యక్తపరచినా.. ఓపికకు పరాక్రష్టగా నిల్చి..అంతులేని సహానుశీలిగా.. ఆమెలోని పరిణాత మనస్కు వందనాలంటూ.. జగతిని ఏలే ఈ ధీరవనితకు సలాం అంటూ..సమస్త అవకాశాల వెల్లువలో ఆమె “విశ్వరూపించిగా”.. పీడిత ప్రజాపోరులో “కామ్మెడ్ గా”.. ఆదిమ గణాలకు నాయకత్వం వహించిన “అది మానవిగా” .. భూస్యామి ఆంబోతుల అధికారాన్ని ప్రశ్నించిని.. “అలుపెరగని భూమిపుత్రిగా” అనవరతం.. అఖండ జగతిన నవ స్మృతిని లిభిస్తున్న ఆమె ముందు ఇక మోకరిల్లాల్చిందేగా..!!



కరీంనగర్ ఫిలిం సౌషైటీ, రాష్ట్ర స్థాయి మహిళా లఘు చిత్ర పోటీల పోస్టర్ ఆవిష్కరణ

కరీంనగర్ ఫిలిం సౌషైటీ, తెలంగాణ రాష్ట్ర భాషా సంస్కృతిక శాఖ సంయుక్తంగా నిర్వహించనన్న రాష్ట్ర స్థాయి మహిళా లఘు చిత్ర పోటీలకు సంబంధించిన పోస్టరును అవిష్కరించిన భాషా సంస్కృతిక శాఖ సంచాలకులు మామిడి పారిక్షణ ప్రముఖ రచయిత్రి ఇనంపూడి శ్రీలక్ష్మి, సిని సంగీత దర్జకులు, గాయని ఎం.ఎం. శ్రీలేఖ, దర్జకుడు కత్తి చేతన, కపిసో అధ్యక్షుడు పాన్సం రవిచంద్ర తదితరులు.

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో సాహిత్య పురస్కారాల ప్రదాన ఉత్సవం



తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం పురస్కార ప్రదానోత్సవం పిబ్రవరి 13 2023న తెలుగు యూనివరిటీ ఆడిటోరియంలో జరిగింది. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు సాహిత్యంలో ఉత్తమ గ్రంథాలకు, 2020 సంవత్సరానికి గాను సాహిత్య పురస్కారాలు ప్రదానం చేసింది. తెలంగాణ పాబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ చైర్మన్ బి. జనర్సన్ రెడ్డి, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వైన్ ఛాన్సెలర్ తంగెడ కిషన్‌రావు, రిజిస్ట్రార్, ఇతర అధికారులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్చారు. కుంతిపురం కొండిన్స్ తిలక్కు పద్య కవితలో, అప్సర్కి వచన కవితలో, పుష్పాల కృష్ణమూర్తికి బాలసాహిత్యంలో, జి. వెంకటకృష్ణకు కథానికలో, నేరెళ్ళ శ్రీనివాస్గాడ్కు నవలలో, సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్కు నవల సాహిత్య విమర్శలో, అధ్యేపల్లి భరత్ కుమార్కు నాటికలో, అయాధ్య రెడ్డికి అనువాదములో, భాస్కర యోగికి వచన రచనలో, వడ్డముద్దంగుల ఎల్లస్కు గేయ కవితలో మందరపు హైమావతికి రచయిత్రి ఉత్తమ గ్రంథరచనలో, ఈ పురస్కారాలు లభించాయి.

కవి “వసీరా”కు ఉమ్మడిశెట్టి సత్యాదేవి సాహితీ అవార్డు 35 ఉమ్మడి శెట్టి సత్యాదేవి

సాహితీ అవార్డు -

2022 కోసం 1980

మంచి రాస్తున్న

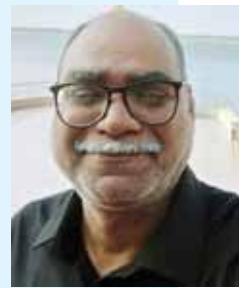
సీనియర్ కవి వసీరా

రాసిన “సెల్పి”

ఎంపికైనట్టు ఉమ్మడి

శెట్టి వ్యవస్థాపకులు

డ్యూక్ రాథే తెలిపారు.



కవిత్యంలో సమస్త

విశ్వాసీ ఆలింగనం చేసుకొనే ఒక

అద్యతీయ దివ్యానుభవం వసీరా కవిత్యం

వలన కలుగుతుందని ఆయన అన్నారు.

ఈ అవార్డు న్యాయ నిర్దేశతలుగా కొప్పరి

వెంకట రమణమూర్తి డా॥ నాశేశ్వరం

శంకరం, మందరపు హైమావతిలు

వ్యవహారించారు.

సాహితీ కృషి వలుడు, కలెక్టర్ బాపురెడ్డి అప్తమయం

ప్ర ముఖ సాహితీవేత్త, లలిత సంగీత సీత రచయిత, అనువాదకుడు, పద్య కవి జీ. బాపురెడ్డి, 2023, పిబ్రవరి 8వ తేదీన పరమపదించారు. ఒకష్టు కలెక్టర్ గా కొనసాగుతునే బాపురెడ్డి ఇతోధికంగా సాహితీ స్పృజన చేశారు. కవిగా ఆయన రాసిన ఎకనామిక్స్ సుందరి ఆయనకు విశేషమైన ఖ్యాతి తెచ్చింది. ఉద్యోగ విధుల్లో ఆయన చేసిన విదేశి యూర్లల గురించి యూర్లా కథనాలు రచించారు. ఎన్నో ప్రక్రియలలో నిష్ఠాతులుగా పేరు పొందిన జె. బాపురెడ్డి మరణానికి తగీడు తన ప్రగాఢ సంతాపం ప్రకటిస్తున్నది.



అష్టకాల నరసింహారామ శర్మ న్నమూత...

ప్ర ముఖ సాహితీ వేత్త అవధాని అష్టకాల నరసింహారామశర్మ (80) గత బుధవారం పిబ్రవరి 15వ తేదీ రాత్రి సది గంటల సమయంలో గుండెపోటుతో మృతి చెందారు. నరసింహ రామశర్మ మృతి పట్ల ముఖ్యమంత్రితో సహా పలువురు రాజకీయ నాయకులు దిగ్రాంతిని వ్యక్తం చేశారు. తంగేడు ఆయన మృతికి సంతాపం తెలియజేస్తున్నది.





బూడిద చెట్ల పూలు

నిజం

సెల్: 98483 51806

నిజం ప్రచురణలు

వెల : రూ. 150/-



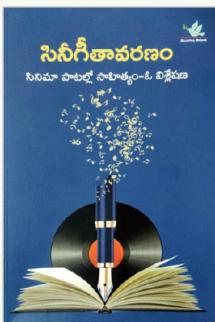
“నా” నుంచి మన వరకు

డా॥ టి. సంపత్తి కుమార్

మాధవీలత ప్రచురణలు

నిర్గృత్

వెల : రూ. 200/-

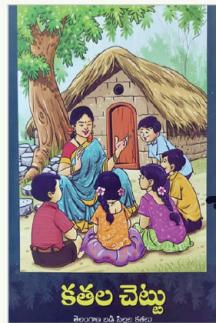


సనీగీతావరణం

సినిమా పాటల్లో సాహిత్యం -
ఓ విశ్లేషణ

తెలంగాణ సాహితీ మరియు
నవ తెలంగాణ

వెల : రూ. 650/-



కవితల చెట్లు

రెగులపాటి (రంగినేని)

రంగినేని ఎన్.ఎం.ఇ.సి ట్రైస్టు

సెల్: 9849012459

వెల : రూ. 100/-



జడ్డు ఎప్పుడిస్తువ్

డా॥ మహ్మద్ హసేన

సెల్: 99080 59234

వెల : రూ. 120/-

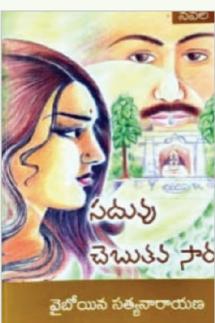


వర్ధమాలాలు

జిందం అశోక్

సెల్: 89785 32225

వెల : రూ. 150/-



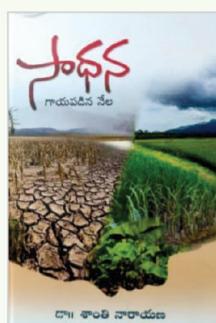
సముద్ర చెబుతు సారూ

వైబోయిన సత్యనారాయణ

పాలపిట్ట బుక్స్

ప్రాదరాబాద్

వెల : రూ. 100/-

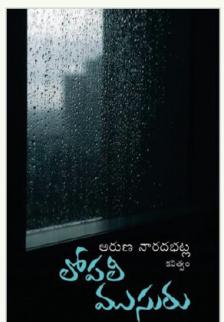


సాధన

డా॥ శాంతి నారాయణ

విమలా శాంతి సాహిత్యసేవా సమితి
అనంతపురం

వెల : రూ. 400/-



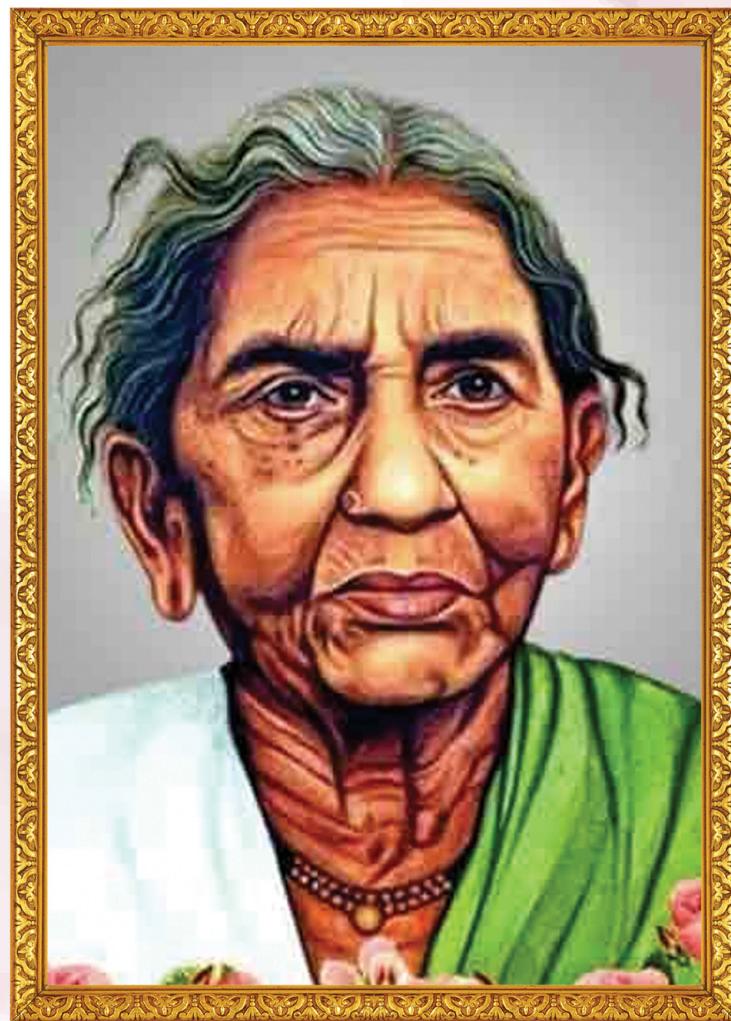
లోపలి ముసురు

అరుణ నారదభట్లు

97050 15207

వెల : రూ. 150/-

శ్రవణ
ముర్మల



చాకలి ఐలమ్మ